nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XV. - Št. 58 (4212) TRST, nedelja 8. marca 1959 Cena 30 lir

Ob prazniku žena

In zopet je prišel 8. marec, ko vse napredne in demokratične žene sveta praznuje je svoj praznik. Tokrat ga praznujejo celo bolj svečano kot pretekla leta, vsaj tako lahko sklepamo po vesteh iz raznih krajev sveta, ki govorijo o svečanih proslavah ženskega praznika. Vsa ta vedno večja navezanost žena na svoj praznik izvira brez dvoma iz naraščanja števila naprednih žena, ki se vse bolj in bolj zavedajo važnosti in upravičenosti svoje borbe za dosego ciljev, ki so danes skupni vsemu človeštvu.

Lahko bi v kratkih besedah še enkrat opisale nastanek in pomen tega praznika, pa se nam zdi nepotrebno. Vse žene danes že dobro vedo, da je bil pred več kot petdesetimi leti ustanovljen ta praznik vseh žena z nalogo, da jih budi in spodbuja v njihovi borbi za dosego enakopravnosti ter da jih še tesneje povezuje z borbo za rešitev vseh perečih vprašanj v svetu, ki jo vodijo vsa ta leta vse napredne sile.

8. marec je tako postal simbol borbe, ki postavlja napredno ženo na mesto, ki ji po vseh pravicah pripada, ki pa terja od nje seveda tudi veliko dobre volje ter pripravljenost, da po svojih močeh pomaga, kadar in kjer koli je njena pomoč potrebna ter na ta način prispeva h gradnji boljše in lepše bodočnosti.

Moderna doba je postavila ženo v javno dogajanje ter ji dala pravico do sodločanja tudi v javni upravi. Seveda je bila za to potrebna dolga in odločna borba, ki so jo žene naprednih držav že izvojevale, druge pa se za svoje pravice še borijo. V mnogih državah se žena že udejstvuje v vseh panogah gospodarstva in javnega življenja, kar pa je seveda ne ovira pri izvrševanju svojih dolžnosti kot matere, vzgojiteljice in gospodinje.

Seveda bi bilo njeno delo prav gotovo olajšano z modernizacijo gospodinjstva in z ustanavljanjem zadostnega števila otroških jasli in vrtcev, ki bi lahko v času njene odsotnosti skrbeli za nego in vzgojo otrok. Za sedaj so to dosegle le žene nekaterih skandinavskih dežel in pa žene razvitejših socialističnih držav, kjer jim je z modernimi gospodinjskimi stroji, z ustanavljanjem raznih skupnih servisnih služb, kot tudi z zadostnim številom jasli in vrtcev olajšano vsakdanje gospodinjsko delo, ki jim je do danes preprečevalo, da bi prestale resnično enakopravne z možmi. Teh žena je za sedaj še premalo, da bi lahko govorili že o zmagi. Dosti več je takih, ki živijo, bodisi zaradi zaostalosti, bodisi zaradi predsodkov, v podrejenem položaju. V teh ženah je treba šele zbuditi zavest, da so enakovredne možu, da lahko razpolagajo same s seboj ter da je potrebno, da tudi soodločajo pri reševanju vprašanj, ki so skupna interesom vseh. To je zopet naloga naprednih ženskih organizacij, ki vodijo borbo za pravice vseh žena.

Je pa skupna točka, ki danes druži vse napredne žene — tako one, ki so si že izvojevale svoje pravice, kot ostale, ki se zanje še borijo. To je borba za ohranitev miru. Mir je vsem ženam sveta enako drag, saj si je težko zamisliti na primer mater, ki bi se z lahkim srcem poslovila od sina, ki bi moral v vojsko. Nevarnosti vojne pa je danes v svetu več kot preveč. Spomnimo se le na primer nedavne napetosti okrog Libanona, kjer bi bilo zadostovalo le, da bi bila počila le ena puška preveč in nihče bi ne mogel več pogasiti svetovnega požara. To se tedaj ni zgodilo — toda kdo nam lahko zagotovi, da ne pride do dokončne in usodne zaostritve prav pri reševanju spora okrog Berlina, ki je zdaj na dnevnem redu?

Nič se nam zato ne zdi odveč, če na tem mestu in ob tej priložnosti še enkrat poudarimo nujnost pomiritve v svetu, ki je mogoča le v strpnosti ter v ustvarjanju medsebojnega zaupanja, ki bo lahko edino privedlo do mirnega sožitja med ljudmi. Naj gre zato s tega mesta naš pozdrav in zahvala vsem tistim državam, ki zastavljajo vedno in povsod svoj vpliv in trud v to, da se v svetu uveljavijo načela aktivne koeksistence, osnovane na enakopravnosti in spoštovanju velikih in malih narodov.

Rekli smo, da je borba za mir točka, ki združuje vse napredne žene sveta. So pa še druga vprašanja, ki so skupna vsem ženam in ki jih te po svojih močeh in v sklopu svojih organizacij skušajo reševati. To so predvsem vprašanja gospodarskega značaja. Vzemimo primer Italije, kjer se zaradi težkega gospodarskega položaja vodi vedno bolj ostra borba proti naraščanju brezposelnosti in draginje. Posledice tega položaja občutimo brez dvoma še prav posebno tu pri nas, kjer živimo na gospodarsko zelo zapostavljenem področju. Koliko obljub je bilo že izrečenih za rešitev teh vprašanj! Toda kaj je bilo storjenega? V Trstu imamo na pr. veliko industrijsko pristanišče, kjer gradijo tovarne, ki morajo že takoj v začetku prenehati z obratovanjem. Imamo pa tudi stare tovarne in ladjedelnice, ki životarijo brez naročil, ker ne morejo, zaradi zastarelosti strojev in načina proizvodnje, tekmovati s tovarnami na svetovnem tržišču. Imamo pristanišče, ki bi lahko zelo pomagalo Trstu in njegovemu gospodarstvu, pa ne razpolaga z zadostnim številom pomorskih prog, niti z zadostnim ladjevjem kot tudi ne z modernimi pristaniškimi napravami, ter mora beležiti zato vedno pogosteje padec prometa. Imamo tudi več kot 8000 brezposelnih mladincev, katerih bodočnost je brez perspektive.

Ali ni torej dolžnost, da se vključimo in podpremo borbo naših mož in očetov, ki zahtevajo samo to, kar jim po vseh pravicah pripada?

Da ne pozabimo še vprašanja šol in učnih programov. Danes se veliko razpravlja in govori o šoli ter o zastarelosti učnih programov, ki ne odgovarjajo več potrebam današnjega življenja. To tudi drži. Program je zastarel in se še od daleč ne dotika na primer novih, realnih znanstvenih ved, ki jih prinaša današnji razvoj tehnike. Res pa je tudi — in tu imamo v mislih šole v Italiji — da je ni v Evropi države, kjer bi bilo šolsko leto tako kratko in kjer bi bilo število učnih ur skrčeno tako na minimum. V tem kratkem času pač ni časa za razširitev in poglobitev posameznih predmetov, temveč je treba gledati, da se program na hitrico predela.

Vprašanje šole ima za slovensko mater še drugo stran in to je obstoj slovenske šole. Slovenska šola še vedno ni uzakonjena in slovenski šolniki in starši se morajo iz dneva v dan boriti proti vedno novim diskriminacijam. In tu je zopet naloga in dolžnost slovenske žene in matere, da zahteva od odgovornih krogov uzakonitev pravic, ki slovenski manjšini pripadajo in da sama podpira slovensko šolo.

Omenili smo le nekaj vprašanj, a ostaja še dolga vrsta drugih, ki niso za nas nič manj važna. Ostaja na primer rešitev vprašanja izplačevanja pokojnin vsem gospodinjam, vprašanja uresničitve načela enako plačilo za enako delo, vprašanje pravne zaščite za nezakonske otroke itd.

Borba žene za njene pravice še torej ni končala, temveč se mora z vso odločnostjo še nadaljevati.

Naj veljajo zato naše današnje čestitke vsem naprednim ženam, ki se borijo za svoje pravice in ki s svojo borbo prispevajo k ustvarjanju pogojev za mir v svetu in boljše ter lepše življenje.

Titove izjave pred stotisoči Beograjčanov ob vrnitvi s potovanja miru

Obiski so imeli za namen utrditev miru
Odgovor na albanske in bolgarske napade

Vlada FLRJ bo postavila albansko vojnohujskaško gonjo pred OZN, če ta ne bo prenehala
Jugoslavija balkanskega pakta, ki je tako rekoč zaspal, ne misli oživljati

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Predsednik republike maršal Tito je danes v Beogradu pred okrog 300.000 prebivalci po vrnitvi v domovino zelo odločno in ostro, kot je bilo pričakovati, odgovoril na nesramno protijugoslovansko gonjo in podtikanja nad njegovim obiskom v državah Azije in Afrike.

«Tri mesece smo molčali, je dejal Tito, toda sedaj, ko smo doma, bomo odgovorili in odgovarjali.»

Tito je poudaril, da so vsi ti napadi samo izliv besnosti, ker vidijo, da se jim neodvisne države Azije in Afrike izmikajo in žele slediti primeru Jugoslavije in voditi neodvisno politiko, t. j. politiko aktivne in miroljubne koeksistence.

Z napadi, podtikanjem in z lažjo so mislili spodbiti ugled Jugoslavije v državah, kjer živi 600 milijonov ljudi. Toda rezultat te gonje je enak ničli. Nasprotno! Po teh napadih je ugled Jugoslavije še večji.

Tito je podrobno odgovoril na napade na Jugoslavijo na 21. kongresu KP SZ in dejal, da je Sovjetska zveza kriva za vojnohujskaško in iredentistično gonjo bolgarskih in albanskih voditeljev. Nato je napovedal, da se bo resno proučilo vprašanje vojnohujskaške gonje Albanije in da bo Jugoslavija, če albanski voditelji ne bodo ustavili te gonje, postavila to vprašanje pred Združene narode.

Tito je odločno poudaril, da bo Jugoslavija skupno z neodvisnimi državami Azije in Afrike nadaljevala svojo neodvisno izvenblokovsko politiko, in je ugotovil, da je soglasnost Jugoslavije in držav, ki jih je obiskal, taka, kakršne ni niti v enem od obstoječih blokov. Jugoslavija nikoli ne misli na ustanovitev tretjega bloka, kakor se ji to podtika, ker nasprotuje blokom. Zavzema se za uresničenje enotnosti narodov v svetu, da bi postali sposobni upreti se vsakemu poskusu ogrožanja miru.

Cilj Jugoslavije je, da se s svetom postavijo takšni mednarodni odnosi, da se vsakemu narodu omogoči, da se razvija po svojih sposobnostih in po notranjih potrebah in možnostih.

Maršal Tito je danes zjutraj odpotoval z modrim vlakom iz Skoplja. Na vseh železniških postajah do Beograda je ljudstvo mahalo v pozdrav predsedniku Titu. V mnogih krajih, kot v Branju, Komanovu, Leskovcu, Nišu in drugod, kjer se je vlak ustavil in kjer je več kot deset tisoč ljudi hotelo pozdraviti Tita. Na vseh teh postajah je Tito na pozdrave odgovoril s kratkimi govori.

Ob 16,20 so topovski streli napovedali, da se modri vlak približuje železniški postaji. Na peronu so čakali najvišji predstavniki in voditelji FLRJ, člani diplomatskega zbora, generali in številni domači ter tuji novinarji. Pred železniško postajo pa so se zbrale nepregledne množice ljudstva, tako da so stražarji s težavo preprečili, da ni množica preplavila še tisti mali prostor, ki je bil potreben za pristop na tribuno. Maršikdo je prinesel s seboj stolico in tudi lestve, da bi bolje videl predsednika republike.

S tribune je Tita pozdravil najprej Rista Antunovič, tajnik mestnega ljudskega odbora med navdušenimi vzkliki množice. Sele ko je spregovoril Tito, ki je bil zagorel v obraz in je bil videti spočit ter oblečen v civilno obleko, se je množica umirila. V začetku svojega govora je pripovedoval o svojem trimesečnem obisku, o življenju in naporih narodov držav, ki jih je obiskal, ter o njihovi odločnosti, da se skupno z Jugoslavijo borijo za politiko aktivne koeksistence in za mir v svetu. Tem narodom imponira zlasti jugoslovanska neodvisna politika. Poudaril je, da mora v mednarodnih odnosih vladati iskrenost, in jugoslovanska delegacija ni obiskala teh narodov zaradi zabave in tudi ne zato, da bi nekomu jemala ugled, kot to trdijo nekateri sosedi. Zaradi tega nas je zelo presenetilo, ko je predsednik kitajske vlade Cuenlaj med našim obiskom v Indoneziji opozoril njeno ljudstvo, naj ne verjame zastopnikom Jugoslavije, češ da delujejo za račun imperialistov. Toda s tem ni izgubila na ugledu Jugoslavija, temveč tisti, ki take izjave dajejo. Ljudstvo Jugoslavije ve, da se Jugoslavija hrabro bori za mir in za mednarodno sodelovanje in za dobre odnose med državami.»

Na Vzhodu ni nekaterim ugajalo njegovo potovanje, ker jih moti jugoslovanska politika koeksistence in vztrajna borba Jugoslavije

(Nadaljevanje na 8. strani)

Mučno nemško vprašanje

H: «...je lahko tudi elastično, toda se vselej postavi v prejšnjo obliko!»

Aktualni portreti

LOJZE SPACAL
znani tržaški slikar razstavlja trenutno v Padovi v umetnostni galeriji «Le Stagioni». Otvoritev razstave je bila pred tednom, odprta pa bo do prihodnjega petka. Spacal razstavlja v Padovi vrsto svojih novejših ksilografij

POLKOVNIK GRIVAS
je bil do pred kratkim šef vojaških enot ciprskega gibanja EOKA. S sporazumom o Cipru je bilo sklenjeno, da se bo preselil v Grčijo. Pred odhodom mu bodo podelili tudi visoko odlikovanje. Izročil mu ga bo Makarios

ANNA BRUGGERI
Tržačanka, stanujoča v Skednju, je pretekli četrtek praznovala stoti rojstni dan. Okrog nje se je ta dan zbralo mnogo oseb in funkcionarjev dobrodelne ustanove «La Previdenza» in obiskal jo je celo sam škof Santin

PERRY COMO
sloviti pevec ameriške televizije, je te dni podpisal z ameriško televizijsko družbo novo pogodbo, na temelju katere bo v prihodnjih dveh letih prejel 25 milijonov dolarjev (skoro 16 milijard lir). To sicer ni čisti dobiček, ker so všteti tudi stroški za ves program in honorarji za druge v istem programu nastopajoče umetnike

MAX CONRAD
55-letni ameriški pilot, ki je 6. t.m. z enomotornim letalom «Piper Comanche», 250 HP, preletel v skoro 34 urah razdaljo Chicago-Rim, ki znaša nad 8000 km, in tako prekosil uradni rekord, ki ga ima Američan Bill Odom (7977 km)

Sedem dni v svetu

Po Mac Millanovem obisku v Moskvi

Ko so že vsi napovedovali, da je Mac Millanov obisk v Moskvi doživel popoln neuspeh, se je ozračje v zadnjem trenutku spet razjasnilo. Kakor znano, je Mac Millan odpotoval iz Moskve v Kijev brez spremstva Hruščeva, kakor je bilo prej napovedano. Poleg tega je Mikojan v svojem govoru napadel Mac Millana, češ da je pokazal skrajno nepopustljivost. Toda ko je Mac Millan pristal z letalom v Leningradu, sta ga na letališču čakala Mikojan in Gromiko, ki sta začela z njim nove razgovore, ki sploh niso bili v programu. Ozračje se je spet razjasnilo, tako da je bil še zadnji razgovor s Hruščevom v Moskvi bolj ploden, kakor so pričakovali. Gromiko je britanskemu zunanjemu ministru Selwynu Lloydu predložil načrt nenapadalne pogodbe za dobo 20 let. Pogodbi bi se lahko pridružile še druge države in tudi ZDA. Medtem pa je sovjetska vlada poslala odgovor zahodnim vladam tudi na njihove note o Nemčiji. Tudi ta odgovor je omogočil, da je bil zadnji razgovor Mac Millana s Hruščevom bolj koristen. Sovjetska vlada je namreč v svojem odgovoru sicer potrdila, da je po njenem mnenju konferenca najvišjih predstavnikov najboljši način za razpravljanje o nemški mirovni pogodbi in o drugih vprašanjih, vendar pa poudarja, da spričo vztrajanja zahodnih držav privoli, da se prej skliče konferenca zunanjih ministrov štirih velesil, ki naj bi bila v aprilu v Ženevi ali na Dunaju. Konference pa bi se morali udeležiti tudi predstavniki CSR in Poljske ter predstavniki obeh Nemčij.

V takem ozračju sta imela v Moskvi zadnji dan Mac Millanovega obiska Mac Millan in Hruščev še zadnji razgovor in sta pripravila skupno poročilo. To poudarja, da so razgovori bili «koristna izmenjava mislih katere cilj je bil, da bi drugi drugim pojasnili svoje stališče in razloge o vseh vprašanjih, o katerih so razpravljali. Poročilo dodaja, da je svobodna izmenjava misli privedla do boljšega medsebojnega razumevanja in spoznavanja stališča obeh vlad in je bila koristen prispevek k bližnjim mednarodnim pogajanjem na širši podlagi.

Poročilo poudarja tudi, da je skupen cilj prepoved jedrskega orožja in uporaba jedrske energije samo v miroljubne namene. Glede tega so bile sporočene tudi nekatere «nove idejo». Podrobno so si tudi pojasnili vsak svoje stališče o vprašanjih, ki se tičejo Nemčije, toda o pravni in politični strani teh vprašanj se niso mogli sporazumeti. Zato so se sporazumeli, da so v najkrajšem času nujno potrebna pogajanja med zainteresiranimi vladami, da se lahko ustvarijo temelji evropske varnosti in da se lahko uspešno obravnavajo vsa sporna vprašanja. Obe vladi sta odobrili načelo, da je treba razlike in spore med državami odstranjevati s pogajanji in ne z uporabo sile.

Končno sta se obe vladi sporazumeli, da bosta okrepili medsebojne kulturne in trgovinske odnose.

Kakor je sam Mac Millan pozneje v britanskem spodnjem domu izjavil, niso sicer dosegli soglasja o številnih vprašanjih, toda kar je po njegovem mnenju in po mnenju vseh miroljubnih sil v svetu najvažnejše, je, da se obe vladi strinjata o načelu, da je treba vsa sporna vprašanja reševati s pogajanji in ne s silo. Mac Millan je tudi povedal, da se bodo pogajanja o izjavi o nenapadanju nadaljevala.

Na vsak način so med moskovskimi razgovori dosegli to, kar je mogoče v sedanjem stanju realistično pričakovati. Povsem razumljivo je, da niso mogli doseči soglasja o številnih mednarodnih vprašanjih, saj je razlika v stališčih ogromna. Vendar pa je velike važnosti dejstvo, da so se odrekli uporabljanju sile za reševanje teh vprašanj. Poleg tega so se še sporazumeli, da je nujno potrebno čimprej začeti pogajanja. Sovjetska zveza pa je v svojem odgovoru na zahodno noto tudi popustila in poudarila, da sprejema tudi konferenco zunanjih ministrov kot uvod v poznejšo konferenco najvišjih. Lahko torej rečemo, da sta obe velesili končno zavzeli realistično stališče. Kljub temu, da razgovori niso privedli do konkretnih rezultatov in da sta obe strani bistveno ostali vsaka na svojem stališču, so vendarle upravičili tezo, da so dozoreli pogoji za rešitev mednarodnih sporov in da so potrebni novi napori za ugladitev nasprotij.

Angleški ministrski predsednik Mac Millan in Nikita Hruščev podpisujeta skupno izjavo o razgovorih

Nesoglasja v zahodnem taboru

Sovjetski odgovor na zahodne note o Nemčiji so v zahodnih prestolnicah v glavnem sprejeli z olajšanjem in poudarjajo, da načelno sprejemajo predlog o sestanku zunanjih ministrov. Pomislekе pa imajo glede udeležbe poljskih in češkoslovaških predstavnikov na konferenci. Mac Millan bo o svojih razgovorih poročal ta teden v Parizu in Bonnu, 19. marca pa bo obiskal Washington, kjer bo poročal Eisenhowerju in se z njim dogovoril o skupni akciji.

Eisenhower je na svoji tiskovni konferenci izjavil, da sovjetska nota nakazuje neko popuščanje v sovjetskem stališču. Pri tem je seveda ponovil zahodno stališče o Nemčiji in Berlinu. O Mac Millanovih zamislih v zvezi s pogajanji o prekinitvi jedrskih poizkusov pa je Eisenhower izjavil, da ima Mac Millan neke zamisli, ki so različne od ameriških, a da se mu ne zdijo praktične. Zdi se sploh, da se Mac Millan in Eisenhower razhajata v mnenju glede zahodne strategije do Hruščeva. V zahodnem taboru je nastal političen razcep. Stališče Adenauerja in De Gaulla do SZ je v nekaterih ozirih precej ostrejše, kakor bi želela Eisenhower in Dulles. Prav tako pa predstavlja Mac Millan drugo skrajnost. Glavne razlike, ki so se sedaj pokazale, zadevajo sestanek najvišjih, «odmik» v Srednji Evropi ter stališče do jedrskih poizkusov in do trgovine s SZ.

Prav v zvezi s temi nesoglasji je Adenauer pohitel v Pariz na razgovore z De Gaullom, da prehiti Mac Millana, ki pride ta teden v francosko prestolnico. Adenauer in De Gaulle sta imela dolg, pet ur trajajoč razgovor o nemškem vprašanju in o možnosti konference med Vzhodom in Zahodom. Pariški tisk je pisal o ustanovitvi «osi Pariz-Bonn» proti Veliki Britaniji. Predstavnika obeh vlad sta poudarila, da Pariz in Bonn odločno nasprotujeta sleherni zamisli o «odmiku» v Srednji Evropi, t. j. zamisli ustanovitve kakršnega koli razoroženega področja ali področja z razredčenimi vojaškimi silami. Mac Millanovo stališče glede tega pa je drugačno. O vsem tem se bo moral Mac Millan razgovarjati z Adenauerjem in De Gaullom. Toda kakor rečeno, oba odločno nasprotujeta vsem načrtom, da bi nemško vprašanje reševali na podlagi demilitarizacije Srednje Evrope. Zato bo Mac Millanova naloga precej težavna, ker bo moral zatem prepričevati še Eisenhowerja, ki se tudi ne strinja v celoti z njegovimi pogledi. Poleg tega so v Washingtonu nezadovoljni, ker se v Veliki Britaniji vztrajno poudarja, da bo Mac. Millan zaradi Dullesove bolezni prevzel vodstvo zahodnega tabora. Eisenhower je s tem v zvezi na tiskovni konferenci izjavil, da ne gre za vprašanje oseb, pač pa da ZDA po njihovem položaju še vedno pripada vodstvo tega tabora in da konec koncev ima zadnjo besedo o zunanji politiki ZDA on. Na vsak način bo sestanek Mac Millana z Eisenhowerjem odločilen za določitev zahodnega stališča pri odgovoru na sovjetsko noto in pri nadaljnjih korakih za začetek pogajanj med Vzhodom in Zahodom. Sledili bodo seveda še drugi sestanki zahodnih voditeljev, in videli bomo, ali bo Mac Millan znal in mogel uveljaviti svoje stališče, da je vendarle potrebno začeti pogajanja, pa čeprav je možnost sporazuma še zelo daleč.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ameriško povpraševanje po evropskih avtomobilih narašča: v newyorški luki raztovarjajo 1.100 francoskih avtomobilov Renault (vrste Dauphine in 4CV)

Še en dokument o tovarištvu v borbi

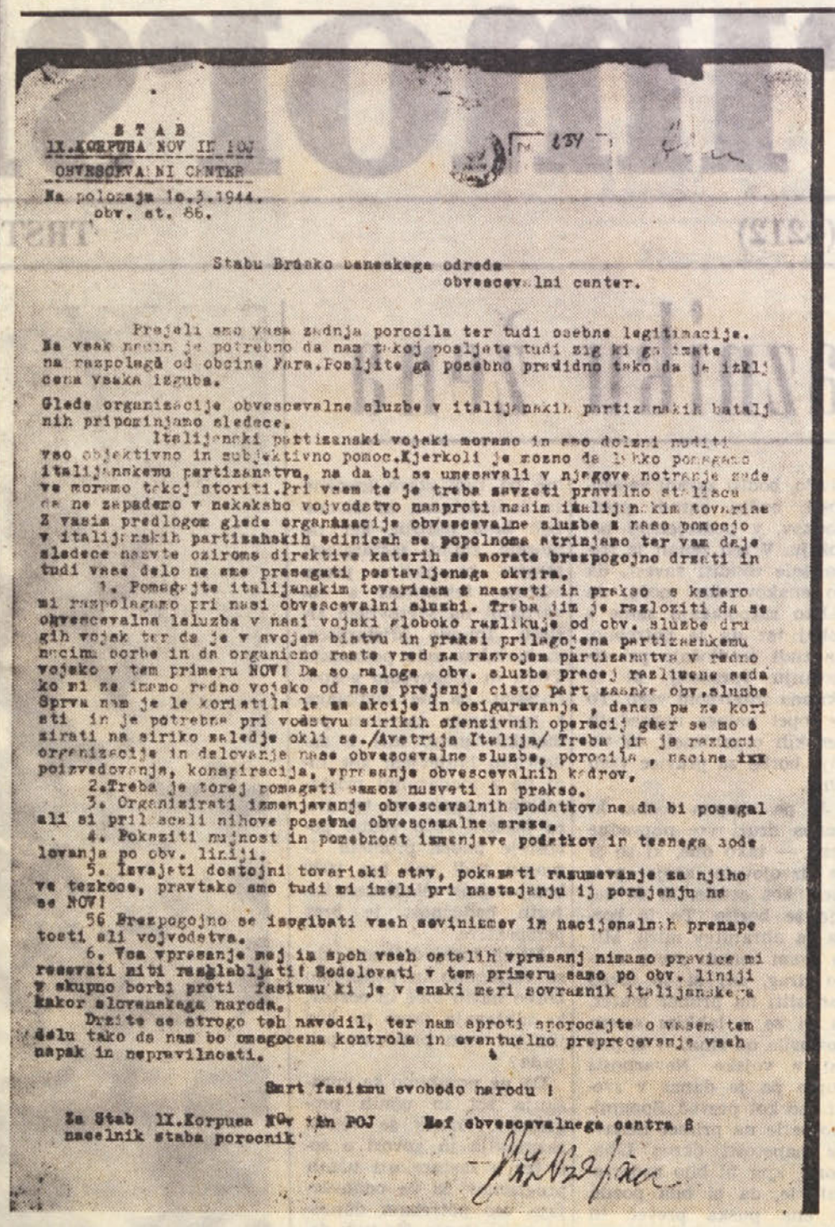

STAB
IX.KORPUSA NOV IN POJ
OBVESCEVALNI CENTER
Na položaju 10.3.1944.
obv. st. 86.

Stabu Brisko beneškega odreda
obvescevalni center.

Prejeli smo vaša zadnja poročila ter tudi osebne legitimacije. Na vsak način je potrebno da nam takoj posljete tudi zig ki ga imate na razpolagi od občine Fara. Posljite ga posebno previdno tako da je izključena vsaka izguba.

Glede organizacije obvescevalne službe v italijanskih partizanskih bataljonih priporočamo sledeče.

Italijanski partizanski vojaki moramo in smo dolžni nuditi vso objektivno in subjektivno pomoč. Kjerkoli je možno da lahko pomagamo italijanskemu partizanstvu, na da bi se umeševali v njegove notranje zade ve moramo takoj storiti. Pri vsem te je treba savzeti pravilno stališče da ne zapademo v nekakšno vojvodstvo naproti našim italijanskim tovarišem. Z vašim predlogom glede organizacije obvescevalne službe z našo pomocjo v italijanskih partizanskih edinicah se popolnoma strinjamo ter vam daje sledece nasvete oziroma direktive katerih se morate brezpogojno držati in tudi vase delo ne sme presegati postavljenega okvira.

1. Pomagajte italijanskim tovarišem s nasveti in prakso s katero mi razpolagamo pri naši obvescevalni službi. Treba jim je razložiti da se obvescevalna služba v naši vojski globoko razlikuje od obv. službe drugih vojsk ter da je v svojem bistvu in praksi prilagojena partizanskemu načinu borbe in da organicno raste vred za razvojem partizanstva v redno vojsko v tem primeru NOV! Da so naloge obv. službe precej različne sada ko mi ne imamo redno vojsko od naše prejšnje čisto part zanske obv. službe. Prva nam je le koristila le za akcije in osiguravanja, danes pa ze koristi in je potrebna pri vodstvu sirikih ofenzivnih operacij gder se mo ć širati na siriko zaledje okli se./Avstrija Italija/ Treba jim je razložiti organizacije in delovanje naše obvescevalne službe, poročila, načine izv poizvedovanja, konspiracija, vprašanje obvescevalnih kadrov.

2. Treba je torej pomagati samoz nasveti in prakso.

3. Organizirati izmenjavanje obvescevalnih podatkov ne da bi posegal ali si pril sceli nihove posebne obvescevalne mreze.

4. Poknziti nujnost in pomebnost izmenjave podatkov in tesnega sodelovanja po obv. liniji.

5. Izvajati dostojni tovariški stav, pokazati razumevanje za njihove tezkoce, pravtako smo tudi mi imeli pri nastajanju ij porejanju ne se NOV!

56 Brezpogojno se izogibati vseh sovinizmov in nacijonalnih prenapetosti ali vojvodstva.

6. Vsa vprašanje nej in spoh vseh ostelih vprasanj nimamo pravice mi resevati niti razglabljati! Sodelovati v tem primeru samo po obv. liniji v skupno borbi proti fašizmu ki je v enaki meri sovražnik italijanskega kakor slovenskega naroda.

Držite se strogo teh navodil, ter nam aproti aporocajte o vasem tem delu tako da nam bo omogocena kontrola in eventuelno preprecevanje vseh napak in nepravilnosti.

Smrt fašizmu svobodo narodu !

Za Štab IX.Korpusa NOV in POJ — Šef obvescevalnega centra S
načelnik staba poročnik

V zvezi z razpravo proti bivšim benečanskim partizanom, ki se vrši pred poveljnim sodiščem v Firenci, je naš dnevnik objavil že dva dokumenta, ki dokazujeta, da je po kapitulaciji Italije — ko so se začele organizirati prve italijanske partizanske enote, med temi enotami in slovensko osvobodilno vojsko prišlo ne le do povsem naravnega in nujnega sodelovanja proti skupnemu sovražniku — fašizmu in nemškemu okupatorju, ampak celo do pisanih sporazumov, ki so dali temu sodelovanju točno določeno organizacijsko obliko in okvir. Te sporazume je odobrilo takratno glavno poveljstvo «Corpo dei Volontari della Libertà», ki je bil vojaški organ takratne vrhovne oblasti v severni Italiji «Comitato di liberazione nazionale Alta Italia» in predstavnik zakonite vlade v že osvobojenem delu Italije. Italijansko partizansko gibanje pa je hkrati postavljalo te sporazume in sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi partizanskimi enotami za vzor borbenega tovarištva v narodnostno mešanih krajih.

Nemajhna zasluga za to, da je prišlo do takega sodelovanja med slovenskim in italijanskim partizanskim osvobodilnim gibanjem pripada nedvomno predvsem slovenskemu osvobodilnemu gibanju, ker mu pogleda na protifašistično in protinacistično borbo niso meglili nacionalistični predsodki, je manj pa duh po maščevanju, ki bi bil bolj kot razumljiv, če pomislimo, da je tudi italijanska vojska napadla Jugoslavijo in se omadeževala s strahotnimi grozodejstvi. Skrb za pravilne odnose do italijanskega partizanskega gibanja zasledimo tudi v dokumentu, ki ga objavljamo danes, in ki nosi datum 10. marca 1944, to je iz dobe, ko med slovenskimi in italijanskimi partizanskimi enotami ni bilo še nobenega pisanega sporazuma. V tem dokumentu, s katerim se obveščevalni center pri štabu IX. Korpusa NOV in POJ obrača na obveščevalni center Briško-beneškega odreda, se dajejo točna navodila, kako je treba ravnati v odnosu z italijanskimi partizanskimi enotami. Ta navodila obsegajo naslednje točke: italijanski partizanski vojski smo dolžni nuditi vso objektivno in subjektivno pomoč, ne da bi se pri tem vmešavali v njene notranje zadeve; kljub temu, da so italijanske partizanske enote še neizkušene, ne smemo zapadati v vojvodstvo v naših odnosih z njimi; pomagati jim moramo le z nasveti in prakso; organizirati moramo izmenjavo obveščevalnih podatkov, ne da bi pri tem posegali v njihove posebne obveščevalne mreže ali pa si jih prilaščali; imeti moramo do njih dosledno tovariško stališče in razumevanje za njihove težkoče; izogibati se moramo brezpogojno vsakršnega šovinizma in nacionalne prenapetosti, sodelovati v skupni borbi proti fašizmu, ki je v enaki meri sovražnik italijanskega kot slovenskega naroda; ogibati se diskusij o vprašanju meja in vseh osталih vprašanj, ker nismo poklicani, da bi o tem odločali niti razglabljali!

Takšen je bil torej odnos slovenske osvobodilne vojske do italijanskih partizanskih enot. In do sporazuma med BBO in brigado Garibaldi-Friuli, ki je bil podpisan 7. maja 1944, je mogel priti v tako kratkem razdobju, ker je bil le pisno potrdilo odnosov, ki so jih slovenske partizanske enote postavile z italijanskimi enotami, takoj ko so se leta po kapitulaciji Italije, sploh pojavile.

Kako pa je italijansko partizansko gibanje gledalo na osvobodilno borbo slovenskega naroda? To je zlasti vedno spričo okoliščine, da se bivši benečanski partizani dolže veleizdaje. Kako nečna je ta obtožba, izhaja zelo zgovorno iz 3. točke omenjenega sporazuma med BBO in brigado Garibaldi-Friuli, kjer je med drugim dobesedno rečeno:

«Sono oggi lasciate in sospeso e rinviate a dopo la vittoria comune solo le questioni di confini e la sorte dei territori nazionalmente misti o che comunque possano essere oggetto di discussione. Ma già da oggi dobbiamo salutare come un fatto compiuto e difendere la conquistata unità e indipendenza del popolo sloveno e, in generale, dei popoli jugoslavi come una garanzia di libertà per tutti e di una concorde e fraterna regolamentazione dei rapporti tra i vari popoli confinanti e conviventi in uno stesso territorio».

Kje je bila takrat Italija? Bila je v teh italijanskih partizanskih borbih, ki so se za Italijo borili: bila je v «Corpo dei Volontari della Libertà», v «C.L.N.A.I.», ki je bil zakoniti preastavnik

(Nadaljevanje na 8. strani)

BO PREDSEDNIK VLADE SEGNI SLEDIL CIOCETTIJEVEMU ZGLEDU?

Prihodnje olimpijske igre v Rimu in vprašanje Mussolinijevih gesel

Izgovori o pomanjkanju sredstev ne držijo, pač pa odražajo miselnost določenih ljudi

Do prihodnjih olimpijskih iger, ki bodo tokrat v Rimu, nas loči še obilno leto. Kljub temu pa so te dni olimpijske igre že na dnevnem redu. Na eni strani agencije, ki so bolj demokristjansko usmerjene, poročajo o naglem napredovanju gradbenih del, na drugi pa se z zadevo ukvarjajo tudi politični delavci in javno mnenje. Pred dnevi bi bili mogli v rimskem mestnem svetu slišati približno takšno vprašanje: *«Če bi se prihodnje olimpijske igre vršile v Nemčiji in ne v Rimu, ali bi mi bili pripravljeni tekmovati na nekem stadionu, kjer bi se poveličevali nacizem in koncentracijska taborišča?»* Tako približno so postavili vprašanje rimskemu županu demokristjanu Urbanu Ciocettiju občinski svetovalci Antonello Tronbadori za KPI, Gaetano Boruso za republikance, Carlo Farina za socialdemokrate in Domenico Grisolia za Nennijeve socialiste. Odveč bi bilo dodajati, da je demokristjan Ciocetti, ki se drži na nogah z glasovi monarhistov in misovcev, odgovor na vprašanje odklonil z izgovorom, da zadeva ne spada v njegovo pristojnost. V prihodnjih dneh se bo ista zadeva prenesla v parlament. Približno isto vprašanje bodo namreč postavili Segniju poslanci Lizzadri in Comandini. Že danes smo prepričani, da bo Segnijev odgovor podoben Ciocettijevemu, saj tudi Segni vlada z monarhističnimi in tudi z misovskimi glasovi.

Za kaj vendar gre?

Ko so spomladi 1956 v Parizu na konferenci mednarodnega odbora za olimpijske igre odločali, kateri državi naj se poveri čast organiziranja prihodnjih olimpijskih iger, so se predstavniki vzhodnoevropskih dežel in predstavniki izrazitejših demokratičnih, rekli bi, bolj antifašističnih dežel opredelili za Italijo in le tako je bil italijanski predlog za organizacijo olimpijskih iger sprejet. Toda športniki in občinstvo iz teh držav, ki bodo prihodnje leto prihiteli na to plemenito mednarodno tekmovanje v Rim, bodo močno prizadeti, kajti pozdravili jih bodo velikanski napisi in kipi, ki poveličujejo fašizem. Reči bi mogli namreč, da je na športnih igriščih, ki spadajo v Foro Italico, ki se je nekoč imenoval Foro Mussolini, vklesana v marmor vsa zgodovina fašizma, od njegovega rojstva do njegovega vrhunca.

Ceprav nam prostor ne dopušča, da bi se tu na dolgo ustavljali, bomo vendarle morali prikazati nekaj megalomanskega fašizma. V mozaičnem tlaku drevoreda, ki vodi na Foro Italico, k tako imenovanemu Stadio dei centomila, so v mozaiku vpisana Mussolinijeva gesla: «Potrebno je zmagati, še bolj potrebno pa je boriti se», «Mnogo sovražnikov, veliko časti», «Duce, vam poklanjamo svojo mladost» in druga. Nadalje so tod stereotipna «ducejeva» gesla «Duce a noi», «Duce, Duce, Duce», na marmornatih ploščah ob drevoredu pa so vklesani glavni datumi fašističnega pohoda na oblast in njegovih «uspehov» vse do ustanovitve «cesarstva». Skratka vsa njegova zgodovina.

Kot je znano, je Foro Italico, ki je bil nekoč Foro Mussolini, delo fašističnega hierarha Renata Riccija, ki se je hotel prikupiti svojemu Duceju s tem, da je dal zgraditi cel kompleks športnih objektov. Ricciju pri tem pa ni bilo pri srcu le prijateljstvo «ducejа», pač pa njegov žep, kajti finančno je bil soudeležen pri izkoriščanju cararskega marmora in vsi ti športni objekti so bili povečini zgrajeni iz cararskega marmora. Da njegovi načrti niso bili majhni, nam dovolj pove sledeča številka. Leta 1937, ko se je delo na Foru praktično končalo, ker sredstev ni bilo več in je bila pred durmi vojna, je Foro prekrival že 4 milijone kv. metrov površine.

Toda prišla je vojna, ki jo je podnetil fašizem, in fašistična megalomanija je svojo «zgodovino» končala.

Ko se je leta 1944 fašistična dediščina delila, je večina športnih naprav rimskega «Foro Italico» prišla pod upravo italijanskega olimpijskega odbora CONI in tedaj se je ugotovilo, da vse to bogastvo marmora praktično veliko ne velja. In začele so se obnove in popravila. Ricci je sicer razsipal z marmorom, ni pa računal na praktičnost športnih igrišč in zato so morali na pr. Stadio dei Cipressi, to je bivši «Stadio dei Centomila», razširiti, da dejansko sprejme 100.000 oseb. Toda to je stalo 3 milijarde lir. Na novo so morali zgraditi olimpijske plavalne bazene, ki bodo dokončani letos avgusta in to delo stane 800 milijonov lir. Obnovljen je bil tudi Stadio della Farnesina, kar je stalo 200 milijonov lir. Stadionu dei Marmi so morali dozidati slačilnice, zgraditi so morali še dostop do stadiona Stotisočev in še marsikaj. Tu so še spet stotine milijonov. Zgraditi so morali športno palačo, ki še ni končana in ki bo stala eno milijardo 600 milijonov lir. Zgraditi so morali še velodrom, ki prav tako stane milijardo lir.

Tu smo navedli le nekaj večjih del v zvezi z obnavljanem in izpopolnjevanjem športnih igrišč, ki jih je zapustil fašizem ali ki se grade v zvezi s prihodnjo olimpiado. K temu bomo dodali še nekaj novih podatkov. Da bi se Rim primerno pripravil za prihodnje olimpijske igre, ne grade pospešeno le nova športa igrišča, ki bodo v kratkem, vsekakor pa pred prihodnjo pomladjo končana, pač pa skrbe za modernizacijo cest, ki vodijo v Rim s severa in z juga. Samo za popravilo in modernizacijo južnih dostopov v Rim bodo porabili poldrugo milijardo lir. Za primernejšo povezavo Rima s severom pa le popravljalna dela cest predvidevajo stroške v znesku 1 milijarde 700 milijonov lir. Vrhu tega grade v Rimu tako imenovano olimpijsko naselje, ki bo po olimpiadah sprejelo 1502 družini državnih uradnikov. To bo stalo okoli 10 milijard in pol lir; 6 milijard in pol za gradnjo stanovanj, 4 milijarde pa za ostala dela v zvezi z olimpijskim naseljem.

Zakaj smo naštevali vse te številke?

Te številke smo navedli zato, ker se nekateri rimski krogi v zvezi z omenjenimi fašističnimi gesli, ki bodo tako «primerno» sprejela domače in tuje športnike in stotisoče domačih in tujih gostov na prihodnji olimpiadi izgovarjajo da ni sredstev za to, da bi se ti napisi odstranili. Pri toliko milijardah, ki so se že porabile, prav gotovo ne moremo reči, da bi se ne našla še sredstva tudi za odstranitev teh žalostnih sledov fašizma. Zato smo prepričani, da so za nekatere le izgovor, drugi pa izgovorov niti ne iščejo. Neka rimska agencija, ki odraža mnenje zunanjega ministra Pelle, je pred dnevi glede tega zapisala, da napisi na Foro Italico nekatere tako motijo, da jih ne morejo prenesti. Toda ti ljudje — piše agencija — ki jih to tako moti, naj sežejo v svoj žep in naj napise dajo odstraniti s svojimi sredstvi ter naj ne zahtevajo, da bi se napisi odstranili s sredstvi davkoplačevalcev.

Italijanski misovci pa so glede tega mnogo bolj odkritosrčni. V rimskem glasilu misovcev smo pred dnevi brali sledeče: *«Neverjetno, da bi bili napisi na Foru Mussolini* (torej še vedno staro ime op. ur.) *prav tako neprebavljivi tistim nojevskim želodcem, ki so prebavili sramotitve in žalitve toliko tujih gospodarjev?»*

Tu je torej bistvo vprašanja. Ne gre za pomanjkanje sredstev, pač pa za nepripravljivost izgovore in za načrtno ohranjevanje fašistične «zapuščine». In če Ciocetti osebno morda ne gre tako daleč, je gotovo, da se ni hotel zameriti misovcem, ki ga v rimskem mestnem svetu podpirajo, in Segni prav tako uživa oporo monarhistov in misovcev. Zato bodo prihodnje olimpijske igre v Rimu vsaj figurativno pod zaščito «duha moža božje previdnosti».

Francoski klovn Mime Marceau pripravlja posebno točko za slavnostno predstavo Zveze umetnikov

John Galsworthy

PAVJI KRIK

Ples je bil pri kraju. Soames se je odločil, da gre domov peš. V ogledalu garderobe, od koder je nesel svoj plašč in cilinder, je zagledal svojo postavo v belem telovniku, ki mu ni bilo kaj reči, le ovratnik je bil nekoliko zmečkan. Kakšna peklenska vročina! Iz manšete je potegnil svilen robec in si obrisal obraz prej, preden se je pokril.

Šel je dol po širokem stopnišču, pokritem z rdečimi preprogami, kjer so dogoreli lampijoni, in stopil na ulico. Zunaj se je že svitalo. Rahel vetrič, ki je pihljal od reke, mu je hladil obraz. Pol štirih!

Morda še nikdar ni plesal tolikokrat kot to noč — tolikokrat in tako dolgo. Šestkrat z Ireno! Šestkrat z dekleti, na katere zdaj ni več mislil.

Je plesal dobro? Sam ni vedel. Kadar je plesal z njo, se je zavedal le njenega vonja in njene bližine, kadar pa je plesal z drugimi, pa je vedel, da se vrti ona, ločena od njega, izven njegovega dosega.

Samo še štirinajst dni in noči — in njena bližina in njen vonj bosta za zmerom njegova! Zdaj se ona pelje z izvoščkom, kamor jo je posadil z njeno mačeho, in kmalu bosta doma. Kako Irena sovraži to žensko! Sicer pa ni nič čudnega! Že osemnajst mesecev je Soames snubil Ireno in prav dobro vedel, da se ima za svoj uspeh zahvaliti le želji te osebe, ki hoče to nesvojo hči oženiti samo zaradi tega, da bi se mogla zopet poročiti sama.

Iz dvorane, ki je žarela v barvah in v svitu temnega lesa, je Soames stopil spet v motno osvetljeno tiho ulico. Zategla melodija valčka je plavala za njim iz hiše in pojemala toliko, kolikor se je Soames oddaljeval. Nekajkrat je globoko vdihnil z vonjem trave iz vrtov Templa nasičen zrak in si slekel rokavice iz tankega usnja, prešite s črnimi šivi.

Irena ljubi ples! Plesati s svojo ženo ni to pravo! Pa mu bo morda zabranila, da bi z njo plesal takrat, ko bosta poročena? Pri moji veri, da ne!

Šel je okoli grma rdeče se vzpenjajoče rože v cvetličnem lončku in okoli lampijona, ki je še gorel, ter zavil okoli motno goreče luči na vogalu Middle Temple Lane, dol na nabrežje h Kleopatrinemu obelisku. Kleopatra! To je bila nespodobna ženska! Če bi živela danes, bi jo na promenadi v Rotten Rowu ignorirali in bi jo zaradi poizkusa samomora zaprli. Tako pa stoji tu njen obelisk, in ona je postala pomembna romantična zgodovinska osebnost — taka kot ostale nespodobne ženske, Helena iz Troje, Semiramis, Marija Stuart, škotska kraljica — in to samo zato — samo zato, ker so čutile v življu tisto, kar čuti zdaj on!

V polsnu je šel naprej in čutil v prsih občutek, kakor da se njegova duša potaplja v vonj šipkovih rož. Povsod tiho — nikjer topota korakov, klopotanja koles, le široke, prazne ulice brez ljudi, drevesa in siva reka; vse je polagoma dobivalo barvo s prvimi sončnimi žarki, trepetajočimi na obzorju. Vse naokoli je bilo prevzeto z mislijo, pričakovalo je nežno toploto. Soames pa je korakal naprej tudi prevzet s svojo edino mislijo. Njeno okno! Prav gotovo še gori v njenem oknu do zdaj luč! Če bo odgrnila zavese, da bi se nadihala svežega zraka, bi jo lahko še videl, neopažen, skrit za kakim svetilnim drogom ali pa v hišnem vhodu — mogel bi jo videti, kakršne še ni videl nikdar in kakršno bo videl kmalu, vsako noč in vsako jutro. In razburjen spričo te misli je skoraj tekel okoli medlih svetilk, okoli stolpa Parlamenta in Westminsterske opatije, ki se je polagoma dvigala v jutranji zori, od strehe dol v vsej veličini, in naprej do Victoria Street, okoli svojega stanovanja k vogalu ulice, kjer je stanovala. Tam se je ustavil; srce mu je močno bilo. Biti mora oprezen! Ne sme ga razdražiti! Ker je posebna in muhasta — najbrž ji to ne bi ugajalo — prav gotovo ji to ne bi ugajalo. Plazil se je po nasprotnem hodniku ulice, ki je bila brez ljudi. Si bo upal iti naprej? Prav gotovo ne bi ugovarjala, če bi šel mimo naglo. Četrta hiša od tu — prvo okno v drugem nadstropju. Ustavil se je pri kandelabru in gledal navzgor. Da — odprto je — da bi se v sobi ohladilo, preden gre spat, so zavese le na pol zastrte! Naj si upa? Kaj pa, če bi ga videla, kako se plazi okoli hiše, kako jo je tajno presenetil, ko si je mislila, da je sama, da je nihče ne opazuje? In vendar, če bi ga videla tu, mar ji ne bi zopet to iznova dokazovalo, da je njegova edina misel ona, vrednost njegovega življenja in njegovo edino hrepenenje? Mar bi mu to mogla zameriti? Toda on tega ni vedel in je stal in čakal tam. Mora priti k oknu, če hoče pred svitom zore zastreti zavese. Če bi čutila do njega vsaj tisto, kar čuti on do nje, pa bi mu tega ne mogla zameriti. To bi jo veselilo ,in njeni pogledi bi premostili to pusto londonsko ulico, pogreznjeno v svoji tišini, in niti živa duša ne bi opazila, kako so se srečali njuni pogledi. Prislonjen k svetilki je Soames stal nepremično v bolestnem hrepenenju, da bi zagledal Ireno. S plaščem si je pokril beli naprsnik, se odkril in pritisnil klobuk k sebi. Ko je stal tam oprt z obrazom ob drog, je bil videti kakor kak krokar, ki se je vračal po prekrokani noči domov. Toda njegove oči ob železnem kandelabru so se ustavljale ob praznem pravokotniku okna, kjer so v jutranjem vetru rahlo trepetale zavese. Toda nenadoma se je zdrznil. V oknu je zagledal belo roko, prepoznal je Irenin, z roko podprt obraz. Njene oči so gledale naravnost čez nasprotno streho na nebo, ki se je jasnilo. Da bi prepoznal izraz njenega obraza, je pomežikoval s strastnim prizadevanjem .Toda to se mu ni posrečilo — bila je preoddaljena, tako oddaljena, kakor vedno, ki pa ne sme biti vedno tako oddaljena in in tudi ne bo. O čem le razmišlja? O njem? O ovčicah, ki plavajo na nebu proti zahodu? Na ohlajajoči se zrak? Nase? Na kaj le misli? Pritisnjen h kandelabru je stal tiho, kot mrtev, zakaj ona bi gotovo izginila, če bi opazila postavo ob stebru. Njen tilnik in od čela odgrnjeni lasje so se stapljali z gubami zavese — videl je le okroglo belo roko, okrogel vzdignjen obraz, tako negiben, da je zadrževal dihanje, čeprav je bil oddaljen od hiše sto čevljev. Nato so začeli čivkati vrabci in nebo se je zjasnilo. Opazil je, da ona odhaja od okna; za trenutek je videl njeno postavo v nočni obleki, njene vzdignjene roke njene dolge bele roke, nato pa so mu vse zastrle zavese. Nekaj kot blaznost mu je preskočilo skozi ude, odskočil je od stebra in duseč svoje korake je bežal nazaj k Victoria Street. Ni je pa mahnil proti svojemu stanovanju, temveč v drugo smer. Ni še smel stopiti v raj! Ne bi mogel zaspati. Šel je precej naglo. Stražnik ga je debelo pogledal. Zgodnji voz za pobiranje odpadkov je peljal mimo, močan konj je udarjal s kopiti ob tlak, in to je bil edini zvok, ki ga je bilo slišati v vsem mestu. Soames se je okrenil navzgor proti Hyde Parku. Ta jutranji svet tihih ulic mu je bil tuj, tako kakor bi se on, ki je bil obseden od teh strasti, zdel tuj tistim, ki so se z njim shajali in ki so ga poznali kot zmernega, pridnega, prozaičnega občana. V Knightsbridge je ropotal mimo njega nekak zakasnem izvošček, in Soames je nejasno spoznal, da sedita v vozu dva človeka. Mirno pa je peljal še drug in še tretji izvošček. Soames jo je zdaj mahal proti zahodu, proti hiši, v kateri bosta stanovala z Ireno. Hiša je bila sveže prepleskana, pred njo pa je stala tabla z imenom graditelja. Ureditev te majhne hišice ju je zbližala bolj kot karkoli drugega, in Soames jo je gledal z zadovoljstvom in z nekako bojaznijo. Šele pred dvanajstimi urami je plačal arhitektu račun za notranjo opremo. In v tej hiši bo živel z njo — to je neverjetno! V zgodnji jutranji svetlobi se mu je zdelo to kot sanje — ves tu dolgi, ozki trg se mu je zdel kot njegove in njene sanje prihodnost čudne, nezaživete sanje.

JOHN GALSWORTHY

Pa je praznoverna bojazen napadla nepraznovernega Soamesa; okrenil je oči zato, da bi morda hiša zopet ne izginila njegovemu pogledu. Šel je naprej, mimo vojašnic k ograji Hyde Parka, vedno v zahodni smeri, ker se je bal, da ne bi šel domov, dokler se ne izmuči do utrujenosti. Četrta ura je že odbila. Ulice so bile do zdaj tihe in puste, nikjer ni bilo niti slutnje o tistem prometu in vrvenju kot v panju. Pa je vendar ravno ta puščoba dajala mestu popolni pomen. Soames je čutil, da mu nikdar ne izgine iz spomina slika tako drugačnega mesta, kakršnega je videl vsak dan in spomin nase — kako se je sprehajal po ulicah ne da bi ga kdo opazoval, in samoten s svojim hrepenenjem.

Šel je k Prince's Gate in naglo obrnil. Saj ga jutri zopet čaka delo — ob pol enajstih mora biti v pisarni! Ulice park in hiše so stale zdaj v popolni svetlobi zgodnjega jutra. Okrenil se je od njih in se nameril k Rotten Rowu .Kako poseben, nenavaden pogled je na to alejo, če se po nji ne pode konji sem in tja in ne galopirajo tako kot bi jim gorela tla pod kopiti, če ne dirjajo kočije in tam ne posedajo cele vrste ljudi, ko pa so tu le drevesa in rjava vozna pot. Drevje in trava sta izdihovala vonj, čeprav ni bilo rose; in Soames se je zleknil na klop si dal roke pod glavo, stisnjeno pokrivalo si je položil na prsi, oči pa je uprl na list v ozadju neba, ki se je jasnilo. Sveži zrak mu je nežno pihal v obraz, ustnice in roke. Prvi poševni sončni žarki so se kradoma prebijali do neba, ptice niso pele, temveč samo gostolele, čvji golob zadaj na drevesu pa se je začel kljunčkati. Soames je zaprl oči, in njegova fantazija je takoj pričarala njegovim notranjim očem Ireno. Podoba Irene — stoječe negibno v obleki, katere resasti rob je valovil na lesketajočem se podu, medtem ko je on pisal začetne črke svojega imena in priimka v njen plesni spored. Slika Irene, kako z orokavičenimi vitkimi prsti zatika kamelijin cvet, ki je popustil na njeni bluzi in kako se obrača k njemu, da bi jo ogrnil s plaščem. Neštevilne Irenine podobe, pa vse tako nenavadne, podobe njenega včasih obžarjenega, včasih zamišljenega obraza ali pa naznačujočega upor; njen obraz, sklonjen k njegovemu poljubu, podoba njenih ustnic, odvračajočih se od njegovih ust, njenih oči, ki gledajo nanj z vprašanjem, na katero ni bilo odgovora; njenih temnih in vlažnih oči, povešenih nad sivo mucko, ki ji je predla v naročju. Podoba njenih zlatorjavih las, razpuščenih in plapolajočih, kakršnih še nikdar ni videl, ki pa jih bo videl kmalu, kmalu! In kakor na odgovor na hrepeneče klice njegove domišljije se je odzval zategli krik, niti reskav niti prodoren, toda tako bolesten, da je Soamesu vdrla kri proti srcu. Od tam je prihajal, zazvenel iznova in iznova — pavji krik zgodnjega jutra, zategel in strasten, kakor ječanje zavržene duše. S tem krikom pa je vstala iz globin Soamesove notranjosti prikazen, ki je tam vedno živela skrita, prikazen Irene, bele, z razpuščenimi lasmi, predajajoč se njegovemu objemu. Ožgala ga je s slastmi, zbledela in izginila. Odprl je oči; zgodnji škropilni voz je prihajal po aleji. Soames je vstal in odšel naglo po drevoredu, da bi se zopet zavedel.

PREŠERNOVE POEZIJE

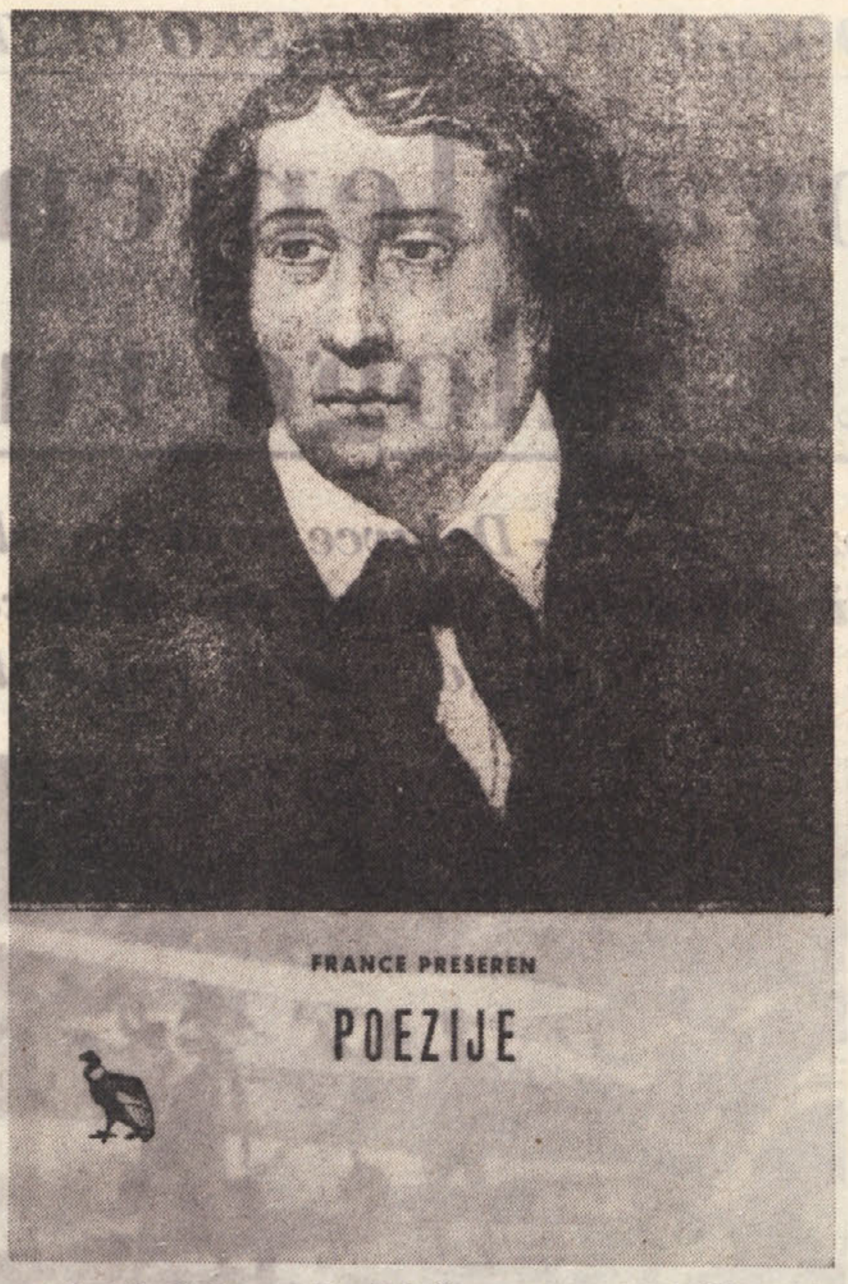

Kolikokrat so že izšle Prešernove Poezije? Že samo po vojni je bilo več izdaj, pa jih vendar ni bilo več dobiti na knjižnem trgu. Sedaj se je pojavila nova izdaja; izšle so kot 25. zvezek Knjižnice Kondor pri Mladinski knjigi

JAMES JONES

Od tod do večnosti

To je roman, po katerem je nastal znani ameriški film, ki so ga pozneje Američani prepovedali predvajati izven ZDA

James Jones, sodobni ameriški pisatelj, je slovenskim bralcem docela neznano ime. Sicer pa to ni čudno. Kajti napisal je en sam roman «Od tod do večnosti», ki smo ga v slovenskem prevodu dobili šele sedaj. Bolj kot roman sam pa je poznan film istega imena, ki je doživel v Ameriki velik uspeh. Tudi v Evropi so ga predvajali nekaj časa, potem pa so ga Američani prepovedali predvajati zunaj domovine in ga danes predvajajo le še v nekaterih izvenameriških državah.

Biografski podatki o Jamesu Jonesu povedo, da je bil rojen leta 1921, da izvira iz obubožane družine in da je po dovršeni srednji šoli stopil v ameriško vojsko. V vojski je ostal vrsto let ter se je šele po povratku iz nje začel ukvarjati s književnostjo. Toda njegov prvi roman so leta 1945 založniki zavrnili. Vendar je eden urednikov zaslutil pisateljev talent in ga pripravil do tega, da je začel pisati roman iz vojaškega življenja. In rezultat pisanja je bilo leta 1951 dokončano delo, roman «Od tod do večnosti», ki je mlademu avtorju prinesel svetoven sloves. Pisatelj od takrat menda še ni izdal nobenega drugega dela.

Roman «Od tod do večnosti» ni vojni roman, kot gre glas o njem. Pač pa je to roman iz življenja ameriških vojakov v neki garniziji na Havajskih otokih. Dogaja se leta 1941, tik pred japonskim napadom na Pearl Harbour in neposredno po njem. Pisatelj opisuje življenje v neki četi ameriške vojske in slika pri tem kolikor mogoče nadrobno in realistično vsakdanje življenje ameriških vojakov in podčastnikov. Osrednja osebnost romana je vojak Robert Prewitt, trobentač, neke vrste umetnik in boksar, ki pa odkloni igranje na trobento in boksanje in s tem vse prednosti, ki mu v vojski nudita ti dve udejstvovanji. Je sicer dober in predan vojak, toda prepričan je, da boksanje ne spada v njegovo vojaško dolžnost in tako sprejme rajši na svoja ramena vse trdote garnizijskega življenja preprostega vojaka. Vse to iz ene same težnje po pravičnosti in poštenosti, za katero se trdovratno bori, dokler ga kolesa brezdušnega vojaškega mehanizma ne stre.

Roman je pisan skrajno realistično, plastično in iz njega spoznamo ne samo življenje v vojašnici, temveč tudi v krčmah, igralnicah in bordelih, kamor zahajajo vojaki. Toda poglavitni namen pisatelja vsekakor ni bil toliko prikazati to življenje, ali običajno kasarniško vzdušje. Njemu gre vse bolj za prikaz konflikta med brezdušnim, birokratskim in neizprosnim vojaškim aparatom (ki skorajda simbolizira že družbo), in med preprostim a poštenim vojakom, ki se noče odpovedati svojim pravicam človeka, za katere je sicer prepričan, da jih mora tudi vojska spoštovati. To so pravice do svobode, enakosti in težnje po sreči, ki bi jih morala vojaška oblast spoštovati tudi pri navadnem vojaku. Toda temu ni tako. Birokratski mehanizem, ki ga predstavljajo vsi tisti, ki nosijo našive, od najnižjega podčastnika, vodnika, članov vojaške policije in FBI do komandanta čete in polkovnika, noče priznati vojakom njih osebnosti in s tem združenih pravic. In tako mora vojak, ki se bori za pravice človeškega dostojanstva in se noče podrediti kolesju vojaškega stroja, konec koncev le podleči. V tem spopadu med človeško osebnostjo, ki jo predstavlja vojak Prewitt, in brezdušnostjo vojaškega ustroja, ki predstavlja sodobno družbo, je bistvo romana, ki mu vojaško življenje in razmere v ameriški vojski dajejo svojstveni okvir.

Roman sam je zelo obširen. Utemeljena je kritika, da je precej razvlečen in da se pisatelj spušča v razglabljanja in modrovanja, ki jih polaga na usta svojim junakom. Pisatelj se spušča v opisovanje najmanjših podrobnosti vojaškega življenja in je pri tem včasih celo preveč realističen, skoraj grob. Toda zato je podoba ameriške vojske v letu 1941 nadvse resnična, marsikdaj precej drugačna, kakor si jo predstavljamo po raznih drugih romanih in filmih. Vseskozi pa je pisateljevo pripovedovanje zanimivo in privlačno ter gotovo veren odraz kaotičnosti in neurejenosti ameriškega sodobnega človeka ter ameriške družbe. Čeprav bo marsikdo porabil precej energije, da se bo pretolkel skozi ves roman do konca, pa vendar velja, da predstavlja roman «Od tod do večnosti» visok dosežek sodobne ameriške književnosti ter delo, ki je velika pripovedna umetnina. Zato nam knjiga kot vsako veliko delo da obilo notra-

Brigitte Bardot pravi, da je trudna. Po delu odhaja domov, se zapira in odklanja vsa vabila. Celo do igranja ji ni več mnogo. Seveda je lahko tudi taka trudnost reklamna poteza

JANEZ TRDINA

Zbrano delo XI.

Po daljšem presledku je izšel nov zvezek v zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jo izdaja Državna založba Slovenije. To je že enajsta knjiga zbranega dela Janeza Trdine, ki jo je kot urednik pisateljevega zbranega dela pripravil Janez Logar. Uredniku profesorju Logarju je treba dati vse priznanje, kajti nedvomno je njegova zasluga, da je izšlo že enajst knjig Trdinovega zbranega dela, kar je največje število knjig kakega avtorja v tej zbirki. Razen tega smemo v najkrajšem času pričakovati zaključek celotnega zbranega dela Trdine, kar je vsekakor urednikova zasluga. Res je danes Trdina med tistimi domačimi pisatelji, ki jih naši ljudje skoraj nič ne bero. Posebno se, ker je med njegovimi deli veliko število narodopisnih spisov, ki imajo danes samo še kulturnozgodovinsko vrednost. To pa kljub temu ne zmanjšuje vrednosti in pomena zbranega dela Janeza Trdine.

Enajsta knjiga Trdinovega zbranega dela vsebuje nadaljevanje Crtic in povesti iz narodovega življenja. Medtem ko je deseta knjiga Trdinovega zbranega dela prinesla 37 črtic in povesti iz življenja dolenjskega ljudstva tostran Gorjancev, prinaša enajsta Trdinov spis Sprehod v Belo Krajino. Gradivo za ta svoj spis je Trdina zbral na svojih številnih sprehodih na Gorjance in v Belo krajino, pa tudi v občevanju z Belokranjci, ki jih je srečal drugod, zlasti v Novem mestu. Trdina pa pri tem ni posebno zanimala ljudska umetnost in sploh ne materialna kultura, temveč predvsem mišljenje ljudstva. Zanimal ga je zlasti odnos človeka do sveta okoli sebe, še posebno njegove narodnosti in stanja ljudske prosvete. Veliko razpravlja Trdina pri tem tudi o krošnjarjenju Belokranjcev po svetu ter pri tem ugotavlja, da se krošnjarjenje tem ljudem gmotno komaj izplača, duhovno pa jih izvrševanje te obrti demoralizira. Sprehod v Belo krajino je torej poljudno narodopisno delo, z izrazito ljudsko vzgojno in v bistvu napredno tendenco.

Urednik je dodal tudi tej knjigi obširne opombe, ki predstavljajo seveda posebno dragocenost te izdaje.

Sl. Ru.

V ZADNJI ŠTEVILKI «NAŠE SODOBNOSTI»

Še eno mnenje o romanu Bettize

V novi številki «Naše sodobnosti» (1959, št. 3) je objavil L(avo) Č(ermelj) poročilo o knjigi Enza Bettize «Il fantasma di Trieste». Čermelj pravi v začetku, da je knjiga zbudila «veliko zanimanje v literarnih krogih vse Italije, a še večji hrup v vrstah tržaških Italijanov, ki so bolj ali manj nacionalistično usmerjeni». Nato omenja, da je Bettiza zaslovel že s svojim prvim romanom «La campagna elettorale», ki obsega pičlih 170 strani in je izšla l. 1953. Ko pove v kratkih besedah Bettizzovo biografijo, Čermelj nadaljuje:

«O Bettizovem jeziku in stilu je soglasna hvala, češ da sta čista in izbrana, kakor je to značilno za italijanske pisce dalmatinskega porekla, kakršen je bil tudi Nicolò Tommaseo.

Glede literarne vrednosti prvega Bettizovega romana ni bilo dvomov, vsi so bili enako presenečeni in navdušeni nad njo. Glede drugega romana pa so mnenja ločena. V inteligenčnih krogih, zlasti v Milanu, so drugi Bettizov roman prav tako navdušeno sprejeli kakor prvega, s tem pa so izzvali reakcijo pri napetih nacionalistih, ki jim očitajo «akcentuiran filoslavizem» in pravijo, da je «Bettiza zaradi tega v modi, ker, razočaran nad Italijo, vidi v Slovanih veliko raso bodočnosti». Iz teh prenapetih krogov je bolj ali manj jasno slišati dvom, ali ima Bettizov roman «Il fantasma di Trieste» sploh literarno vrednost. Pri tem pa navajajo kot argument samo snov in način, kako je ta snov obdelana.

Ker nisem ne literat ne literarni kritik, se ne čutim poklicanega, da bi sodil o literarni in estetski vrednosti knjige, toda po vtisu, ki ga je napravila name, ne morem drugače, kakor da javno izrazim željo, da bi dobili Bettizov roman tudi v slovenskem prevodu. Povem pa takoj, da je branje Bettizove knjige zanimivo in napeto, a da ni lahko. Treba ga je večkrat prebirati in se ustavljati pri raznih poglavjih. Ne bi pa hotel, da bi slovenski prevod bil povod za poostren napad italijanskih nacionalistov na Bettizo in da bi se pri njem ponovilo, kar se je pred skoro petdesetimi leti zgodilo z Angelom Vivantejem, ko je objavil svojo knjigo «Irredentismo Adriatico»

«Bettizov roman je po svoji vsebini nekaka nova izdaja Vivantejeve knjige in res ni manjkalo glasov, ki so očitali Bettizi, da je spisal svoj roman le po površnem in bežnem branju Vivanteja in da sam ni imel potrebnega znanja. Toda kakor je Vivante kot nepristranski nedomačin lahko sestavil svojo strogo objektivno knjigo, polno zgodovinskih in statističnih podatkov, tako je bil tudi Bettiza, ki ni Tržačan, najbolj poklican, da piše roman o iredentističnem gibanju v tem mestu v začetku tega stoletja. Po svojem mešanem poreklu pa je Bettiza še posebno usposobljen, da se poglobi v bistvo in nastanek iredentizma. Material za svoj roman je zbiral celih devet let. Njegova pisateljska zmožnost, ki jo je pokazal že v svojem prvem romanu, pa mu je omogočila, da je prikazal patološki značaj iredentizma, in to v taki obliki, ki je morala v živo zadeti iredentiste, a ki je edini način za zdravljenje te bolezni.

Po besedah, ki jih avtor polaga na jezik slovenskemu socialističnemu ali socialistoidnemu zdravniku Ervinu Janoviču (avtor piše Janovich), je samo s Freudom ali Marxom mogoče priti do dna tega bolezenskega stanja tržaškega italijanstva in v njem odkrivati «neki impulz podzavestnega upora manj italijanskih meščanov proti svojemu kmetskemu slovanskemu poreklu. Ta upor se je gojil in podpihoval ter se končno prelevil v iredentizem z bogastvom, to je s privilegiji, ki so jih priobili s kronami, tajno naloženimi v blagajne židovskih in dunajskih bank v Trstu. Hrepenenje po Italiji se je mešalo s hrepenenjem po prihrankih, posestvu, moči in nadoblasti, kar ni imelo skoro nič skupnega s samo Italijo» (str. 51-52).»

Nato Čermelj citira Bettizo za opis omenjenega bolezenskega stanja ter potem pravi:

«Tak bolezenski pečat nosijo glavne osebe Bettizovega romana. Pisatelj pa jih je orisal v najtemnejših in najstrašnejših barvah, tako da so čestokrat že prav pošastne karikature. Izjemo tvorijo samo slovenski zdravnik Janovič, hrvatski pomorski kapitan z Lošinja in srbska dojilja iz Drniša, od Italijanov pa le lahkoživi in veseljaški oče glavnega junaka Danijela Solospina, Gianni.

Vsa vsebina se zapleta okoli vzgoje mladega Danijela, zadnjega člana propadajoče, prej bogate in ugledne trgovske družine, ki jo prikazuje avtor na način, ki nas spominja na «Glembajeve» Miroslava Krleže.»

O popisu življenja in tragičnega konca srbske dojilje iz Drniša pravi Čermelj, da je «nedvomno najmočnejša epizoda v vsem romanu». Zunanjost in znaki bolezni Zida Pfefferja se zde Čermelju «po Bettizovem opisu naravnost grozotni in pošastni», medtem ko mu je poitalijančeni Slovenec Renato Cossovel «najbolj odstudna figura v Bettizovem romanu».

Ko Čermelj navede «v revnih barvah» — kot sam pravi — vsebino romana, ki pa jo je Bettiza «celo po sodbi manj naklonjenih italijanskih kritikov podal na način, ki spominja na Dostojevskega, Thomasa Manna in Itala Sveva», nadaljuje in zaključuje:

«Po napisu na ovitku knjige je to «mednarodni roman italijanskega pisca», po samem naslovu «Il fantasma di Trieste» je kraj dogodkov Trst. Pri popisu samega kraja pa se je avtor v prav obilni meri posluževal tega, kar imenujemo *licentia poetica*. Morda je to storil v še večji meri pri opisanih dogodkih, kakor nam to že dovolj zgovorno priča prenos sarajevskega atentata v tržaško okolje.

Osebe v njegovem romanu so vse fiktivne in, skoraj bi rekli, nerealne. Vendar so take, da so v njih personificirani najrazličnejši tipi iz tržaškega življenja ob začetku tega stoletja, od vlačuge najnižje vrste, ki pravi, da bi šla ležat s komer koli, le ne s Slovencem (ščavo) ali Furlanom, do prominentnih predstavnikov italijanskega nacionalizma in iredentizma. Ravno to pa nekateri kritiki, celo iz manj zagrizenih vrst, hudo zamerijo Bettizi, češ da je s tem onečastil Trst in njegovo italijanstvo, in bi rajši videli, da bi izbral za svoj roman namesto Trsta Split ali kako drugo mesto na Balkanu. Pregloboko so pač še vedno vsi zajeti od romantičnosti in napihnjene veličine iredentističnega gibanja in se ne morejo sprijazniti z mislijo, da so bili to v bistvu samo bolezenski izrodki, izvirajoči iz «dvojne osebnosti» poitalijančenih Slovencev, ki jih je Bettiza tako groteskno prikazal.

Kakor lahko sklepamo po odmevu v italijanski javnosti, je Bettiza dosegel svoj namen. Iredentisti in nacionalisti so ugledali v prikazanih osebah same sebe in so lahko spoznali svoje slabosti in bolezni. Morda bosta spoznanju sledila trezno premišljevanje in zboljšanje, saj pravi že star latinski pregovor *«sua vitia nosse signum sanitatis»*.

Da pa je možno vse drugačno izživljanje «dvojnih osebnosti» v obmejnem pasu kakor v iredentizmu in prenapetem in puhlem nacionalizmu, vidimo pri samem Bettizi in v najlepši obliki pri drugem sinu Dalmacije — Nicoli Tomaseu, ki se je uveljavil kot italijanski in hrvatski pisatelj.»

—«»—

Italijanski slikar v Ljubljani

V ljubljanski galeriji je razstava italijanskega slikarja Tona Zancanara. Njegova razstava je dokaj obsežna, saj je razstavil 141 listov. Vse v črnobeli tehniki, zlasti jedkanici, ki mu je očitno najbolj prikladno sredstvo za često jedko vsebino. Razstava je zelo razgibana, saj kaže po likovni plati široki razpon od metafizičnega surrealizma do nekega epsko-lirskega socialnega realizma. Še bolj poln sile kot v stilni likovni obdelavi je Zancanaro v svoji literarno-idejni vsebini.

V občinski galeriji razstavlja svoje skulpture in nekaj risb Oreste Dequel

V BRAZILIJI GRADIJO 2200 KM DOLGO AVTOMOBILSKO CESTO

Odkrili so nova plemena reke in bogate zaloge rud

Premagali so džunglo s helikopterji, stroje bodo krili z izvozom

1000 km skozi pragozd - Delavce so prevažali pa z vojaškimi letali - Skoraj vse stroške dragocenega lesa, ki so ga morali posekati

V Braziliji so se pod predsedstvom Juscelina Kubitscheka, ki je po svojem poreklu Čeh, lotili velikih del, da bi lahko izkoristili ogromno bogastvo te velike dežele, ki je po površini 27-krat večja kot Italija. Rastejo nova mesta, gradijo tovarne, elektrarne in ceste; Kubitschek je že dobil naziv «fundador de cidades» (ustanovitelj mest). Izgradnja 2200 km dolge avtomobilske ceste od Belema na severnem delu države do Brazilie, ki bo novo glavno mesto Brazilije, pa je velikansko delo, ki odpira tej deželi nove perspektive. Glavna dela so opravljena in avtomobili lahko že vozijo skoraj po vsej dolžini; dokončana pa bo januarja 1960. Dan slovesne otvoritve bo prav gotovo največji praznik za vso Brazilijo, saj so o tej cesti govorili in sanjali že leta in leta, a se jim je zdelo vse to nemogoče.

Severni in južni predeli države so bili do sedaj skoraj popolnoma ločeni, ker je vmes «zeleno morje» amazonskega pragozda, kamor ni še stopila človeška noga. Gradnja ceste je dokazala, da pragozd ni nedostopen. Odkrili so nova bogastva, nove reke, ki jih še ni na nobenem zemljevidu; nove zaloge rud, zlata, srebra, svinca itd. In plemena Indijancev, za katere prej sploh niso vedeli. Po prvih spopadih so se Indijanci sprijaznili z delavci, ki so sekali pragozd in utirali pot novi cesti.

Inž. Bernardo Sarao opazuje lepo drevo ob novi cesti

Ob cesti je že nekaj servisnih postaj in letališč; nastala so nova naselja, prava mesteca. Pragozd je zaživel, začelo se je novo življenje, ki mnogo obeta. Začel se je, kot pred desetletji na ameriškem Zapadu, svojevrsten «lov na zlato». Iz vseh krajev dežele prihajajo Brazilci in tujci, ker pravijo, da je tu ena izmed najbogatejših in še neizkoriščenih dežel na svetu.

Več kot leto dni je nad 5000 delavcev neutrudno delalo ,da je odprlo pot, ki za 1000 km teče v pragozdu. Pele so sekire, žage in pomagali so si s številnimi stroji .Do sedaj so porabili 2 milijardi in 600 milijonov cruzeirosov, za asfaltiranje ceste, ki bo široka 20 m, bodo porabili še približno 300 milijonov za vsak kilometer. Računajo pa, da bodo skoraj vse stroške krili s prodajo v inozemstvo dragocenega lesa, za katerega bodo dobili približno 7 milijard cruzeirosov. To je les, ki so ga posekali ob gradnji ceste, pa ni ves; drugega manj dragocenega porabijo za stavbe itd. Ko bo cesta dokončana, bo vožnja po njej, sredi divjega pragozda, kjer drevesa dosežejo tudi 70 m višine in je flora zelo bogata, zares čudovita. Asfaltna nit v zelenem morju mogočnih dreves, tišina skrivnostne džungle, šumeče reke, srečanje z živalmi pragozda in Indijanci, ob robu ceste kot kri rdeča zemlja. Ta cesta bo v pravem smislu besede glavna žila velike dežele.

To sliko so imeli in še imajo pred seboj njeni graditelji, ki so dosegli veliko zmago nad divjo naravo. S helikopterji so prevažali skupine delavcev v pragozd, kjer so bile male baze vsakih 50 km. Tudi hrano so jim dovažali s helikopterji. Ponoči so delavci zanetili kresove, da je bila lažja kontrola z letal. Nato so vsakih 100 km uredili letališča in vojaška letala so lahko pripeljala potrebne stroje, traktorje, buldožerje itd., sicer ne bi mogli opraviti tako delo.

Čez nekaj let bodo ob cesti zrastla nova mesta; eno je že in se imenuje Gurupi. Tudi podnebje ni tako slabo, kot so prej mislili. Poleti doseže temperatura največ 40 stopinj, pa se večkrat ozračje nenadoma ohladi za 10 do 20 stopinj. Je pa velika vlaga; in to je največja ovira zlasti v dobi deževja od novembra do januarja. To je v pragozdu; na severni in južni strani izven pragozda pa tega ni in je temperatura stalno od 20 do 28 stopinj.

Tako delo in v takih pogojih seveda terja tudi svoje žrtve. Nekaj dni pred zadnjim presekom je ogromno steblo, ki ga je vozil traktor, padlo na inženirja, ki je vodil vsa dela in ga ubilo. Inž. Bernardo Sarao ne bo prisostvoval slovesni otvoritvi ceste, ki se bo po njem imenovala.

Letalo je pripeljalo delavcem zdravila in pošto

Ko so napravili preseko, se je začelo delo traktorjev in buldožerjev, ki so jih pripeljali z vojaškimi letali

Začeli so s sekirami in žagami

«Ni lepšega cajta, ku je paletje»

Tudi svetoivanski mandrjerji so znali v pesmi povedati to in ono. Žal, da so napevi mnogih pesmi šli v pozabo.

Pesmi so brez naslovov in morda teh niso niti nikoli imele. Tudi avtorji so neznani. Pozna pa se, da so jih spesnili in uglasbili ljudski umetniki. Četudi zastarele, so te pesmi vseeno zanimive, ker vsaka izmed njih razkriva slično iz življenja naših delovnih ljudi. Peli pa so te pesmi v drugi polovici prejšnjega stoletja. V začetku tega stoletja so jih začele izpodrivati Gregorčičeve pesmi, ki so kmalu postale med našimi ljudmi zelo priljubljene.

Tako je zapela mlada žena:

«Muaja mate, buoga reva,
me je dala malo duote,
anuo kozicuo j'n tri vrzuote
j'n an velek palentar!»)*

V tej kitici je jasno povedano, kakšne ekonomske razmere so vladale v marsikateri mnogoštevilni mandrjerski družini. Te razmere pa niso odvrnile dekleta od poroke. Če možu ni prinesla dosti materialnih dobrin, je prinesla pridne roke, trdno voljo do dela, poštenost in zvestobo njemu in otrokom, za celo življenje.

Mlado dekle pa je zapelo:

«Ni lepšega cajta, ku je paletje,
ku je paletje,
ke use rožce na polju cvetò.

Ti mene, jest tebe, se iz srca dopadeš,
ooj dopadeš,
patrouštaj ti muajuo srcjè.»)*

Ljubezen do narave, se tu prepleta z ljubeznijo do fanta.

V naslednji kitici pa je hčerka povedala materi veselo novico:

«O mate muaja luba,
je piršo Kolombin,
je j'mo rusuo kapuò
j'n plau kamežlin.»)*

«Če ni za cesaricuo, ni za samicou!» — tako je bilo mnenje o fantu, katerega niso potrdili k vojakom. Zato pa so dekleta rada «mečala uči» na fante, ki so že odslužili vojaški rok. Med fantom, ki je prišel od vojakov in dekletom, je ljudski pesnik spesnil ta-le dvogovor:

«Oj pride šocel pride,
na muajuo djesno stran,
me buodeš ke pavedo,
kej je vojaške stan!

Jes be te r'd pavedo,
kej je sodaške stan,
če be jes revež vedo,
de s'n tuoj šocel sam!

Resnično te pavedan,
de druzga ne imam,
iz muajga celga srca
jes tebe rada imam!»)*

Pa se je našla tudi taka ljubica, kakor o njej poje ta pesem:

«Lubca hudičeva,
kcj s'me guar klicala,
uoneh je beli dan,
sp't me je sran!

N'č nej buo tebe sran,
sej te prau rada imam,
s koutran pagrinjala,
*spala ceu čan!»**)*

Vse dogodivščine pač nimajo srečnega konca. Tako se je zgodilo, da sta se on in ona začela preprirati. Kako je potekal ta prepir, je ljudski pesnik povedal v naslednji pesmici:

«Prelube, prelube muoj Francel,
Pavrne, pavrne me krancel!

Kaku buon pavrno te krancel,
ke zanj s'n te tuolarček dau!

Kej misleš de s'n tuaja norica,
de mene ne kupeš n'č vinca!

Le z drugme deklete pahajaš
in z mano le u kambrcuo grješ!»)*

Ne trdim, da so vse te pesmi originalno svetoivanske. Morda so to ali ono pesem naši mandrjerji slišali tudi kje drugje, na primer ko so šli na sezonsko delo izven domačega okraja, na sejmih, taborih, božjih poteh, in jo presadili v domače okolje ter jo morda tudi po svoje prikrojili!

p. k.

Pesmi zabeležila po pripovedovanju:
**) Antonije Kariš-Kolerič.*
***) Marije Mijot.*

LETOS IZREDEN PTIČJI OBISK S SEVERA

Pegami - lepi, a požrešni

Pegama pri nas malokrat vidimo. Včasih, mogoče vsakih trideset, štirideset let enkrat, jih zanese k nam. Takrat pa jih prileti kot kobilic. Letos je bilo tako, in sicer pretekli teden.

Pegam je selivka; ima torej dve domovini. Poleti se drži na severu, tam, kjer rastejo skoraj same breze in so velika močvirja. Močvirja — ob njih in nad njimi oblaki mušic.

To je paradiž za pegama. Njegova glavna hrana so mušice in drugi žužki. Njegovi mladiči se rode v tej pokrajini in dorastejo ob samem mesu. Toda v krajih, kjer teče zibelka pegamom, kaj kmalu zamrznejo močvirja in o mušicah in žužkih ni duha ne sluha.

Pegami morajo iz mrzle domačije proti jugu; tода mušice jih nikjer več ne čakajo. Zato na zimo menjajo svoj jedilni list. Menjajo pač domovino in jedilni list. Presele se na Dansko, Severno Poljsko, Nemčijo. Tam obirajo razne jagode. Obirajo, obirajo in oberejo vse, kar jim pride pod kljun. To so požrešni ptiči. Te dni, ko jih je bilo v okolici Trsta vse polno, so jih ptičarji seveda tudi nekaj polovili. Gledal sem dva v kletki. Nasuli so jim v kletko brinovih jagod in razpolovili nekaj jabolk. Mislite, da sta se nas kaj bala? Čepela sta na prečnih palčkah v kletki in kar naprej sta frkala na tla ter zobala brinove jagode in neusmiljeno kavsala v jabolko. Prebavo imajo pa v redu; rekel bi prav odlično. V drevored, kjer je decembra Miklavžev sejem, se čez zimo na drevesa nasele škorci. Včasih smo kar nejevoljni na packe grde, ki nam popackajo in zamažejo obleko, če nismo previdni in hodimo pod drevesi. Ubogi škorci; to so angelčki in najbolj čista bitja na svetu v primeri s pegami.

So to lepi ptički, čeravno niso snažni in lepo vzgojeni. Kot kosi so veliki; so pa sivkasto-zelene barve. Vrh glave imajo lep čopek iste barve, ki ga dvigajo štrleče v zrak ali ga le malo privzdignejo, kakor se jim zdi in kakršne volje pač so. Prav na koncu kril imajo rdečkaste pikice in konec repa je lepo rumeno zarobljen. Lička so črna, grlo črno, oči črne. Ali ni pegam «zavber fant?»

Pri nas pegamov ljudje ne poznajo, zato jih v izložbah pri mesarjih te dni nismo videli. Bolj v severnih krajih, kamor prihajajo vsako leto, in vedno jih pride zelo mnogo, jih pa ljudje jedo. Pravijo, da so zelo dobri. Loviti in uloviti pegama je otroško lahko. Ko pride iz severnih krajev, iz svoje poletne domovine, ne pozna ljudi. Natepejo se na drevesa in grme in obirajo vse, kar se pojesti da. Pride človek do njih, še mar jim ni; oni jedo in se maste. Mogoče malo človeka poškilijo, ali pa še to ne. Kdor si hoče naloviti kosilo in večerjo ima kaj lahkó delo.

Spomladi se pegami vračajo nazaj na sever. Tisti, ki so preživeli in pretolkli zimo, imajo pa že povečini izkušnje z ljudmi. Niso več tako zaupljivi in neprevidni, kot v pozni jeseni.

Seveda se ne sele pegami samo v Evropo. Tudi v Azijo in v Ameriko gredo na boljše, kjer ni tako mraz in je več hrane. Tako se sele leto za letom. Kako leto jih pa zagrabi pa gredo še bolj na juç. Še na Malto jih zanese in v knjigah se bere, da so že tudi v Alžir prišli. Letos je sploh čudna zima in ob koncu te zime je prineslo k nam še pegame. Kaj so jedli v Trstu ne vem; po Krasu pa vem, da so pridno obirali brinje.

To je stara navada pegamov, da tu pa tam, vsako toliko let enkrat vderejo proti jugu. Ne vemo, kaj jih je prijelo. Ljudje pa hočejo vse vedeti in vse razumeti. V starih časih je bilo ljudi strah, ko so se pojavili pegami. Bilo je to nekaj izrednega. Ljudje so pričakovali izrednih dogodkov. Pravili so, da pegami prinašajo, ali pa vsaj naznanjajo kugo, kolero, slabe letine. Nekateri so bili mnenja, da so prišli pegami povedat, da se bližajo vojna in slabi časi.

No, danes na take razlage nič več ne damo. Seveda, za prave razloge ne vemo. Ko sem jih oni dan gledal na Montebellu, kjer jih je bilo toliko, kot da bi imeli svetovni kongres, je možakar začel z mano pogovor in trdil, da pomenijo ti pegami, da bo še zima in hud mraz in da je letos še daleč pomlad.

Dajo se pegami lepo udomačiti. Kar lepo se boste privadili vi nanje in oni na vas. Mogoče ste katerega ujeli in ga imate v kletki. Dajati jim boste morali dosti jesti. Poleg sadja jim bo mali mesa kar teknilo. Če na boste marali imeti gnoja v sobi v hiši, boste morali seveda vsaj dvakrat na dan očistiti kletko. Dobra prebava! Poleti bo revežem bolj hudo; vročine ne prenesejo.

Pevci niso. Saj jih čujete le «Sirrr, sirrr» ali pa «Srii, srii!» To je vsa njih pevska izobrazba in glasbena sposobnost.

In če vam do vsega tega ni, pa jih lepo nakrmite, potem pa spustite. Sedaj je še čas. Svoboda je na tem svetu največja dobrina, tudi za pegame.

TONE POPOTNIK

HOROSKOP

VELJAVEN OD 9. DO 15. MARCA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Slučajna srečanja in trenutne nevšečnosti. Male spremembe v poklicnem delu; ugodne prilike ob koncu tedna za nove koristne pobude.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Še morate brzdati svojo impulzivnost, zlasti v poslovnih pogovorih. Rešiti boste morali nekaj družinskih zadev. Nenaden obisk vas bo razveselil.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) V poslovnih zadevah morate biti zelo spretni, ker imate opravka z močnimi nasprotniki; v srčnih zadevah pa bi vam prenagljenost škodovala.

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Le s trdno voljo boste dosegli svoj cilj; ne smete pa vsiljevati drugim svojega mnenja. Lahko pridobite nove prijatelje.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Ugodne prilike za uresničitev nekega načrta. Malenkostni družinski spori. Vzbudili boste zanimanje v osebi, ki ste jo komaj spoznali.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Lahko uresničite nekatere načrte in dosežete cilj. Mirni dnevi. Zaskrbljenost glede poslovnih zadev bo izginila.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Premagali boste nasprotja in srce bo srečno. Tudi v poklicnem delu boste premagali težave. Zvezde so vam naklonjene.

Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Malenkostni spor z drago osebo; pa bo spet zasijalo sonce. Razgibano poslovno delo. Ne boste se dolgočasili.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) Sreča vam je naklonjena. Zaupajte bolj v svoje sposobnosti. Nekatere želje se vam bodo izpolnile. Prijetno presenečenje.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Okrepite svojo dejavnost, ker imate ugodne prilike, da lahko dosežete važne cilje. Lepe novice.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Brzdajte svojo fantazijo. Težave v srčnih in poslovnih zadevah. Začasno se pač morate prilagoditi razmeram.

Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Bodite zelo previdni v poslovnih zadevah, zlasti če gre za denar. Kratki spori z drago osebo. Več potrpežljivosti!

GRAFOLOG ODGOVARJA

KAKTUS: — Konservativnost in potrpežljivost sta vam v napoto. Ste pošteni in sovražite laž. Zaradi nepravilnega stika s prijatelji ali novimi znanci pa se vam včasih očita neodkritost! Ste zanesljivi, čut za dolžnost pa je močno razvit. Smisel za umetnost. Ukrepajte načrtno. Vsakovrstnim boleznim vratu takoj posvetite večjo pažnjo. Velika prijateljstva so mogoča.

drage najljubše, ane ...

ZIMSKI CVET: — Pripadate tipu pisarniškega človeka. Otresti se morate vsakega šablonskega dela, v nasprotnem primeru ne bodo prišle do izraza karakterne odlike osebnosti. Pogostoma ste preveč zaprti vami v sebe. S tem si ustvarjate nezadovoljstvo in uničujete življenjsko sposobnost. Smisel za varčevanje in racionalno delovanje.

podlagi moje pisave

NARCIS: — Zaradi svoje umirjenosti se raje prilagodite situaciji, kakor da bi sodelovali pri njenem usmerjanju. Ko boste postali odločnejši, boste hitreje napredovali. Romantiki se predajajte v manjši meri. Najbolje se počutite v krogu domačih; tja vas bo vleklo z vsakega potovanja. Otresite se strahu pred osmešenjem.

zanimajo v načelu resil...

MARJETICA S KRASA: — Za vaša leta ste preveč občutljivi. Užaljenost in širokosrčnost se hitro menjavata. Ocenjujte ljudi po njihovih karakternih vrlinah.

nečim, če pa vdobi...

Bodite potrpežljivejši; ne prepustite se občutju gotovosti. Zmanjšajte konservativnost. Do svojih podrejenih boste pravični. Vsakovrstne neprilike jemljete preveč osebno.

VEČ POZORNOSTI NAŠEMU KMETIJSTVU

Izkoristimo vsa sredstva in možnosti za izboljšanje kmečkega gospodarstva

Pristojne oblasti naj se zavzamejo, da bo kmetijstvo doseglo ono stopnjo, ki jo lahko doseže v naših konkretnih pogojih

Na zadnjem občnem zboru Kmečke zveze je tajnik inž. Josip Pečenko obravnaval tudi nekatera vprašanja, ki zadevajo usmeritev našega kmetijstva. Omenil je vse najvažnejše panoge kmečkega gospodarstva in od primera do primera ugotavljal nepravilnosti, pomanjkljivosti in preżnosti ter s tem v zvezi dajal napotke oziroma izražal želje in zahteve, kaj bi bilo treba v bodoče storiti, da bi kmetijstvo napredovalo in se razvijalo. V naslednjem objavljamo izvleček njegovih izvajanj:

ŽIVINOREJA

Naša živinoreja je ogrožena zaradi pomanjkanja krme in zaradi znatne konkurence bližnjih proizvajalcev, ki imajo v rokah skoraj vso trgovino z mlekom. Bolj kot po povečanju živinskega fonda moramo težiti po kvalitetni živini. Dvigniti moramo krmno bazo. Naši travniki in pašniki so v slabem stanju. Redkokje so imeli živinorejci priliko spoznati blagodejni učinek s kompostom ali z umetnimi gnojili. In vendar pravimo, da so pašniki in travniki mati ornice. V ta okvir spada tudi vpeljavanje takega kolobarja, ki bo nudil dovolj prvovrstne krme naši proizvodni in delovni živini. Za kritje primanjkljajev je treba omogočiti kmetu nakup krme izven področja po ugodnih cenah.

Še vedno posvečamo premalo pozornosti vprašanju reje perutnine. Ne zavedamo se kakšno važnost utegne imeti v kmetijski proizvodnji ravno perutnina, ki predstavlja važen in pomemben vir dohodkov.

POLJEDELSTVO

Poleg že omenjenega vprašanja kolobarja se v tej panogi pojavlja vprašanje nakupa prvovrstnega semena. Kmetje bi morali pokazati večje zanimanje za semena, ki jih daje na razpolago kmetijsko nadzorništvo.

Glede na važnost, ki jo igra pri nas gojenje krompirja, bo treba posvečati večjo pažnjo uveljavitvi kvalitetnega semenskega materiala. Ker vemo, da nam dober semenski krompir daje le montikacija, bi morale oblasti posvečati temu vprašanju večjo skrb, da se ne bi ponovil primer l. 1954, ko se je zaradi pomanjkanja prvovrstnega materiala skrčila površina krompirjevih njiv za celih 53 ha v primerjavi z letom 1953. Splošna tendenca zmanjševanja poljedelske površine gre v večini primerov v korist vrtnarstvu in cvetličarstvu — v kolikor te površine niso rekvirirane za potrebe gradenj.

VRTNARSTVO

Da vrtnarstvo stalno napreduje, je razvidno iz podatkov, ki so vsakomur na razpolago. Lahko si predstavljamo, kakšen bi bil napredek na tem področju, če bi oblasti posvečale večjo pozornost tako strokovni kot ekonomski izobrazbi kmeta ter problemu oskrbovanja z vodo po primernih cenah.

Širjenje mesta nam narekuje izkoriščanje vseh zemeljskih površin, ki so še vedno zelo primerne za to obliko intenzivnega gospodarjenja. Ravno tu bi bilo tudi prav, da bi se skušalo najti primeren način, da bi bili tudi manjši kmetje deležni podpor, ki jih nudi kmetijsko nadzorništvo. Tu gre posebno zato, da bi se našel način, da bi se lahko tudi mali posestniki poslu̇ževali primernih strojev za obdelavo zemlje. Teh posestnikov ni malo. Če vzamemo v poštev uradne podatke, bomo videli, da je na našem področju nad 3500 ali 60 odst. posestnikov, ki imajo manj kot 1 ha kmetije. Res je, da je mnogo takih, ki se ne ukvarjajo samo s kmetijstvom in jim je to le dopolnilo k drugemu delu.

Mnogo je takih, ki se ukvarjajo izključno z vrtnarstvom in na te mislimo, ko govorimo o ukrepih, ki bi ojačili malega posestnika.

VINOGRADNIŠTVO

Precej se je že storilo za obnovo vinogradov in mnogo dela nas še čaka na tem področju. Toda mislimo, da je osnovno vprašanje ustanovitev osrednje trsnice in postavitev antiperonosporičnih postaj, ki bi vsak dan preko radia in z drugimi sredstvi obveščale o pravočasnem škropljenju vinske trte. Brez teh ukrepov naše prizadevanje večkrat ne rodi zaželenih uspehov, ker imajo kmetje že ustaljeno navado, da vsako leto škropijo ob istem času. Ta napaka je vsakomur jasna, posebno kadar imamo opravka s takimi ostrimi napadi bolezni, da je od pravočasnega škropljenja odvisen uspeh letine. Rešitev vprašanja trsnice je pereče, ker se ne moremo zadovoljiti z materialom, ki sicer izhaja iz priznanih trsničarskih obratov, a večkrat ne odgovarja našim talnim in podnebnim razmeram.

SADJARSTVO

Na tem področju kmetijske dejavnosti se res ne moremo pohvaliti s posebnimi uspehi. Objektivne prilike v veliki meri onemogočajo potenciranje te panoge. Ne, da nimamo površin, katere bi se dale zasaditi s sadnim drevjem. Neposredna bližina mesta in s tem veliko število izletnikov, predstavljata stalno grožnjo za dozorevajoče plodove in za varnost sadnih dreves. To vprašanje bi se dalo urediti, če bi uvedli *vaške čuvaje*, ki so jih naši kmetje že tolikokrat zahtevali. Tudi razkosanost zemljišč predstavlja resno oviro za intenzivno sadjarenje. Zadostuje, da en gospodar ne skrbi dovolj za zdravje sadnega drevja, pa se to že resno občuti v sosedovem, sicer vzornem sadovnjaku. Kljub temu pa moramo ugotoviti, da se kmetje vseeno premalo zanimajo za sadjarstvo. To vprašanje bi bilo treba posebej proučiti v zvezi s problemom zemljišč vaških skupnosti. Marsikatere goličave bi se dale preurediti v donosne sadovnjake, posebno še če bi se rešilo tudi vprašanje vetrozaščitnih pasov.

CVETLICARSTVO

Tudi cvetličarstvo kaže poleg vrtnarstva stalen napredek. Vzrok temu pojavu je istati v ugodni možnosti za razpečevanje pridelkov. Mesto absorbira vse cvetlice in tudi ni razloga za bojazen, da bi ta pojav v doglednem času spremenil svoj značaj. Realizacija zaslužkov hrabri cvetličarje na širjenje te veje proizvodnje. Oblasti kažejo zadovoljivo skrb za to panogo, vendar bi se lahko še bolj razširila, kar bi zelo koristilo našemu kmetu. S tem v zvezi so tečaji in predavanja še bolj nujen ukrep kot v drugih proizvodnih panogah, ker zahteva gojitev cvetja še ožjo specializacijo in se temeljitejše strokovno znanje.

Kot smo že poročali v naši petkovi številki, je v četrtek zvečer izbruhnil v hlevu Purgerjeve družine v Dolini št. 77 velik požar, ki je uničil hlev, v katerem je zgorela tudi junica, voz, poljsko orodje in kakih 50 stotov sena. Na sliki vidimo gasilce, ki odstranjujejo zoglenele tramove nad poginulo junico. Omenimo naj tudi, da so pri gašenju sodelovali gasilci iz Milj in Trsta

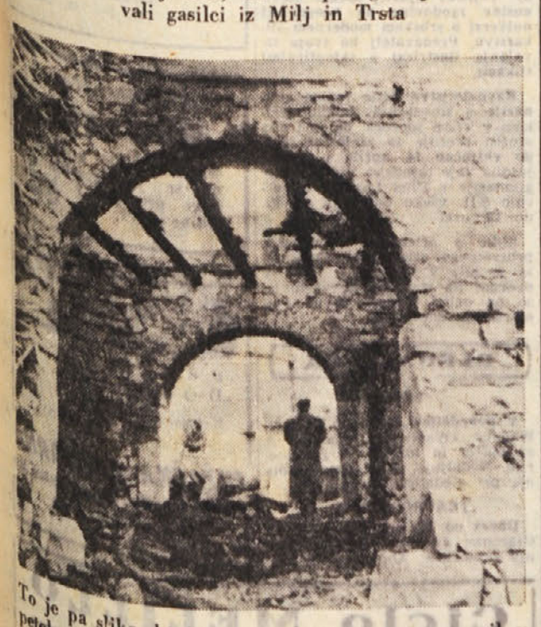

To je pa slika, ki jo je naš fotoreporter napravil v petek zjutraj. Kot vidimo, je ogenj uničil vse, le kamen je ostal. Pri reševanju krave in junice iz gorečega hleva se je izkazal domači sin Ljubo Purger, ki je v zadnjem trenutku skočil iz hleva, ne da bi se mu posrečilo rešiti tudi junico. Pred prihodom gasilcev so požrtvovalni domačini skušali ogenj pogasiti, a plameni so bili premočni, da bi jim to uspelo

Iz nabrežinskega predela

Gripa, ki je nekaj tednov razsajala po naših vaseh in napadala predvsem mladino, je močno popustila. Sicer je bila lažjega značaja, a ljudje pravijo, da je gripa zahrbtna in nevarna, pa naj je še tako lahka in jo je treba zato dobro pozdraviti.

Naši delavci, zaposleni kot razkladalci lesa za štivansko papirnico, so ustanovili svojo razkladalno zadrugo. To nas je razveselilo, ker kaže, da so uvideli prednosti samopomoči, oziroma vzajemne pomoči v obliki zadruge. O tem se bodo mogli sami prepričati. Kot slišimo, bo papirnica nabavljala les tudi v Jugoslaviji; v tem primeru bi les dospel na postajo v Nabrežino, kar ni bilo za nekatere razkladalce iz bližnjih vasi bolj priročno.

Izjemno lepi in jasni februarski dnevi so tudi pri nas omogočili izvršitev mnogih tekočih opravil, a skoraj nihče ni poskrbel za izboljšanje nasadov, travnikov, vinogradov itd. Več razumevanja pa opazimo pri lastnikih stanovanjskih hiš za čim boljšo ureditev vrtov, kar je zelo razveseljivo.

Tržaških izletnikov je bilo vsako lepo februarsko nedeljo povsod polno. Prvo nedeljo v tem mesecu pa so že nabirali kraško cvetje: leskov in drenov cvet in celo zvončke ter klestili cvetoče mandeljeve veje. Nič ni varno pred njimi in ne ločijo svoje od tujega, divje od plemenitega, koristno od škodljivega. In to naj bi bila kultura! Pomilujemo mladino s tako vzgojo!

Če se bo marec ravnal po februarju, bo zgodnja pomlad. Starejši možje pravijo, da jo ptice napovedujejo, ker so že zelo dobre volje in je njihova «štima» že močno pomladanska. Žal pa je njihov zbor zelo skromen. Preveč je njihovih sovražnikov. Celo nekateri domačini — čeprav redki — jim nastavljajo limanice in jih prodajajo. Takim stroga kazen, ker je to glede na velik pomen teh živalic v materialnem (zatiranje gosenic) in moralnem oziru (petje) nekakšen zločin.

GROČANA

Po dolgem času tudi nekaj novic iz naše vasi. Novega pravzaprav ni dosti, le to bi omenili, da imamo novo pokopališče, asfaltirano pot do pokopališča (a le z državne ceste) in nov vinotoč. Poti skozi vas so pa obupne. Če je dež, je po njih samo blato, če je pa suho vreme, ne vidimo iz prahu. Dolinska občinska uprava bi morala potrebam naše vasi posvetiti nekaj več pozornosti. To tudi zaradi tega, ker prihaja v vas posebno ob nedeljah in praznikih mnogo izletnikov, ki jim zelo ugaja naša okolica. Zato bi še enkrat priporočili občinski upravi, da kaj stori za naše poti, saj plačujemo davke prav tako kot drugi občani dolinske občine.

TREBČE

Akcija za ureditev vprašanja škode, ki nam jo povzročajo vojaške edinice na Hribu, je v polnem teku. Za zadevo se zanimajo občinski svetovalci in poslanec Vidali, poleg njih pa še Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov. Upamo, da bo vse to kaj pomagalo in da bo zadeva v kratkem rešena. Slišali smo, da bodo o tem razpravljali tudi na pokrajini, in sicer v sklopu kmetijske komisije, v kateri je tudi neodvisni svetovalec Marij Grbec.

IZ GROPADE

ZA UREDITEV JUSARSKIH ZEMLJIŠČ ki so ostala onstran državne meje

Prihodnji torek bo v Lipici sestanek, na katerem bodo razpravljali o vprašanju gropajskih jusarskih zemljišč in onih iz Bazovice, ki so onstran meje. Ureditev tega vprašanja je postala posebno aktualna takrat, ko je v Jugoslaviji izšel nov zakon o upravljanju gospodarskih skupnosti. Na pobudo Kmečke zveze bodo sedaj skušali vso zadevo dokončno rešiti, in sicer tako, da bi bili vsi zadovoljni.

Jusarska zemljišča onstran meje predstavljajo za našo vas važno vprašanje. Računajo, da je ostalo po razmejitvi v sosedni Jugoslaviji kakih 45 ha gozda, 41 ha travnikov, da ne govorimo o velikem kompleksu gmajne. Nekoč so bile tudi trte, a teh ni več. Upoštevati moramo, da imamo v vasi kakih 160 glav živine, ki je večinoma odvisna prav od paše in sena, ki ga dobimo onstran meje. Tudi stelja in drva so pomemben činitelj, čeprav ne toliko kot paša in seno.

V vasi je 100 hišnih številk, medtem ko je približno 90 jusarskih upravičencev. Želja nas vseh je, da bi zadevo čimprej uredili, tako da bi to vprašanje zginilo z dnevnega reda. Prepričani smo, da bodo predstavniki sežanske občine upoštevali naš položaj in temu primerno ravnali.

V tej zvezi naj izrazimo še eno željo. Lepo bi bilo, ko bi vsaj v poletnih mesecih za osem ur na dan odprli obmejni prehod pri Vrhih, ki bi mnogim zelo služil, saj bi se lot na pašo občutno skrajšala.

Končno še nekaj besed o naši cesti, ki vodi iz vasi v Padriče. Tolikokrat smo že prosili, da bi jo asfaltirali, a vse zaman. Cesto posipavajo z jerino in drobnim gramozom, da bi jo pa asfaltirali, jim ne pride na misel, čeprav so podobne poti v drugih vaseh že vse asfaltirane. Prosimo pokrajinsko upravo, da dodeli fonde tudi za našo cesto, ki je razmeroma kratka in bi stroški ne bili prav veliki. To bi bilo potrebno tudi zaradi tujskega prometa, saj imamo ob praznicnih dneh mnogo izletnikov, a bi jih bilo še več, če bi bila cesta asfaltirana.

JEZERO

Slišali smo, da bodo začeli popravljati pot, ki vodi iz Bazovice v našo vas. Govorilo se je tudi, da bodo z deli začeli prejšnji ponedeljek, toda zaman smo čakali, ker delavcev ni bilo.

V vas prihaja vsako nedeljo mnogo izletnikov in vedno več jih bo. Tako moramo vedno odgovarjati na vprašanja, zakaj imamo tako grdo cesto, da nas je že prav sram. Kljub temu tržaško občino to prav nič ne gane. Želimo in zahtevamo, da se zadevi napravi konec, saj je sramota, da nas vlečejo za nos že toliko časa!

MAČKOVLJE

Ob udeležbi velikega števila domačinov je domače prosvetno društvo «Primorsko» priredilo Prešernovo proslavo. Govoru, v katerem je Aleksander Smotlak orisal pesnikovo življenje in delo, je sledila vrsta recitacij, pri katerih so poleg že omenjenega A. Smotlaka sodelovale še Adelina Slavec, Miranda Purger, Norma Olenik, Cecilija Bandi in Danica Tul. Za zadnjo naj omenimo, da je pred zaključkom sporeda nastopila skupno z A. Smotlakom v dvogovoru «Od železne ceste», pri čemer sta bila oba nastopajoča oblečena v lep, narodni noši.

Po prireditvi je bilo razdeljevanje društvenih izkaznic za tekoče leto. Vse izkaznice so bile obnovljene, medtem ko je k društvu pristopilo še nekaj novih članov.

SLIVNO

Nismo mislili, da bomo kdaj napolnili nekaj stolpca rubrike «Iz naših krajev» s temle dopisom: V petek, 27. 2. smo položili v grob komaj 50-letnega samcatega Franca Rebulo. Že dalj časa ga je preganjala fiksna ideja, da ga nekdo zasleduje. Ni se zdravil. Končno je obupal in si vzel življenje. Ta nesreča nas je pretresla toliko bolj, ker je bil mirnega značaja in nismo poznali njegovega težkega duševnega stanja. Ta dobričina je bil nekakšen odrasel otrok brez vsake hudobije. Njegova 80-letna mati — vdova, ga je ob grobu najbolje opisala, ko se je skrušena poslednjič poslovila od njega: «Saj si bil tako dober in nisi nikomur storil žalega. Če drugo ne, vsaj malo blagoslovljene vode si zaslužil.» Pokojni ni namreč imel cerkvenega pogreba, ker je naš župnik mnenja, da je samomorilec grešnik, pa naj je bil v življenju še tako neoporečen, oziroma še tako duševno bolan. Nesrečna bolezen in še bolj nesrečna mati! Nesrečnežu lahka domača gruda, ki jo je zelo ljubil, potrti materi naše sožalje!

NABREŽINA

Velika je naša vas in zato si smrtna kosa nenehno izbira svoje žrtve med nami. Nekako tako smo si mislili, ko smo se v soboto, 28. februarja za vedno poslovili od pokojne 68. let stare Ivanke Semolič. V zadnji vojni je izgubila dva sina, enega od teh v partizanih; v dobrem letu moža, nato hčer, ki se je lani smrtno ponesrečila skupno s prof. Jakominom. To je bilo zanjo preveč. Ni pomagalo zdravljenje v bolnišnici in srce ji je odpovedalo. Z njo smo izgubili dobro ženo, skrbno mater in gospodinjo, ki je, vzgojena v znani Radovičevi družini, ohranila svojo narodno zavest. Kot takšno jo bomo ohranili v blagem spominu.

V velikem številu smo jo vaščani in drugi — saj je bila pokojnica znana po vsej občini in splošno spoštovana — spremili na zadnji poti. Naj ji bo lahka domača zemljal

KRIŽANKA

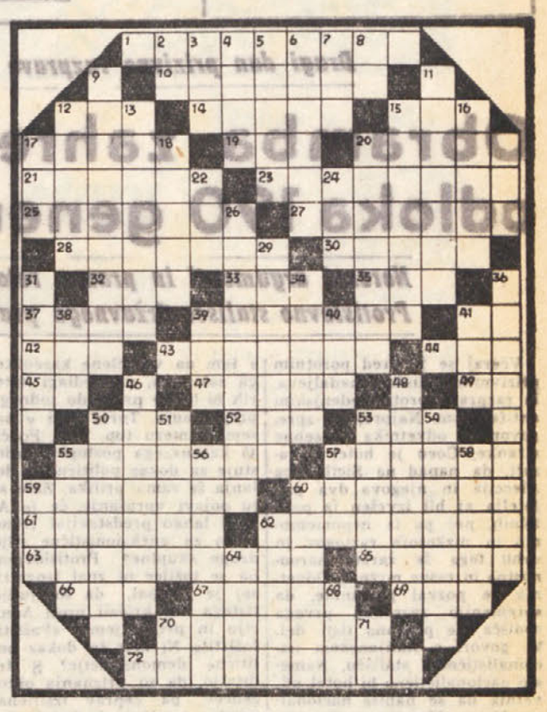

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. gospodarski strokovnjak, 10. učenjak jezikoslovec, ki se ukvarja s slovanskimi jeziki, 12. del trikotnika, 14. Agamemnonov sin, 15. reka v Italiji, 17. francoski kipar, 19. število, 20. pokvarjenega zdravja, 21. žlezni izloček, 23. ajdova slama (množ.), 25. vrsta maziva, 27. uradnik zaposlen v prostoru, kjer se shranjujejo listine, 28. vrsta ptiča, 30. krajevni prislov, 32. veznik, 33. oranje, 35. pregovor, 37. poganski duhovnik, 39. državnik, borec za določene družbene odnose, 41. osebni zaimek, 42. otok med Anglijo in Irsko, 43. jugoslovanski sekretar za zunanjo politiko, 44. konica, želo, 45. durova nota, 47. kraj na Koroškem, 49. Ludolfovo število, 50. star naziv za močnik, 52. vrsta gibanja, 53. ptica, 55. ladijski poveljnik, 57. stranice v trikotniku, 59. mnogočlenik v algebri, 60. spravim skup, znesem na kup, 61. egipčanski bog plodnosti, 62. polletja, 63. spodobnež, dostojnež, 65. francoski revolucionar, 66. okrajšava za linearen, 67. polmer, 69. starodavno mestece v Dalmaciji, 70. predvajalka oblačilnih modelov, 72. osramočenec, moralno prizadet človek.

NAVPIČNO: 2. kratica za konjsko silo, 3. kratica za okrajni ljudski odbor, 4. del noge, 5. potrdilo pristnosti, 6. poslanstvo, 7. otočič v Jadranskem morju, 8. okrajšava za označbo starosti, 9. s kletjo podzidan, 11. plomba, polnilo, 12. vrv, 13. prebivalec avstrijske pokrajine, 15. omotek, povitje, 16. užitninar, 17. oslovski glas, 18. hrup, nepokoj, 20. slovenski protestantski pisatelj, 22. kazalni zaimek, 24. trata, ruša, 26. zarogovilim, povzročim hrup, 29. natovorjen, 31. del stiskalnice, 34. vas na Tolminskem, 36. sovražnik Židov, 38. abesinski plemenski poglavar, 39. vrtnina, 40. zraven, 41. vas v Slovenski Istri, 46. prepisovalen, 48. do kraja obtesan, 50. sredstvo, ki se uporablja pri domačem konserviranju, 51. zdravilo proti malariji, 53. spustim kapljico, 54. sorodnik, 55. samec domače živali, 56. krajevni prislov, 57. vprašalnica, 58. vrsta vina, 59. predlog, 60. žensko ime, 62. prostor v dvorani za prireditev, 64. okrajšana ljubkovalna oblika moškega imena, 68. japonski denar, 70. znak za molibden, 71. nikalnica.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

VODORAVNO: *1. terminologija, 12. kobul, 17. odmik, 18. bedaki, 19. musaka, 20. kvat, 21. glasna, 22. pepeli, 23. sin, 24. pradeđ, 25. podoba, 27. in, 28. čriček, 29. bokali, 30. le, 31. premer, 32. kolona, 33. pek, 34. kankan, 35. pokora, 36. prod, 37. Bol, 38. os, 39. Bar, 40. ge, 41. zle, 42. olih, 44. Abadon, 47. novica, 50. Sisek, 52. osamel, 54. gonilo, 56. obalim, 58. klatež, 60. nizam, 61. pedolog, 63. očitam, 65. jedi, 66. etažen, 68. iverec, 70. nak, 71. tu, 73. Ivanov, 75. očeten, 77. Ra, 78. ing, 79. otiski, 80. ekipen.*

NAVPIČNO: *1 toksin, 2. edvin, 3. rman, 4. mir, 5. Ik, 6. oblačen, 7. leader, 8. odsek, 9. Gand, 10. Ika, 11. ji, 12. kupola, 13. osebi, 14. bala, 15. uki, 16. la, 19. Medana, 21. grimasa, 22. pokoren, 24. preko, 25. polog, 26. nekdo, 28. črn, 29. bok, 30. Leo, 31. palisade, 32. koromači, 33. precizen, 34. kolibe, 35. padalo, 36. Plinij, 37. bosopeti, 39. Bask, 41. zvon, 43. Heloti, 45. bo, 46. netivo, 48. og, 49. Aladar, 51. kilavo, 53. leteče, 55. omikan, 57. možat, 59. žarek, 62. geni, 64. meti, 67. nos, 69. cep, 72. un, 74. vk, 76. ne.*

NA DIVJEM ZAPADU

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 17,2, najnižja 10,9, zračni tlak 1003,4, pada, veter jugozahodnik 4 km na uro, vlaga 70 odst., padavine 1,1 mm, morje m.rno, temperatura morja 11.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 8. marca
Janez
Sonce vzide ob 6.34 in zatone ob 17.59. Dolžina dneva 11.25. Luna vzide ob 5.49 in zatone ob 17.13.
Jutri, PONEDELJEK, 9. marca
Frančiška

Drugi dan prizivne razprave proti škedenjskim antifašistom

Obramba zahteva uveljavljenje odloka 190 generalnega komisarja

Neresni argumenti in prazna retorika predstavnikov zasebne stranke
Protislovno stališče državnega pravdnika, ki zahteva potrditev obsodbe

Včeraj se je pred porotnim prizivnim sodiščem nadaljevala razprava proti škedenjskim antifašistom. Najprej sta spregovorila odvetnika zasebne stranke: Coen je hotel dokazati, da napad na Sicilijanca Aleccija in njegova dva prijatelja ni bil izvršen iz političnih, pač pa iz nepomembnih in nizkotnih razlogov in vrhu tega še zaradi narodnostne in rasne mržnje. Odvetnik je pozval porotnike, da spremenijo razsodbo prvega sodišča, še posebno tisti del, ki govori o italijanskem nacionalističnem stališču. Namesto nacionalistično bi hotel odvetnik da se napiše nacionalno. Umor Aleccija pa po njegovem ni bil v nikaki zvezi z rešitvijo problema Tržaškega ozemlja. «Če ste hoteli rešiti ta problem,» je zanosno poudaril odv. Coen, «bi morali pobiti nas vse.» S tem je sprožil le ironičen nasmeh prisotnih, ki so uvideli, da je retorika glavno orožje zasebne stranke. Čeprav odvetnik ne priznava zakonitosti Palamarovega odloka in še manj čl. 6 memoranduma, pa je z zakonikom v rokah prikazal, da so ta člen podpisali, da bi se izognili sodnemu preganjanju Tržačanov zaradi kršitve številnih členov zakona. Seveda v to vrsto pa odvetnik ni hotel prišteti primera, o katerem teče sedaj prizivna razprava.

«Pravica je pustila te ljudi na svobodo,» je ob koncu izjavil. «V Škednju znanem tudi pod imenom tržaškega Stalingrada, so jih opolnoči 14. avgusta 1956. leta sprejeli z godbo.» Ne glede na lažno trditev, da so škedenjske antifašiste sprejeli z godbo, ki je v Skednju ni, in da se je vse to odigravalo okoli polnoči, ko še ni bila izrečena krivična razsodba, bi lahko odvetnika poučili, da so Stalingrad imenovali Sv. Jakob in ne Skedenj. Toliko namreč v čast Šentjakobčanom.

Seveda je odv. Coen zahteval kot kasneje njegov kolega Nardi, potrditev prvotne obsodbe. Odv. Nardi pa se je dotaknil položaja posameznih antifašistov na podlagi razsodbe porotnega sodišča.

Stališče tožilca do priziva škedenjskih antifašistov je bilo jasno: dvoumna in včasih tudi nerazumljiva pa je bila obrazložitev tega stališča. Glede aplikacije dekreta 190 je pripomnil, da je memorandum mednarodni sporazum, ki pa ni bil potrjen. Kdor je sprejel čl. 6 memoranduma, je mislil s tem na vse člene kazenskega zakonika, na podlagi katerih bi lahko prišlo do sodnega preganjanja. Torej tudi v našem primeru (op. ur.). Po čl. 45 kazenskega postopka zadostuje za dokaz političnosti dejanja že sama prilika. Zato se tu pojavi vprašanje, če je Alecci lahko predstavljal resno oviro za aneksionistične cilje druge skupine? Protislovjem pa se tožilec ni znal izogniti, saj je priznal, da so ljudje tistega dne kričali proti Alecciju in prijateljema: «Fašisti, fašisti!» Ni mar to dokaz politične demonstracije? S trditvijo, da so priznanja obtožencev, pa čeprav izsiljena, vendar resnična, je hotel prepričati porotnike, da ni druge možnosti kot potrditev razsodbe. Zanimivo pa je, da je v predvčerajšnji razpravi stal na stališču, da je treba akte poslati ustavnemu sodišču. Včeraj pa je izjavil, da velja memorandum le za Trst in da je zaradi tega oziroma za ugotovitev zakonitosti ali nezakonitosti odloka pristojna tukajšnja to je krajevna sodna oblast.

Odv. Kukanja je vsem trem obširno in prepričljivo dokazal, da so na zgrešeni poti. Odvetniki zasebne stranke so hoteli prikazati, da se je treba le zmožnosti obrambe zahvaliti, če so porotniki priznali politično obeležje napada na Aleccija. To je le delno res, vendar je treba tudi priznati, da dejanja govore v prid obtožencev.

Po obrazložitvi pomena in namena mirovne pogodbe in kasnejšega londonskega sporazuma je odv. Kukanja poudaril, da ga razsodba porotnega sodišča ni zadovoljila. V njej so priznali političnost dogodka, toda ustavili so se na sredi poti. Manjka namreč opis tedanjega zgodovinskega in tudi političnega ozračja. Niti ni dovolj govoriti o nasprotstvu med dvema narodnostima. Obstaja tudi globlji razlog. Je to problem meja, ki je nastal s podpisom premirja 1943. leta. In ni šlo samo za vzhodno in zapadno mejo italijanske države, temveč tudi za kolonije. Tedaj se je rodilo v Julijski pokrajini gibanje ki je zahtevalo popravke meja. V tem gibanju niso bili samo Slovenci, temveč tudi Italijani. Obstajala je namreč Slovensko-italijanska antifašistična unija, v kateri so bili posebno v Trstu Italijani v večini. Tedaj so bile v Trstu tri skupine: prva je bila proti spremembi meja, druga je bila za priključitev k Jugoslaviji, tretja pa je hotela Svobodno tržaško ozemlje.

Glede memoranduma pa je treba pripomniti, da ni bil vsiljen Italiji, ampak da obvezuje obe državi podpisnici. In ni bilo slišati, da bi Jugoslavija koga kazensko preganjala za preteklo dejavnost.

Coen: Ni bilo človeškega materiala.

Odv. Tončič: Ni bilo niti obtožbe!

Odv. Kukanja: Tam nimajo niti potrebe kakega odloka št. 190, ker je Jugoslavija memorandum uzakonila!

Kakšno je bilo novembra 1945. leta položaj in ozračje v Trstu, pa je odv. Kukanja orisal s pomočjo naslovov in člankov iz časopisov «Giornale Alleato» «Voce Libera», «Il Lavoratore» itd. V časopisu «Il Lavoratore» je bil objavljen tudi velik naslov, češ da imajo Italijani in Slovenci isti cilj, to je priključitev Trsta k Titovi Jugoslaviji. O tem pa razsodba ne govori. Če se v razsodbi pozabi na ta dejstva, pomeni, da se je hotela popačiti resnica.

Zasebna stranka govori o umorjenem človeku in o finančnih zadevah. Toda tudi za obtožence obstajajo ti problemi, ker so jih odpustili z dela še preden je postala razsodba pravomočna (ustava predvideva, da je vsak državljan do pravomočnosti razsodbe nedolžen) in kljub čl. 6 memoranduma, po katerem se je Italija obvezala, «da ne bo storila nobenih *pravnih* ali *upravnih* ukrepov» proti osebi ali imovini prebivalca tega ozemlja.

Tožilec nas je vprašal v kakšni zvezi je napad Aleccija z rešitvijo problema tržaškega ozemlja. Toda treba je pripomniti, da je bila tedaj v Trstu ostra borba. Mi pa bi vprašali, če nima morda straža v zaledju ravno tako važno vlogo kot vojak na fronti?

Mrtvi in ranjeni so bili na obeh straneh. Vendar se še ni slišalo, da bi oblast sodno postopala proti morilcu kakega človeka, ki je bil za jugoslovansko rešitev vprašanja kot Ravnikar, Hlača itd.

Odv. Kukanja je nato navedel, da odloka 190 niso aplicirali samo v korist Marcella Antonija, temveč tudi za našega glavnega urednika in za tov. Franca Stoko. Mi bi tu pripomnili, da so isti odlok aplicirali še dvakrat ob koncu dveh razprav zaradi vohunstva.

«Če se boste izjavili za protiustavnost Palamarovega odloka tedaj boste odprli grozno brezno,» je odvetnik opozoril porotnike. Dovolj je namreč pripomniti, da bi bile vse razsodbe sodišča neveljavne, ker so te prav na podlagi Palamarovega odloka izrekli v imenu italijanskega ljudstva.» Odv. Kukanja ki zagovarja Vinka Plečnika, je zahteval za svojega varovanca popolno oprostitev ali pa aplikacijo odloka št. 190.

Odv. Bologna pa je na kratko odgovoril pripombi zasebne stranke, da Bensi ni vložil priziva. Ker je obtožen istega dejanja kot drugi, velja priziv tudi zanj. Je že čas, je pripomnil, da se, že ker se je to že večkrat zgodilo, aplicira tudi v tem primeru Palamarov odlok št. 190. Ni mogoče boriti se proti temu kakor se ni mogoče boriti proti sončni svetlobi. «Aplicirajte odlok,» je na koncu odvetnik pozval porotnike, «da bodo ti ljudje vedeli vsaj pri čem so.»

Končno je še odv. Ferluga vztrajal pri zahtevi za popolno oprostitev obtožbe Mira Plečnika in Benjamina Sancina, ki sta bila pred porotnim sodiščem oproščena zaradi pomanjkanja dokazov. O njima se ve, da sta prisostvovala dogodku le v začetku. Če so ju obtožili, tedaj bi morali obtožiti tudi vse priče, ki so prišle pred sodišče. Tudi tiste osebe so bile namreč na kraju in sledile poteku dogodka. Seveda je bil tudi odv. Ferluga na stališču, da mora sodišče aplicirati Palamarov odlok.

Razprava se bo nadaljevala jutri, v ponedeljek, ob 9. uri z govori ostalih odvetnikov.

Preprosta rešitev

Porotno prizivno sodišče nadaljuje razpravo proti škedenjskim antifašistom, čeprav je na dlani, da spada dejanje, katerega so obtoženi, med dejanja, za katera se mora aplicirati člen 6 memoranduma, ki ga je uveljavil vladni generalni komisar dr. Palamara s svojim odlokom št. 190.

Toda na sodišču so drugačnega mnenja in še dalje dlakocepijo kljub jasnim in neovrgljivim dejstvom. Predstavniki zasebne stranke so šli celo tako daleč, da oporekajo dr. Palamari zakonodajno pravico, in predlagajo, naj se o zakonitosti odloka št. 190 izreče ustavno sodišče. Tej tezi se je predvčerajšnjim pridružil celo državni pravdnik, čeprav mu je znano, da je ustavno sodišče že zavrnilo podobno zahtevo tržaškega spravnega sodnika. Včeraj pa se je tožilec le premislil in prišel na dan z novo teorijo, češ da je krajevna sodna oblast edina pristojna odločati o zakonitosti ali nezakonitosti Palamarovega odloka.

Tu pa se ne bomo spuščali v pravna razglabljanja, saj bi bilo to tudi odveč. Če velja člen 2 memoranduma, s katerim je prešlo to področje pod italijansko upravo, tedaj morajo pač veljati tudi vsi drugi členi. Ne moremo pa mimo vzdušja, v katerem se pri nas porajajo absurdne zahteve in trditve, češ da je memorandum le kos papirja ter velja le v toliko, kolikor se eni strani splača. Takšno pojmovanje lahko le zaostruje spore med tukajšnjim življem in ne more koristiti dobrim sosedskim odnosom, ki so tudi po trditvah odgovornih državnikov v interesu obeh držav. Kam takšna stališča in pojmovanja privedejo, vidimo v Gornjem Poadižju, kjer se po nepotrebnem ustvarja napet položaj.

Zato je tudi jasno, da imajo vsa protislovne in zmedene razlage o zakonitosti ali nezakonitosti odlokov dr. Palamare ter o tem, ali memorandum velja, ali pa je le kos papirja brez vrednosti, izvor v šovinističnih krogih, katerim se daje nedopustna potuha. Da se vsemu temu napravi konec ter da se vsem rovarjenjem onemogoči razpihovanje narodnostne mržnje, je treba končno memorandum ratificirati in ga objaviti v Uradnem listu, kot je to že zdavnaj storila Jugoslavija. Potem ne bo več nobenih hotenih nejasnosti ter bodo vsem sejalcem narodnostne mržnje pristrižene peruti.

Dolinčani zahtevajo otvoritev ambulante INAM

V Križu so ambulanto že odprli, za dolinsko občino pa še niso izpolnili obljub

Vprašanje ambulante INAM v dolinski občini je še vedno na dnevnem redu, čeprav so že večkrat posredovali sindikati, ustanova INCA ter dolinska občinska uprava. Vodstvo INAM je pred tedni obljubilo, da zadevo proučuje osrednje vodstvo v Rimu in da bodo ustanovili ambulanto v dolinski občini istočasno kot v Križu. Medtem ko so v Križu že odprli ambulanto, je v dolinski občini še niso, čeprav je v dolinski občini približno tri tisoč zavarovancev INAM. Iz te občine gre dnevno po 60 zavarovancev na zdravniške preglede itd., ki morajo v Škedenj. To je zelo nerodno ter je povezano s stroški in z izgubo časa. Zaradi tega je nujno potrebno, da se v dolinski občini, in sicer v Boljuncu, odpre ambulanta INAM.

—«»—

Dosežen sporazum za osebje RK

Včeraj dopoldne je bil na Uradu za delo napovedani sestanek, ki so se ga udeležili sindikalni predstavniki, zastopniki vodstva RK in ravnatelj Urada za delo, da bi rešili spor pri RK, zaradi katerega bi včeraj prišlo do protestne stavke.

Na sestanku so se pogovorili o spornih točkah in dosegli načelni sporazum, ki je pozitiven, čeprav ne rešuje vseh vprašanj. Predvsem je vodstvo RK preklicalo svoje ukrepe glede znižanja osebja v rešilnih avtomobilih in se je obvezalo, da pred kakršnim koli sklepom glede reševalne službe in osebja se bo pogovorilo in dogovorilo s predstavniki uslužbencev. Dogovorili so se tudi, da bodo še razpravljali o vprašanju prostovoljne ostavke uslužbencev. Prihodnji sestanek bo jutri, da bodo podpisali doseženi sporazum. Včeraj popoldne pa je bilo sindikalno zborovanje uslužbencev RK, ki so potrdili akcijo svojih sindikalnih predstavnikov in jih pooblastili za podpis sporazuma.

—«»—

Zborovanje pekov

Včeraj je bilo enotno zborovanje pekovskih delavcev, ki so poslušali poročilo tajništva o pogajanjih z delodajalci na Uradu za delo ter odobrili stališče in delovanje sindikalnih predstavnikov. Prihodnja skupščina bo 18. marca, to je po prihodnjem sestanku na Uradu za delo.

Demonstracija pristaniških delavcev

Tudi včeraj so pristaniški delavci demonstrirali po mestu in zahtevali učinkovite vladne ukrepe za tržaško pristanišče, ker padec pristaniškega prometa vpliva tudi na njihovo delo in zaslužek. Okrog 9. ure se je od Doma pristaniških delavcev razvila velika povorka proti Trgu Unità, od tod pa po korzu do Trga Garibaldi. Demonstranti so nosili transparente, kakor kaže gornja slika. Demonstracija pa je potekala mirno in brez vsakih incidentov.

NEODVISNA SOCIALISTIČNA ZVEZA
Ženska sekcija
vljudno vabi

na osrednjo proslavo mednarodnega praznika žena

ki bo danes 8. marca ob 16. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» — Strada di Guardiella 7.

Pri kulturnem programu sodelujejo:

1. «Najmlajši» prosvetnega društva «Ivan Cankar» M. Verč: *Dva kuharčka* — izvajata Vanček Verč in Danica Colja, na harmoniko spremlja Alenka Colja. M. Verč: *Mihec in Jakec* — Stojan Colja, Vanček Verč, na harmoniko spremlja Boris Mikulus. M. Verč: *Doktor File Fale* — Sergej Verč, Nevica Lukež, Alenka Colja, Boris Mikulus in Stojan Colja.
2. (solospevi) F. Lehar: *Czardas* iz operete «Netopir» in *Granada* - *Lara* poje sopranistka Ketty Ford, pri klavirju Gojmir Demšar. F. Vilhar: *Mornar* na besedilo F. Prešerna in Musorgskega *Blaha* iz opere «Faust» poje basist Dario Zlobec, pri klavirju G. Demšar. Bosensko partizansko pesem *Konjuh planinom* poje Fani Kerševan, pri klavirju Savina Valetič.
3. Tržaška folklorna skupina «Rade Pregarc» izvaja slovenske narodne plese pod vodstvom Berta Bararića: *Lepa Anka, Stu l'di, Zidana marela.*
4. Balet prosvetnega društva «Ivan Cankar» pod vodstvom Adrijana Vilesa bo izvajal: Boccherini: *Minuet Celebre*; F. Lehar: *Valček* iz operete «Vesela vdova»; *Valček* iz filma «Stekleni čeveljček»; Schubert: *Serenada*. Balet izvajajo: Savina Biška, Milica Čeh, Danica Colja, Nevica Finderle, Ana Marija Kralj, Barica Kralj, Mojca Okoren, Slavica Obad, Breda Pahor, Milan Pahor, Tanja Raztresen, Mara Rogelja, Tatjana Šiškovič in Radko Škerlj. Chopin: *Valzer brillante* — izvaja Selma Micheluzzi (baletna šola Slovenskega narodnega gledališča).
5. Trio iz Doline in duet Dario in Darko izvajata Avsenikove: *Na Robleku, Rezka, Tam kjer murke cveto, Jaz sem se pa nekaj zmislu.*

Sinoči v tržaški okolici

Povsod lepo uspele proslave mednarodnega praznika žena

Skupne proslave v Dolini, Lonjerju in na Proseku-Kontovelu ter proslava žena Neodvisne socialistične zveze v Križu

V tržaški okolici so bile sinoči številne proslave mednarodnega ženskega praznika, ki so povsod prav lepo uspele. Ponekod so proslave združili s kulturnim sporedom, drugod so žene priredile družaben večer ali pa oboje. Med večjimi proslavami velja zlasti omeniti ono v Dolini, ki so jo priredile žene skupno. V dvorani prosvetnega društva «Valentin Vodnik» so bile pogrnjene in okrašene tri dolge mize, za katere so posedle žene, pevci, godbeniki in tamburaši. Po odigranju «Internacionale» je proslavo otvorila Alojzija Lovriha, za njo pa je spregovorila Justina Švab, ki je vse navzoče pozdravila v imenu žena Neodvisne socialistične zveze. V daljšem govoru je nato prikazala pomen praznika žena ter še posebej poudarila vlogo žene in matere v borbi za ohranitev miru v svetu, ki je bolj potrebna kot kdajkoli. Omenila je tudi številne domače probleme, ki so sicer skupni vsemu prebivalstvu, a jih žene še mnogo bolj občutijo V tej zvezi je poudarila posledice gospodarske krize zlasti v ladjedelnicah, ki se odražajo tudi v domačem gospodinjstvu.

Govornica je nato prikazala nekatera vprašanja, ki terjajo nujne rešitve, saj so bistvenega pomena za žene: vprašanje plač po načelu «za enako delo enako plačo, vprašanje brezposelnosti, vprašanje pokojnin hišnim gospodinjam itd. Poudarila pa je tudi zahtevo slovenskih mater, da se odpravijo diskriminacije na narodnostnem področju ter potrebo, da matere vzgajajo svoje otroke v ljubezni do šole in dela.

O pomenu 8. marca je tudi govorila Lucija Žerjal, in sicer v imenu KPI, pri čemer je zlasti poudarjala vlogo komunističnih žena v borbi za rešitev perečih problemov, ki vsakodnevno tarejo žene.

Spet je zaigrala godba, potem pa je sledil kulturni spored, v katerem so sodelovali pevci in tamburaši prosvetnega društva «Valentin Vodnik».

Omeniti je še treba, da so žene za to priliko pripravile kar dva jerbasa «kroštlnov», tako da so potem žene posedle ob kozarcu dobrega vina in prigrizku še pozno v noč.

Tudi v Lonjerju so lepo proslavili 8. marec. V društveni dvorani je bil kulturni spored in govori, potem pa so žene odšle v domačo gostilno, kjer so se zadržale v prijetnem razgovoru. Proslavo je otvorila Antonija Čok v imenu žena NSZ, za njo je spregovoril Karlo Čok v imenu KPI, potem pa je žene pozdravila še predstavnica krajevnega sindikata CGIL. V kulturnem sporedu so z recitacijami sodelovali Nadja Čok, Mirka Lavrenčič, Gabrijela Orel, Riko Lavrenčič in Antonija Čok. Solo je pel (spremljava Antonija Čok) tenorist Karlo Čok, ki je tudi sodeloval v dvospevu z basistom Oskarjem Čokom. Omeniti je treba še altistko Kristino Lavrenčič, ki je ob spremljavi Mirke Lavrenčičeve zapela Avsenikovo «Bila sva mlada oba», in pa seveda pevski zbor, ki je pod vodstvom Justa Lavrenčiča zapel nekaj narodnih.

V Križu je bila proslava NSZ v dvorani prosvetnega društva «Albert Sirk». Vsem ženam, ki so prišle v dvorano, so domačinke pripele vejico mimoze, ko pa je bila dvorana polna, je začela proslava. Priložnostni govor je imela Malka Kosmina. Potem je nastopil Miroslav Košuta z recitacijo «O materi» Moški pevski zbor je nato zapel tri pesmi, potem pa je recitirala Ema Starčeva Cankarjev «Greh» in Gradnikovo «Mrtvi materi». Največ aplavza pa so poželi najmlajši člani baletne skupine PD «I. Cankar» z dvema plesoma, katerima je sledil duet Fani in Eme Kerševan, ki sta zapeli dve pesmi. Spored je zaključil domač orkester «Herman», ki je zaigral nekaj narodnih in veselih pesmi. Sledila je prosta zabava ob zvokih domačega orkestra.

Na Kontovelu sta govorili Lori Mrak in Marina Bernetič. Tudi tu je bila dvorana polna in so žene z zanimanjem sledile pestremu kulturnemu sporedu. Najprej je nastopil domač pevski zbor, potem pa so se na odru zvrstili še recitatorji, harmonikar, tržaška folklorna skupina in domača godba. Po kulturnem sporedu je bil ples, ki se je zavlekel kasno v noč.

—«»—

Nov odbor sindikata prodajalcev časopisov

Avtonomni sindikat prodajalcev časopisov in revij sporoča, da so na rednem letnem občnem zboru izvolili nov upravni odbor, ki ga sestavljajo tajnik Damiano Papagno, namestnik tajnika Giuseppe Dolesi, blagajnik Antonio Sciarrone, ter svetnika Giovanni Tota in Francesco Roberto.

—«»—

Dva samomora

Predvčerajšnjim se je 47-letni Verando Faganelli iz Ul. dello Scoglio vrnil pijan domov in se sprl z ženo. Zaradi tega je zapustil dom in odšel v Ul. dell'Olivetto, kamor se je zatekel v stanovanje Emme Benedetti, katerega je v odsotnosti lastnice, ki se zdravi v bolnišnici, belil.

V stanovanju se je usedel na nizko klop in položil glavo na plinski štedilnik. Glavo si je pokril s plaščem in počakal, da ga je plin usmrtil. Okoli poldne so moža našli že mrtvega

Proti večeru pa se je v svojem stanovanju v Ul. Bonomea 36 obesila 67 let stara Rosina Torquato por. Curri. Ženska je navezala na ovratno ruto kratko vrv in se obesila na kljuki kuhinjskega okna. Ko se je njen mož vrnil domov, je bila ženska že mrtva.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. marca t. l. so se v Trstu rodili 3 otroci, umrlo je 11 oseb, poroka pa je bila ena.

POROČILA STA SE: kapitan Silvio Lucovich in tolmačinja Maddalena Ferzetta.

UMRLI SO: 80-letna Vittoria Malisani vd. Sardi, 80-letna Eleonora Morandi vd. Brandt, 86-letna Antonia Tomsich vd. Pitacco, 76-letna Apollonia Skocir vd. Glaume, 60-letni Primo Spalletti, 37-letni Mario Zancola, 70-letni Carlo Kern, 78-letna Anna Bonin por. Coronica, 50-letni Federico Stampfl, 70-letna Giuseppina Kramer vd. Giurini, 75-letni Romano Zanot.

OKLICI:

Pietro Benvenuti in Lucilla Paci, inšpektor FF.SS. Silvino Covelli in gospodinja Lia Massino, prodajalec Gino Poldrugovaz in pletilja Silvana Zanon, mehanik Giovanni Digiovanni in gospodinja Anna Natolini, tesar Alessandro Pockai in delavka Lucia Strissia, prodajalec Sergio Viscovi in gospodinja Alda Braida, kovač Liberio Caputo in gospodinja Marcella Coslovich, odv. pripravnik Giuseppe Cefalo in univ. študentka Nella Bonivento, uradnik Luciano Servadei in prodajalka Maria Susanna Porcella, uradnik Giulio Sisgoreo in gospodinja Rosina De Carli, uradnik Mario Simonetti in prodajalka Maria Luisa Lapaine, električar Luciano Toffoli in uradnica Caterina Gesmundo, čevljar Antonio Rupena in gospodinja Antonia Fonda, docent univerze dr. Giorgio Tampieri in gospodinja Edda Tumia, uradnik Otello Bernardis in prodajalka Savina Karis, uradnik Roberto Mattei in uradnica Maria D'Ambrosio, mehanik Egone Stolfa in šivilja Paola Chert, šofer Liliano Perossa in gospodinja Nella Vivoda, penzionist Vincenzo Zagaria in penzionistka Emilia Colangelo, Vittorio Romano in Vittoria Diorio, trgovec Bruno Miliani in gospodinja Elda Maier, pleskar Nello Colussi in šivilja Pierina Colautto, uradnik Bruno Lazzarini in gospodinja Serafina Zezza, študent Bruno Malle in gospodinja Anna Di Paolo, barist Vito Caliando in gospodinja Anna Premru, uradnik Adriano Bogatec in gospodinja Ilda Tortul, agronom Terenzio dr. Vivoli in gospodinja Anna Agostini, tesar Bruno Gustincich in gospodinja Ervina Lonza, mehanik Peter Klinkkradt in uradnica Licia Rochser, mehanik Wolfgang Grossmann in šivilja Maria Grazia Giacovelli, risar Giorgio Polesello in Rosmarie Jordi, pomorščak Claudio Bucci in baristka Ida Leghissa, agent P.C. Giorgio Del Bianco in gospodinja Marcella Scherian, kovač Onorato Bertocchi in gospodinja Laura Reseta, železničar Bruno Bruni in knjigovezka Erminia Saina, prodajalec Tullio Oveglia in šivilja Antonia Bartole, električar Renato Frare in gospodinja Licia Godigna, vojak ameriške vojske A. Raymond Bland in uradnica Maria Grazia Vannini, ladijski natakar Imperio Statich in šivilja Angela Tence.

—«»—

LOTERIJA

BARI	10	57	68	23	53
CAGLIARI	89	87	75	79	63
FLORENCA	52	46	84	18	24
GENOVA	31	79	2	35	19
MILAN	80	90	86	70	24
NEAPELJ	9	85	63	32	47
PALERMO	52	65	46	9	13
RIM	19	34	4	51	6
TURIN	76	29	63	66	31
BENETKE	12	74	15	3	50

ENALOTTO

1 2 X X 2 1 X 1 2 1 2 X

DRUŠTVO SLOVENSKIH UMETNIKOV
priredi v ponedeljek, 9. marca ob 18. uri večer, namenjen mladini.

Nastop gojencev šole Glasbene Matice

V sredo zvečer je priredila šola Glasbene Matice prvi letošnji nastop svojih gojencev v Trstu v mali dvorani Glasbene šole. Nastopilo je 24 gojencev s pestrim sporedom skladb za klavir, violino, flavto in harmoniko. Pri vseh gojencih, tudi najmlajših, ki so pri nastopu prevladovali, smo opazili skrbno tehnično in muzikalno pripravljenost. Kakor je običajno pri glasbenih produkcijah, se je predstavilo največ pianistov, in sicer naslednji, Mario Renzi, Nataša Bole, Ivo in Savina Valetič, Marija Okorn, Boris Jerkič, Bojan Grbovšek, Magda Kuret, Nataša Daneu in Maja Možina, kot klavirski spremljevalci pa Marta Ščuka, Učka Ščuka, Marija Debeljub in Mario Hrvatič. Od violinistov so pokazali svoje znanje Aleksander Zupančič, Danilo Pertot, Boris Debeljub in Žarko Hrvatič. Vrsto narodnih pesmi so zaigrali harmonikarji Miran Hrovatin, Jožko Morelj, Sergej Cerkvenič, Ljubo Majcen in Angel Ključar, s skladbami za flavto pa je nastopil Mihael Renko.

Nastopu je prisostvovalo številno občinstvo, predvsem starši gojencev in mladina, ki so toplo sprejeli izvajanja mladih umetnikov.

SNG v TRSTU

DANES 8. t. m. ob 15. uri v prosvetni dvorani «A. Sirk» v KRIŽU

Marija Holkova
PEPELKA

DANES 8. t. m. ob 17. uri na KONTOVELU

Leopold Lahola
MADEŽI NA SONCU

V sredo 11. t. m. ob 21. uri v AVDITORIJU v TRSTU
premiera

JOSIP TAVČAR
Pekel je vendar pekel
fantazija v dveh dejanjih

Osebe: Jurij Maček, bivši pek - Jožko Lukeš; Marta, bivša žena Jurija Mačka - Štefka Drolčeva; Belizar, zlodej, peklenski načelnik - Modest Sancin; Boltizar, njegov pomočnik - Miha Baloh; Kleopatra - Mira Sardočeva; Patrizia - Bogdana Bratuževa. Dekleta - Nerina Drašičeva, Nora Jankovičeva, Savina Remčeva.

OGLEDALO
monolog
dr. Julij Zajec
Stane Raztresen
Krstna predstava

Režija in kreacija odrske podobe JOŽE BABIČ. Pri realizaciji so sodelovali — komponist PAVLE MERKU' — scenograf JOŽE CESAR — asistent režije ADRIJAN RUSTJA

Prodaja vstopnic od ponedeljka 9. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška št. 20, tel. 61792 ter eno uro pred pričetkom predstave v Ul. Roma 15-II.

RADIO

NEDELJA, 8. marca 1959

RADIO TRST A

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Slovenska folklorna glasba; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.45 Haendel: Concerto grosso v G-duru, op. 6 št. 1; 12.15 Za vsakogar nekaj; 12.40 Novosti v jazzu; oddajo je pripravil Orio Giarini; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Kvartet Van Wood; 15.20 Ansambli Hotcha in Sid Hamilton; 15.40 Slovenski zbori; 16.00 Glasbeni popoldan.

17.00 «Othello», drama v petih dejanjih, ki jo je napisal William Shakespeare, prevedel pa Oton Župančič. Igrajo člani Slovenskega narodnega gledališča v Trstu, vodi Modest Sancin.

19.00 Nedeljski vestnik; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Glasbeni varieté; 21.00 Pesniki in njih stvaritve: (10) «Sapho»; 21.20 Od melodije do melodije; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Beethoven: Sonata št. 2 v A-duru, op. 2 št. 2; 22.30 Glenn Miller in njegov orkester; 23.00 Nočne melodije; 23.30 Nočni ples.

TRST

7.45 Kmetijska oddaja; 11.00 Lahka glasba; 14.30 El Campanon; 17.30 Simfonični koncert; 21.00 Glasbeni varieté.

II. PROGRAM

10.15 Ženska oddaja; 13.40 Kratka revija; 14.05 Orkester Zacharias; 15.30 Orkester Ferrio; 16.00 Festival; 17.00 Glasba in šport; 18.30 Plešite z nami; 20.30 Štiriindvajseta ura; 22.15 Američan v Rimu.

RADIO KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30 17.15, 19.15, 22.30.

Poročila v slov.: 7.30, 13.30 15.00.

6.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska oddaja: «Kaj je z združitvijo Pridvorske zadruge s KZ Cežarji-Pobegi — Pogovor med agronomom in Drejo»; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Naša nedeljska reportaža: «Srečanje ob 8. marcu»; 9.20 Zabavna glasba; 10.00-10.30 Prenos RL; 10.30 Odlomki iz oper; 11.20 Simfonični koncert; 12.10 Glasba po željah; 13.30 «Za našo vas»; 14.15 Igra Češka godba; 14.30 Sosedni kraji in ljudje; 15.10 Glasba po željah; 16.00 - 19.00 Prenos RL; 19.00 Športna nedelja; 19.10 Glasbeni intermezzo, 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 22.00, 22.55.

7.35 Vedri zvoki; 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: Zlata vrtnica; 8.40 J. Matičič: 12 miniaturnih variacij — T. Karyotakis: 12 variacij na narodno pesem; 9.00 Zabavna matineja; 9.45 Stevan Hristić: 4. suita iz baleta «Ohridska legenda»; 10.00 Se pomnite, tovariši... Skozi zapore in boje (ženam — borkam za praznik); 10.30 Poje Invalidski pevski zbor; 10.45 Igra Jan Corduwener s svojim ansamblom; 11.00 «Nedokončana simfonija»; 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.; 13.30 Za našo vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.25 Jules Massenet: Le Cid, baletna glasba; 15.45 Nastopa Trio orglic Andrej Blumauer; 16.00 Silvo Matelič: Tvoje delo ima globoke korenine; 16.30 Petnajst minut z zabavnim orkestrom A. Scholz; 16.45 Znane slovenske samospeve pojeta Vilma Bukovec in Miro Brajnik; 17.00 Zvoki za zabavo; 17.30 Radijska igra — Friedrich Duerrenmatt: Pravda za oslovo senco; 18.30 Od Haydna do Rahmaninova; 20.00 Revija zabavne glasbe; 21.00 Slovenske glasbenice pred mikrofonom; 22.15 V plesnem ritmu; 23.10 Popevke, ki jih radi poslušate; 23.40 Slavko Osterc: Suita.

TELEVIZIJA

10.15 Kmetijska oddaja; 12.00 Oddaja z 61. veronskega spomladanskega velesejma; 15.15 Prenos športne tekme; 17.00 Spored za otroke; 18.00 Življenjepis igralca: Henry Fonda; 18.30 Poročila; 18.45 Perry Como Show; 19.15 Pustolovščine v Afriki; 19.45 Kriminalna zgodba; 20.10 Izbor iz dokumentarnih filmov; 20.30 Poročila; 21.00 Glasbeni varieté; 22.00 Zgodbe o naših pseh; 22.30 Športna nedelja in poročila.

RTV JUGOSLAVIJA

11.00 do 12.00 Kmetijska oddaja — Beograd; 20.00 TV dnevnik — Beograd; 20.20 Ob prazniku žena (dokumentarna oddaja) — Ljubljana; 20.40 Glasbena revija — Ljubljana; 21.40 Humoreska po ideji A. P. Čehova: Človek v toku (Čovjek u futroli) — Zagreb.

RAZNA OBVESTILA

Narodna in študijska knjižnica priredi v torek 10. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani, Ul. Roma 15-II., predavanje. Predaval bo dr. Vojislav Djurić, docent umetnostne zgodovine na beograjski univerzi o srbskem modernem slikarstvu. Predavatelj bo svoja izvajanja ilustriral s skioptičnimi slikami.

Ravnateljstvo Višje realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za **zrelostni izpit do vključno 14. aprila t. l.** Pojasnila daje tajništvo Višje realne gimnazije v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II. vsako dopoldne od 10. do 12. ure.

Slike s prireditve najmlajših prosvetnega društva «I. Cankar», ki je bila v nedeljo 1. t. m. v dvorani na stadionu «Prvi maj», so na ogled v uredništvu «Primorskega dnevnika».

GLEDALIŠČA

VERDI

V ponedeljek točno ob 20. uri: Wagner: «Walkuera». Abonma A za parter in lože in B za galerije. Nadaljuje se prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri: Salvatore Di Giacomo: «Assunta Spina». Zadnja predstava. Abonma DD.

KINO

Excelsior. 15.00: «Moja gospa lepota», R. Russel in F. Tucker. Technirama.
Fenice. 14.30: «Izziv v mrtvem mestu», R. Taylor, R. Widmark.
Nazionale. 15.00: «Zločinci grede v pekel», M. Vlady, S. Reggiani.
Arcobaleno. 14.00: «Calypso».
Supercinema. 13.30: «Vihar», S. Mangano, V. Heflin.
Filodrammatico. 14.30: «Robin Hoodov dedič», A. Hedison, L. Laverick.
Grattacielo. 14.00: «Evropa ponoči», Technicolor. Mladini prepovedano.
Cristallo. 14.00: «Blatna stena», T. Curtis, S. Poitier. Nagrajen na berlinskem festivalu.
Capitol. 14.00: «V mestu pekel», A. Magnani, G. Masino.
Astra Rojano. 14.30: «Gorko morje», C. Gable in B. Lancaster.
Alabarda. 14.30: «Mačka na žgoči strehi», R. Taylor, P. Newman.
Aldebaran. 14.00: «Barbar in gejša», John Wayne.
Ariston. 14.00: «Nekaj, kar velja», R. Hudson, D. Wynter.
Aurora. 13.30: «Vampir Dracula», P. Cushing in C. Lee. Prepovedano mladini.
Garibaldi. 14.30: «Mr. Rock and roll», Alan Freed, R. Graziano.
Ideale. 14.30: «Mornarjeve obljube», A. Cifariello, I. Schoener in R. Salvatori.
Impero. 14.00: «Sigfrid», S. Fischer.
Italia. 14.30: «Das Maedchen Rosemarie», Peter Van Eyck.
Moderno. 13.00: «Most na reki Kway», Alec Guiness.
S. Marco. 14.00: «Dolgo vroče poletje», Paul Newman, J. Woodward.
Savona. 14.00: «Možje v mestu», G. Moll, R. Salvatori in N. Taranto.
Viale. 14.00: «Zakon močnejšega», G. Ford, S. Mc Laine.
Vittorio Veneto. 13.30: «Drevo življenja», M. Clift, E. Taylor.
Belvedere. 14.00: «Istanbul», E. Flynn. Technicolor.
Marconi. 14.30: «Komisar Maigret», J. Gabin. Odlični kriminalni film.
Massimo. 14.30: «Blazni princ», H. Buchholz in O. Versois. Technicolor.
Novo cine. 15.30: «Gospa je od...» Technicolor.
Odeon. 14.00: «Bičanje», R. Widmark in D. Reed. Technicolor.
Radio. 14.30: «Bravados», G. Peck in J. Collins. Cinemascope, technicolor

KINO V MILJAH

Verdi: «Grešniki v blue jeansu», M. Carnet, P. Petit.
Europa: «Krvava ostrogaš», R. Taylor in J. London.
Roma: «D'Artagnanov meč».
Volta: «Je dovoljeno, maršal?».

MALI OGLASI

NAJLEPŠA DARILA vašim sorodnikom in prijateljem v Jugoslaviji so ameriška BUNDA, VETRNI JOPICI, MONTGOMERY, dežni ali balonski plašč, dežnik, nogavice, rokavice, kos blaga za moško ali žensko obleko ali sploh minski predmet, kar vse lahko dobite po najugodnejših cenah v VELIKI MANUFAKTURNI TRGOVINI «MAGAZZINI ALLA STAZIONE» V TRSTU, UL. CELLINI 2 (le nekaj korakov od postaje). Stroške pošiljk v Jugoslavijo krijemo mi. S tem odrezkom vam priznamo poseben popust. Oglejte si, neobvezno, našo bogato izbiro!

KOLE ZA TRTE — prodam. Ulica Carpineto 21, tel. 55.141.

15-LETNEGA VAJENCA (tudi s podeželja) išče pekarna Trampuž, Ulica S. Marco 25.

14-LETNEGA VAJENCA išče trgovina jestvin, Ulica Molino a vento štev. 1.

PISALNE STROJE Olivetti Lexikon, s slovenskimi črkami, Underwood, proda zasebnik Pollak, Carducci 30, tel. 91-694, od 13. do 16. ure.

DEŽNI PLAŠČI, imitacija usnja, ekskluzivni, zelo lepi, ščitijo pred mrazom in dežjem, zastopnik Pollak Carducci 30, tel. 91 694, od 13 do 16 ure.

KROJAČNICA BOGATEC, Ulica Udine 11-I., išče vajenko.

CENJENO OBČINSTVO obveščamo, da bomo jutri odprli na Opčinah poslovno agencijo «Comet» z uradom v Narodni ulici 47. Posredovali bomo vsakovrstne dokumente, prevode, prošnje itd. Diskretnost zajamčena. Se priporoča družina Dolenc.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam priskočili na pomoč ob hudi bolezni, rojstvu Nataše, poroki Silvane in Aleksandra se toplo zahvaljujemo. Posebna prijehvala sorodnikom, prijateljem in znancem, najprisrčnejša pa vaščanom.

Družina Grgič, Padriče št. 25.

KROJAČNICA
BOGATEC
obvešča svojo klientelo, da se je preselila v nove prostore v Ulico Udine 11/1, tel. 62-990

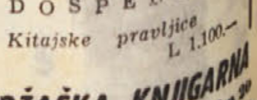

PRAVKAR DOSPELO:
Kitajske pravljice L 1.100.—
TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

Ciclo MELILLO

7.500 lir otroška kolesa, ženska in moška - športna kompletna z vsemi nadomestnimi deli in pritiklinami po ZELO UGODNIH CENAH. — Vsa naša kolesa so zajamčena za dobo 12 mesecev.

TRST — UL. A CACCIA 3
Zahtevajte ponudbe!

Goriško-beneški dnevnik

Seja pokrajinskega sveta v Gorici

Ali je Segni za avtonomijo ali ne to je sedaj najvažnejše vprašanje

Tovariš Miladin Černe zahteva posebna določila za pravice naše manjšine - Prihodnjo soboto nadaljevanje seje

raj je bila izredna seja jinskega sveta, ki je bi- celoti posvečena razpra- deželni avtonomiji. V za- seje je svetovalec KD ani obsodil demonstraci- dtov, ki se je izrodila v okatorska dejanja, potem je predložil resolucijo, v napada ravnanje južno- ških Nemcev. Sprejeta je s štirimi vzdržanimi gla- (vzdržali so se Miladin Cappello za PSI ter in Bergomas za KPI). tovalec italijanske socia- ne stranke Cappello je ilagal, naj se sestanejo vsi ajinski svetovalci iz Trsta, ice in Vidma ter sestavijo tacijo, ki naj gre v Rim evat ustanovitev dežele.

ergomas (KPI) je podprl log tega svetovalca in na- l, da ni dovolj sprejema- esolucije, ampak je treba anji prisiliti oblasti k u- ovitvi dežele. Svetovalec ari (KD) pa je rekel, da mo razloga, da bi dvo- v ustanovitev dežele, ker to težnjo še vedno izraža. al je, da je potrebna av- ija zaradi različnih et- h skupin, ki prebivajo na emlju. Zelo obsežno je vprašanje svetovalec (KPI), ki je kot do- navalec tega vprašanja esel velik delež š nje- svetlitvi. Svetovalec Pel- (KD) je bil mnenja, da morali najprej predstav- treh pokrajin sporazume- pravilniku dežele, o vo- sistemu, obsežni avto- pokrajin itd. Šele po- ko bi v teh vprašanjih soglasnost, naj bi od- Rim.

tovalec Miladin Černe pa kel, da smo glede vpra- dežele že soglasni. Ta nost je prišla do izraza na pokrajinskih sejah 5. 1955 in 4. maja 1957. od tistega časa dalje ni nič storjenega. Govornik el, da bi morali prav se- ko se Segnijeva vlada iz- temu vprašanju, zahte- od Rima, naj o tej stva- ove jasno besedo. V na- u stališčem svetovalca arija je tovariš Černe ri predlog svetovalca Cap- za sestanek pokrajinskih valcev treh pokrajin, na em naj bi izvolili dele- o, ki naj bi odšla v Rim. nja sem, da moramo naj- spoznati, če je Segni- vlada naklonjena ustano- dežele ali ne».

predstavnik manjšine povem, da ni v pra- u KD o deželi nobenega a za našo manjšino. Ta- jamstva so potrebna na člena ustave in tudi ker nam prav dijaške tracije v Trstu v zve- dogodki v Južni Tirolski, tracije, ki so se izrodi- protislovensko gonjo, do- pejo, kako živ je še pro- enski duh v naših kra-

oril je tudi dr. Andrej , ki je rekel, da bi mo- udi pri nas kot drugje etu (zadnji primer je Ci- urediti vprašanje pred- nitva slovenske manjšine ganih oblasti na podlagi spoštovanja pravic manjšine in narodne ena- nosti. Zaradi naše pri- na tem ozemlju je določeno, je rekel dr. Ma- da bo imela naša dežela statut». Sledil je še govor predsednika odv. Culota, ki je sejo zaključil in nadaljevanje diskusije preložil na prihodnjo soboto popoldne.

—«»—

IZ SOVODENJ

Še vedno pričakujejo privoljenje za novo pošto

Sovodenjsko županstvo, ki je pred časom napravilo vse potrebne prošnje, da bi odprlo v Sovodnjah poštni urad, še vedno pričakuje odobrenja poštne direkcije. V poslopju županstva so že pripravili primeren prostor za poštni urad. Med drugim naj povemo, da imajo poštni urad že v Doberdobu in v Steverjanu. Ko bo vprašanje ugodno rešeno, bo tudi z razdeljevanjem pošte na Vrhu bolje urejeno, kot do sedaj. Poštnemu osebju bi namreč ostalo več časa na razpolago, ki ga sedaj porabi z vsakodnevnimi vožnjami na glavno pošto v Gorico.

—«»—

Občni zbor posojilnice v Doberdobu

V soboto 14. marca ob 19.30 bo na sedežu društva občni zbor Kmečke posojilnice v Doberdobu. Na dnevnem redu je čitanje zapisnika, poročilo odbora, odobritev obračuna za leto 1958, predsedniško in tajniško poročilo. Če udeležba ne bo zadostna, bo občni zbor v nedeljo 15. marca dopoldne.

—«»—

MAJA IN JUNIJA

Razprave na zasedanjih porotnega sodišča v Gorici

Med goriškim zasedanjem tržaškega porotnega sodišča od 5. do 25. maja bodo sledeče razprave: 5. maja proces proti Albinu Sobaniju in Arturu Napoliju iz Jamelj (oba sta prišla pred porotnike že med lanskim zasedanjem porotnega sodišča v Gorici, vendar so proces preložili), ki sta oba obtožena podkupovanja in protizakonitega prekoračenja meje; branila bosta odv. Sfiligoj in odv. Devetag. 9. maja bodo sodili Umbertu Pellegrinu, ki je prav tako obtožen podkupovanja, prehajanja meje in vohunstva. Zaradi istih dejanj bodo istočasno sodili tudi Giuseppu Grassettiju, Brunu Perconu in Brunu Musini. Vsi so zaprti, branilci: odv. Devetag, Pascoli, Blessig, Devetag. 15. maja razprava proti Viniciu Fontanotu, Brunu Mininelu in Spartacu Romanu, ki so na začasni svobodi in so obtoženi ropa in umora; obramba odv. Panizza iz Vidma in de Demaro. 20. maja: Antonio Benvenuti, Bruno Menis Mario Galiardi in Anteo Benvenuti, vsi so na svobodi in so obtoženi ugrabljenja osebe, ropa, goljufanja, vdora v stanovanje; obramba: odv. Sardos, P. Blessig in Devetag.

Tretje zasedanje bo od 4. marca do 30. junija. 4. junija: Glauco Zamiani in Claudio Corazza sta obtožena ropa in kraje; obramba: odv. Amodeo in Coen. 8. junija: Hans Keding, priprt, obtožen vohunstva; obramba odv. Strudthoff. 15. junija: Antonio Visignani, obtožen poskusa umora; obramba odv. Morgera. 19. junija: Augusto Mosetti, zaprt zaradi spolzkih dejanj, posilstva itd. Obramba odv. Miliucci in Ulcigrai.

—«»—

Sinoči ob 18.30 so v pasaži Goriške hranilnice otvorili v stalnem razstavnem prostoru razstavo goriških slikarjev, članov APAI. Otvoritvi je prisostvovalo veliko število ljubiteljev umetnosti.

Dogodki tedna

«Operacija črte»

Jutri se bo tudi v Gorici pričela akcija, v kateri bodo seznanjali pešce z njihovimi pravicami in dolžnostmi, ko hodijo po pločnikih in cestah. Predvsem si bodo prizadevali, da bi jih navadili nekoliko več discipline, ki jim marsikdaj manjka, obenem pa jih bodo seznanili z nekaterimi pravicami, ki jim dajejo prednost pred vozniki. Delavci županstva so prepleskali vse zbledele črte, ki označujejo prehode za pešce čez cesto, da bi akcija žela večji uspeh.

Sestanka v Sovodnjah

Prejšnjo nedeljo sta bila v prostorih županstva v Sovodnjah dva občna zbora. Najprej je predsednik g. Mirko Hmeljak poročal o lanskoletnem delovanju vzajemne bolniške blagajne. Ob koncu leta je bilo včlanjenih 148 družin s 451 člani. Med izdatki, ki so jih imeli, naj navedemo le nekatere: za zdravnika 227.000 lir, babici za injekcije 36.000 lir. Ob koncu leta je bilo v blagajni še nekaj nad 460.000 lir.

Nato je bil še občni zbor društva neposrednih obdelovalcev, kjer je g. Hmeljak dejal, da so lani nakupili precej semen, gnojil, strupa itd. Izvolili so tudi novi odbor, ki ga sestavljajo Miroslav Lukman, Franc Petejan, Peter Tomšič, Franc Florenin in Jožef Ceščut. Nadzorniki so Alojz Tomšič, Edvin Kovic in Franc Pelicon.

Nesreča v Štandrežu

V ponedeljek se je pripetila na križišču Ul. Tabaj in Ul. Monte Grappa huda prometna nesreča. 16-letni mehanični vajenec Ivan Boštjančič se je z motociklom zaletel v tovornik in padel pod njega; prvo kolo mu je šlo čez levo nogo in mu jo je tako močno zmečkalo, da so mu jo v bolnišnici odrezali nad kolenom. Fant si je sedaj že precej opomogel, vendar naj bo nesreča opomin vsem, ki preveč lahkomiselno ravnajo z vozilom.

Usoden petelinji pik

8-letnega Janka Rudolfa iz Ukev je piknil petelin. Pocedilo se je nekaj krvi, toda rana se je zacelila in vse je bilo dobro. Čez nekaj dni ga je popadla tako huda slabost, da so zdravniki odredili prevoz v videmsko bolnišnico. Deček je kmalu potem umrl zaradi tetanusa. Na zadnji poti so ga poleg svojcev in domačinov pospremili vsi šolarji.

—«»—

Sporočilo notranje komisije SAFOG

Ravnateljstvo zatrjuje da je preveč zaposlenih

Komisiji so predstavili naslednika dr. inž. Vrama

V tem tednu so bili člani notranje komisije livarne SAFOG poklicani na sestanek v ravnateljstvo, kjer so jim predstavili novega generalnega ravnatelja podjetja dr. Francesca Ghisolija, ki je nasledil dosedanjega generalnega ravnatelja dr. inž. Luigija Vrama. Le-ta je podal ostavko na svoje mesto zaradi slabega zdravja. Sestanku so prisostvovali tudi predsednik dr. Tullio Trevisan, inž. Vram, ki bo še vnaprej sodeloval pri vodstvu podjetja, občinski tehnični ravnatelj dr. inž. Bruno Crovetti ter upravni ravnatelj dr. Giorgio Orsini.

Razpravljali so o novih naročilih za Chatillon, ki jih morajo izpolniti delno v tekočem letu, delno v letu 1960. Kljub naročilu ni nobenega upanja, da bi delavce, ki delajo po skrčenem delovnem času, popolnoma zaposlili. Livarno za lito železo bodo povsem odstranili, ker je zastarela in nerentabilna. Livarno jekla bodo razširili in popolnoma modernizirali po zadnjih izsledkih moderne tehnike.

Delavcev v podjetju je preveč. Stanje se bo normaliziralo, ko bo v podjetju 300 oseb manj in ko bo število zaposlenih tolikšno, kot je bilo leta 1956. Na večkratne zahteve predstavnikov notranje komisije, naj povedo, kaj nameravajo napraviti z odvečnim številom delavcev, so predstavniki ravnateljstva izjavili, da ne spada v njihovo pristojnost dajati takih izjav

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini se je v tednu od 1. do 7. marca t. l. rodilo 15 otrok, umrlo je devet oseb, poroke pa so bile tri.

RODILI SO SE: Oriana Barbieri, Gabriella Trevisan, Valentina Feri, Anna Pettarini, Roberto Selva, Mauro Santirocco, Bruna Terpina, Fabio Gaspardis, Fabio Costi, Roberto Belardinelli, Romeo Mian, Daria Burgnich, Giorgio Cattarin, Neva Humar, Fabio Scaramelli.

UMRLI SO: 97-letna posestnica Lydia Lenassi vd. de Nordis; 81-letna gospodinja Frančiška Humar vd. Rožič; 81-letna gospodinja Frančiška Tabaj vd. Budal; 71-letna gospodinja Italia Collavini poročena Mincarelli; 44-letna gospodinja Amalia Sacchi por. Zugna; 75-letna upokojenka Caterina Castro vd. de Castro; 79-letni upokojenec Francesco Luciani, 56-letni kmečki delavec Antonio Fornasari; 70-letna gospodinja Frančiška Kogoj vd. Rejec.

POROČILI SO SE: uradnik Raffaello Fabbro in uradnica Giorgina Tonzig; orožnik Carlo Santo in gospodinja Anna Lipizer; upokojenec Giovanni Katalan in delavka Carolina Collenz.

OKLICI: kmetovalec Marijan Markočič in gospodinja Lidia Chiabai; uradnik Claudio Tomasi in delavka Elsa Pielli; trgovec Franco Furlan in bolniška sestra Gisella Padoan; delavec Pompeo Graba in delavka Silvia Polan; poročnik vojske Tullio Vidulich in uradnica Lina Lazzari.

—«»—

V februarju 129 glob

V mesecu februarju so mestni stražniki prisodili 129 glob: kršiteljem pravilnika o mestnem prometu 103 globe, kršiteljem pravilnika mestne policije 9 glob, kršiteljem higienskega pravilnika 1, kršiteljem pravilnika poljskih čuvajev 1, pravilnika, ki ureja nadrobno prodajo 4, pravilnika o psih 3, zakona o cestnem prometu 5 in eno globo kršitelju odredbe prefekture o odpiranju in zapiranju javnih lokalov. Psoderec je ujel 19 psov, ki so bili brez nagobčnika.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Pontoni e Bassi, Raštel 26; tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 16,4 stopinje ob 13. uri, najnižjo pa 10 stopinj ob 6.40.

Kino v Gorici

CORSO. 13.30: «Krčma šeste sreče», I. Bergman in C. Juergens, barvni film v cinemascopu.

VERDI. 14.30: «Indiscreto», C. Grant in I. Bergman, barvni film.

VITTORIA. 15.00: «Blatna stena», T. Curtis in S. Poitier.

CENTRALE. 15.00: «Kalifornijsko zlato», V. Mayo in R. Scott; barvni film.

MODERNO. 15.00: «Omar Khayam», barvni film.

—«»—

○ Danes ob 9.30 ter ob 10. uri ob drugem sklicanju bo na sedežu v Ul. Garibaldi 5 drugi pokrajinski kongres deportirancev v nemških taboriščih. Vabljeni so vsi člani.

V nedeljo 15. marca gostuje Slovensko narodno gledališče iz Trsta v Prosvetni dvorani v Gorici, Verdijev korzo št. 1, z dramo po romanu Dostojevskega

ZLOČIN IN KAZEN

Po romanu je prosto priredil Dino Dardi.

Predstavi ob 16. in ob 20. uri. Prodaja vstopnic na ZSPD v Ul. Ascoli ter v kavarni Bratuš.

GORISKE NAPREDNE ŽENE IN DEKLETA vabijo poleg mož in fantov tudi vse prijatelje in znance na

Veselo družabno popoldne

ki bo v nedeljo 8. marca v Prosvetni dvorani v Gorici ob 16. uri.

Vsi so dobrodošli!

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Kolesarska dirka Pariz-Nica-Rim

Pellegrini prvi v 4. etapi in Baffi nova bela majica

Van Daele in Vannitsen zaostala za več kot 2 minuti

UZES, 7. — V Uzesu, na koncu 4. etape kolesarske dirke Pariz - Nica - Rim, so italijanski kolesarji dosegli velik in pomemben uspeh. Pellegrini je osvojil etapo, Baffi pa je prevzel prvo mesto v splošni klasifikaciji glede na čas. Današnji uspeh obeh Italijanov, ki sta že v prejšnjih treh etapah večkrat odločilno posegla v borbo, potrjuje njuno dobro formo na začetku sezone velikih etapnih dirk.

Toda razen Pellegriniju in Baffiju, ki sta skupno z Breniolijem in Špancem Segujem bila v vodstvu celih 169 km in dosegla rekordno povprečno hitrost z 41,806 km na uro, je treba dati priznanje tudi «velikim» Francozom in Italijanom zaradi njihove borbenosti, ki je dokazuje že samo dejstvo, da je Louisonu Bobetu, Geminianiju in Nenciniju uspelo pridobiti si 59" prednosti pred Rivierom, Anquetilom in Faverom.

Današnja etapa se je začela v dežju in končala v lepem pomladanskem soncu po 212 km vožnje vključno z vzponom na «Vrh republike» 13 km po startu.

Takoj po znaku za start je Riviere sprožil oster napad in si v kratkem času pridobil znatno prednost, ki jo je ohranil tudi na vrhu vzpona (1.185 m), kjer je bil vrstni red kolesarjev naslednji: 1. Riviere 28', 2. Ferri z zaostankom 1'35", 3. Michel 2'07", 4. Segu, Saint, Guarguaglini, Jean Milesi, Janssens, Doto in Privat 2'15". Zaostanek prve večje skupine je znašal 2'25", nato sta z zaostankom 4' sledila Baffi in Sabbadin in končno skupina kakih 30 kolesarjev, med katerimi so bili tudi Van Daele, Jean Bobet, Darrigade, Groussard, Adriaenssens, Bolzan in drugi z zaostankom 4'30".

Toda Rivier ni vztrajal in pri 32. km, na koncu spusta, se je pustil ujeti. V ozadju je medtem sprožil ofenzivo Baffi in se kmalu pridružil vodilni skupini. Toda njegovi nameni so bili danes vse drugačni. Uresničevati jih je začel pri 53. km, ko se je povezal s Segujem in Pellegrinijem ter skupno z njima in Breniolijem, ki se mu je pridružil po sedmih kilometrih, začel svoj veličastni pobeg, ki mu je zagotovil vodilno mesto v splošni klasifikaciji.

V Puzinu pri 110. km je imela ta četvorica že 3'10" naskoka, pri 159 km pa celo 5'20". «Veliki» so se zdramili šele pri 180. km in vžigalno vrvico je prižgal Geminiani, kateremu so se v zasledovalni vožnji pridružili še Saint, Louison Bobet in Nencini. Riviere ni reagiral, ker sta bila med zasledovalno četvorico že dva njegova klubska tovariša, Anquetila in Favera pa je napad Geminianija in ostalih presenetil, ker sta bila na koncu glavnine. Pač pa so takoj reagirali Fornara, Guarguaglini, Ruby in Plankaert, vendar je samo temu posledniju uspelo dohiteti Nencinijevo skupino. Položaj v ospredju je ostal nespremenjen vse do cilja, le da se je prednost vodilne četvorice precej zmanjšala.

V zaključnem sprintu je Pellegrini prehitel Španca Seguja in Baffija, ki je tako prevzel vodstvo v splošni klasifikaciji. Najbolj zadovoljen med vsemi pa je bil Louison Bobet, ki ima pred jutrišnjo etapo na kronometer dobro minuto naskoka pred rojakoma Anquetolm in Rivierom.

Vrstni red v 4. etapi St. Etienne - Uzes (212 km):

1. Pellegrini (It.) 5.04'18" s povprečno hitrostjo 41,806, 2. Segu (Sp.), 3. Baffi (It.), 4. Brenioli (It.) 5.04'24", 5. Gerard Saint (Fr.) 5.05'44", 6. Nencini (It.), 7. L. Bobet (Fr.), 8. Plankaert (Bel.), 9. Geminiani (Fr.) vsi s časom Sainta, 10. Brankart (Bel.) 5.06'25", 11. Fornara (It.), 12. Ruby (Fr.), 13. Guarguaglini (It.), 14. Vannitsen (Bel.) 5.06'43", 15. Van Aerde (Bel.), 16. Pettinati (It.), 17. Keteleer (Bel.), 18. Aerenhouts (Bel.), 19. Riviere (Fr.) in skoraj vsa glavnina.

Splošni vrstni red po 4. etapi:

1. Baffi (It.) 20. 02'34", 2. Pellegrini (It.) 20.02'48", 3. Brevinioli (It.) 20.02'54", 4. Nencini (It.) 20.04'00", 5. Saint (Fr.), 6. Louison Bobet (Fr.), Geminiani (Fr.) in Plankaert (Bel.) 20.04'14", 9. Fornara (It.) 20.01'41", 10. Guarguaglini (It.) in Brankart (Bel.) 20.04'55", 12. Vannitsen (Bel.), Van Aerde (Bel.), Riviere (Fr.), Keteleer (Bel.), Elliot (Irs.), De Bruyne (Bel.), Graczyk (Fr.), Monti (It.), Derycke (Bel.), Cestari (It.), 20.04'59", 22. Impanis, Anquetil, Forestier, Chiti (It.), Jenssens, Barone, Gaiucha, Pintarelli (It.), Sabbadin (It.) itd. 20.05'13", 30. Dante 20.05'26", 44. Defilippis 20.06'00" itd.

ATLETIKA

MADISON, 7. — Na atletskem tekmovanju v dvorani za študente, je Tom Robinson z michiganske univerze izenačil najboljši svetovni rezultat na svetu na 60 yardov s časom 6"1.

Danes v Trstu

NOGOMET

Triestina - Talmone Torino, A liga. Občinski stadion ob 15.

Cremcaffe - Pieris, diletanti. Igrišče Ponziane ob 10.30.

San Giovanni - Cervignano, diletanti. Igrišče pri Sv. Ivanu ob 15.

Libertas - Fiumicello, diletanti. Igrišče v Ul. Flavia ob 15.

Istria - Turriaco, diletanti, Igrišče pri Sv. Alojziju ob 15.

Muggesana - Aiello, diletanti. Igrišče v Mlijah ob 15.

Cava Romana - Fortitudo, diletanti. Igrišče v Nabrežini ob 15.

ATLETICA

Dva teka čez drn in strn. Organizira Libertas. Za vse kategorije na 5 km in za najmlajše na 3 km. Općine - Otroško naselje ob 10.

TELOVADBA

Orodna telovadba. Deželno žensko prvenstvo. Organizira SGT na sedežu. **Začetek** ob 10.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 14.30. Glavna dirka za «Premio delle Statue» lir 330.000, proga 2100 m.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Kvalifikacijski del zaključen Italija premagala Finsko s 5:4

V finalu bodo igrale: Kanada, ČSR, SZ, ZDA, Švedska in Finska

PRAGA, 7. — Z današnjimi tekmami na svetovnem in evropskem prvenstvu v hokeju na ledu se je zaključil kvalifikacijski del tekmovanja. V finale so se kvalificirale: Kanada, ČSR, SZ, ZDA, Švedska in Finska, ostale države pa bodo odigrale tolažilni turnir za plasma od 7. do 12. mesta.

Popoldanski rezultati:

Skup. A: Svica - Poljska 8:3 (4:1, 2:1, 2:1)

Skup. B: Norveška - Vzh. Nemčija 6:3 (2:2, 3:0, 1:1)

Skup. C: Italija - Finska 5:4 (2:1, 1:0, 2:3)

Večerni rezultati:

Skup. A: Kanada - CSR 7:2 (1:0, 6:0, 0:2)

Skup. B: SZ - ZDA 5:3 (1:1, 1:1, 3:1)

Skup. C.: Svedska - Zah. Nemčija 6:1 (0:0, 2:1, 4:0).

Končni vrstni red v posameznih skupinah:

Skup. A: 1. Kanada 6 točk, 2. CSR 4, 3. Svica 2, 4. Poljska 0.

Skup. B: 1. SZ 6, 2. ZDA 4, 3. Norveška 2, 4. Zah. Nemčija 0.

Skup. C: 1. Švedska 5, 2. Finska 3, 3. Zah. Nemčija 2, 4. Italija 2.

SMUČANJE

P. Riva druga v smuku «Wallberg»

ROTTACH EGERN, 7. — Avstrijka Hilde Hofherr je zmagala v smuku na mednarodnem tekmovanju «Wallberg» v Nemčiji, na drugo mesto pa se je uvrstila Italijanka Pia Riva pred rojakinjo Jerto Schir. Proga je bila dolga 2000 m, imela je 550 m višinske razlike in 18 vratc.

Vrstni red:

1. Hofherr (Avst.) 1'41"5, 2. Pia Riva (It) 1'43"2, 3. J. Schir (It.) 1'43"8, 4. Knott (Nem.) 1'44"2, 5. Meggl (Nem.) 1'44"4, 6. Sperl (Nem.) 1'44"8, 7. Vera Schenone (It.) in Beutelhauser (Avst.) 1'45"2, 9. Hoerl (Avst.) 1'46"0, 10. Hanel (Avst.) 1'46"8, 11. Lisa Zecchini (It.) 1'47"5.

—«»—

Hakulinen prvi na Japonskem

SAPPORO (Japonska), 7. — Finec Veikko Hakulinen je zmagal v teku na 15 km na «Princevem turnirju» v Sapporo. Hakulinen je pretekel progo v času 52'2". Drugi je bil Šved Jernberg s časom 57'14", tretji pa Japonec Takashi Matsuhashi s časom 57'57".

• • •

ASPEN (Colorado), 7. — Amerikanec Bud Werner je zmagal v veleslalomu na smučarskem prvenstvu v Aspenu s časom 1'59"5. Drugi je bil Dave Gorsuch (ZDA).

Med ženskami je v veleslalomu zmagala Američanka Beverly Anderson s časom 1'40"6.

KOLESARSTVO

Program letošnje «Dirke po Siciliji»

PALERMO, 7. — XV. kolesarska dirka po Siciliji, ki bo letos od 21. do 26. aprila bo razdeljena v naslednjih 6 etap:

21.: Palermo - Milazzo (224 km); 22.: Milazzo - Messina - Catania-Siracusa (213.700 km); 23.: Siracusa - Ragusa (86,800 km); 24.: Ragusa - Gela - Licata - Agrigento - Sciacca (203.900 km). 25.: Sciacca-Trapani (1'3,700); 26.: Trapani Erice - Palermo (149 km).

Danes popoldne na občinskem stadionu

Triestina - Torino v borbi za rešitev

Szoke zanesljivo v enajstorici

Današnje srečanje med Triestino in Torinom na občinskem stadionu pri Sv. Soboti, je za tržaško enajstorico izredne važnosti, saj je od njegovega izida v veliki meri odvisna njena nadaljnja usoda. Pred Triestino se namreč z vso nujnostjo postavlja vprašanje rešitve, ki jo bo lahko dosegla le, če bo vse domače nastope odločila v svojo korist. Zato bo morala danes proti Torinu zaigrati na zmago, kar pomeni ofenzivno že od samega začetka tekme brez vsakih polovičarskih taktik, ki imajo običajno ravno nasproten učinek od zaželenega. Priložnost za Triestino, da si zagotovi obe točki, je ugodna, saj Torino še zdaleč ni nepremagljiv.

Kolikšno važnost polaga vodstvo Triestine na to srečanje, dokazuje dejstvo, da je predsednik Triestine odv. Colummi obiskal včeraj popoldne igralce, ki so zbrani v Sesljanu in jih pozval k skrajni borbenosti, spominjajoč jih na slavno tradicijo tržaškega nogometa.

Dopoldne pa so vsi titularci pod vodstvom trenerja Trevisana opravili še zadnji kondicijski trening na nekem zasilnem igrišču. Trening je potrdil dobro formo vseh in še posebej Szokeja, ki bo zanesljivo nastopil namesto obolelega Tortula.

Toda ne samo za Triestino, tudi za Torino je današnje srečanje življenjske važnosti. Razlika je samo v tem, da se lahko Torino zadovolji tudi z neodločenim rezultatom v upanju, da bo zmage nabiral doma. Toda vodstvo turinske enajstorice se zaveda, da bo tudi za neodločen rezultat potrebna velika borba in da ne bo zadostovala samo običajna defenzivna taktika. Prav zaradi tega je trener Senkey zahteval včeraj od nekaterih igralcev še dodaten trening, čeprav se je za formacijo odločil že predvčeraj.

V Trst bo prispel Torino naravnost iz Tržiča samo nekaj ur pred začetkom tekme in prav tako tudi Triestina iz Sesljana.

Enajstorici bosta skoraj gotovo nastopili v naslednjih postavah:

TRIESTINA: Rumich; Brach, Simoni; Tulissi, Bernardin, Rimbaldo; Del Negro, Szoke, Breselin, Massei, Santelli.

TORINO: Vieri; Cancian, Farina; Bearzot, Ganzer, Bonifaci; Crippa, Mazzero, Virgili, Marchi, Bertoloni.

Srečanje bo sodil Marchese iz Neaplja.

STANISLAV RENKO
Odgovorni urednik
Tiska tiskarski zavod ZTT . Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 8. t. m. ob 16. uri Warner Bros barvni cinemascope film

Pred nevihto

Igrajo: V. HEFLIN, N. OLSON in D. MALONE

ANDREJ BUDAL

ŽUPAN ŽAGAR

19.

«Ali je na tej fronti?» je hotela vedeti nevesta.

«Takrat je bil. Slučajno in mimogrede, kakor je rekel. Zdaj bogve kje je že. Takrat se ni pritoževal.» Žagar je odgovarjal skoro malomarno ter se obenem zatapljal v pisma, ki jih je bila Tinica položila predenj.

Župan se je boril z vprašanjem, koliko Ivanove skrivnosti naj zaupa ženi. Pozneje, ko sta se sama odpravljala k počitku, je dejal:

«Tako je draga. Z ljubeznijo in radostjo sva jih izredila, te svoje mladike. Zdaj prihajajo bolesti in skrbi. Sinovi se potikajo po frontah, ne vedoč, kdaj padejo in za kaj. Hčer nama kradejo in tujijo, da ne veva, ali si jo bova mogla ohraniti. Ivan je moja največja skrb. Sam si krči pot skozi pekel klanja in krvi in je prepričan, da ubira pravo pot. Njegov oče pa ne ve, naj ga hvali ali obsoja. Ali veš, da ima dekle?»

«Povedal ni nikdar ničesar. Drugi tudi ne. Vendar bi ne bilo čudno.»

«Zadnjič je nekaj namignil o nevesti. Da bi le ne zabredel!»

«Zaupajmo. Da bi se le vse lepo končalo!»

Žagarju je ta ženina želja dobro dela, dasi je moral po vseh znamenjih soditi, da se vojna še ne obrača h koncu.

S težkim srcem je drugi dan zapuščal štiri najdražja bitja sredi šum in polj in se vrnil proti zapadu. Dolgo se je vozil in čim bolj se je bližal domačim krajem, tem razločneje se je čulo topovsko grmenje. Proti večeru je vse utihnilo.

Spotoma je izvedel, da so se zadnje dni na jugu in na severu razbesneli novi, krvavi napadi.

Trda noč je počivala nad vasjo, ko ga je pri vaškem znamenju ustavila obhodna straža. Žarnica na pasu poveljujočega častnika je oživela in zaplesala z ozkim soncem po listini, ki jo je Žagar pokazal, da so ga pustili dalje.

Pozno je že bilo. Doma je izpregel in postavil konja v hlev. Naglo je stopil do tajnikove hiše in potrkal.

«Ali ste vi, gospod župan?» je padlo polglasno vprašanje iz gornjega okna.

«Jaz. Je li kaj novega?»

«Brž odprem spodaj. Trenutek, prosim.»

«Ni treba, če ni nič nujnega,» je odklanjal Žagar. «Nočem nadlegovati ponoči.»

«Nujno ni, pa zanimivo. Dobro, da ste prišli. Trenutek, prosim.»

Pred Žagarjem so kmalu zaškripala hišna vrata.

«Kar tu sediva,» je pokazal tajnik na stol v kuhinji. «Poglejte,» je opozoril gosta na koničast, svetel, kovinast klobuček v razbitem ometu nad oknom. «Sèm se je izgubil, pa se ni razletel. Moja bajta je ognjeni krst dobro prenesla.»

«Kdaj?» je ostrmel župan.

«Včeraj popoldne so mi ga zasadili. V hiši ni bilo nikogar. Ko smo prišli iz jame, smo našli ta okrasek. Ne bom ga izdiral, da se mi ne razpoči».

«Ali je bilo hudo?»

«Ne hujše kot navadno. V vas jih je padlo malo. Več jih je priletelo danes in, žal, ne brez žrtev».

«Mrtvi?»

«Tudi mrtvi. Neki častnik in Mica».

«Mica?»

«Rožančeva Mica, tista nesrečnica. Poleg častnika. Ljudje pravijo, da ju je med grehom ubilo. Kazen božja. Resnica je, da sta bila čisto sama v Plošarjevi kleti. Granata je pol kleti podsula in našli so ju vsakega v svojem kotu, njo z odtrganimi stegni in razmesarjenim licem, njega z razbitim prsnim košem in zlomljeno hrbtenico. Saj ju boste lahko videli. V mrtvašnici ležita. Jutri bo pogreb. Ljudje so silno razburjeni. Ko so vlekli Mico v koših iz ruševin in jo polagali na nosila, najprej truplo, nato desno nogo, potlej levo, sem slišal več glasov: «Ta je priletela z neba, ne z one strani. — Kazen za greh in sramoto. — Vsakemu po zaslugi». Prišlo je tudi nekakšno žensko odposlanstvo k meni in zahtevalo, naj dá župan zapreti lahkoživke, ki se še klatijo z vojaki po vasi in po polju».

«Odženemo jih, seveda, odženemo — če bo mogoče. Uboga Mica! Hudo je plačala za sladkosti, ki jih je tako radodarno delila». Žagarju je bilo žal tudi te žrtve. Tudi Mica je bila njegova vaščanka in varovanka. Očital si je, da je njegova nezadostna skrb zakrivila njeno smrt. Prej bi jo bil moral spraviti iz vasi, zlomiti njeno kljubovalnost in vojaško potuho.

«Včeraj je prišel poveljnik v urad», je povedal tajnik. «Vsekakor je hotel govoriti z vami».

«In —?»

«Robantil je nekaj o samovoljnem zapuščanju službe in me vpraševal, kakšen red je to, ali župan večkrat tako izgine. Da bi bil prijazen in ljubezniv, se temu gospodu ne more očitati. Morda ne bo narobe, če pogledate jutri k njemu. Nič ni povedal, po kaj je prišel».

«Pogledam, pogledam», je rekel župan in vstal.

«Mihčevka je zopet zahtevala zastanke svoje podpore. Povedal sem ji, da županstvo ni krivo, če stvar še ni urejena. Pa je vendar godrnjala, da skrbimo le za bogate, za reveže ne».

«Vsem ne bomo nikdar ustregli». Žagar je voščil lahko noč in odšel.

«Sovraštvo je preplavilo svet in zalilo tudi to dolino», je razmišljal župan domov grede. «Zlo se je razpredlo nad vasjo in se zajeda vanjo. Ni čudno, da so ljudje zmerom bolj uporni in rovarski. Zlo se jim je zagrizlo v kožo in kri, v kosti in mozeg. Tarejo jih nadloge, ki so tem hujše, ker ne prihajajo od neba, temveč od ljudi. Usodi se človek ukloni, vedoč, da jo je vedé ali nevedé zaslužil. Če pa te bije človek, boli huje, ker čutiš, da dela to iz hudobije, ki jo hoče vcepiti tudi tebi. Skušal sem se zlu upirati in obvarovati pred njim to ubogo vas. Ni se mi posrečilo. Roke klonejo v onemoglosti. Preveč je zla, da bi ga mogle odvaliti od teh krovov, ki se šibijo in hreščijo pod njim. Sam sem svojim ljudem v spotiko. Kar jim hočem dobrega storiti, si mnogi narobe razlagajo. Za licemerca me imajo in sleparja. Ali bi ne bilo bolje, da se kamen spotike sam umakne, če se lahko? Ali bi bil moj umik nemoški beg pred nevarnostjo? Ali smem bežati in jih pustiti same?»

Žagar je na svojem ležišču še dolgo v noč strmel v to vprašanje.

(Nadaljevanje sledi)

Kino na Opčinah

predvaja danes 8. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni Columbia film:

Zadnja noč ljubezni

(L'ultima notte d'amore)

Igrajo: MARTA TOREN in AMEDEO NAZZARI

V ponedeljek ob 18. uri ponovitev istega filma.

TRST, nedelja 8. marca 1959
Leto XV. - Št. 58 (4212)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.
NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno ... FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: ... tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani ...

Na vabilo francoske vlade - zaradi posveta in obveščanja

Segni in Pella obiščeta Francijo 20. t.m. Resolucija CGIL o delavskih zahtevah

Najvažnejše naloge so: obnova nekaterih industrijskih delovnih pogodb, borba kmečkega delavstva, zahteve javnih uslužbencev - Nenni: Levica in desnica bi hoteli, da bi bili taki, kakršni nismo

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — Danes je bilo uradno sporočeno, da je francoska vlada povabila predsednika Segnija in zunanjega ministra Pello, naj obiščeta Pariz. Oba državnika sta vabilo sprejela. Podrobnosti še niso znane, vendar pa kaže, da bosta odpotovala okrog 20. t. m., ker se bo moral 16. t. m. Pella udeležiti sestanka zunanjih ministrov šestih držav članic Gospodarske evropske skupnosti v Bruslju. Po drugi strani pa mora predsednik francoske vlade Debré 23. ali 24. t. m. odpotovati v Alžir.

Tudi predmet razgovorov še ni točno znan, trdi pa se, da hočejo predsednik republike De Gaulle, predsednik vlade Debre in minister za zunanje zadeve Couve De Murville obrazložiti gostom iz Italije svoje stališče o berlinskem vprašanju ter izmenjati z njimi misli o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Razgovori naj bi bili posvetovalnega in informativnega značaja ter vsekakor v okviru atlantskega zavezništva. Po drugi strani pa bodo obravnavali na sestanku tudi politično gospodarska vprašanja v zvezi s *Skupnim evropskim tržiščem* in *Področjem svobodne izmenjave*, ki se ustanavlja. Uradno poročilo o obisku bo objavljeno verjetno v torek.

Že danes so imeli Gronchi, Segni in Pella razgovore s podpredsednikom komisije za *Gospodarsko evropsko skupnost* poslancem Pierom Malvestitijem. Gre predvsem za odnose med *Skupnim evropskim tržiščem* in bodočim *Področjem svobodne izmenjave*. Huda polemika med stališčem Francozov in Nemcev po eni ter Angležev po drugi strani namreč še ni zaključena. O zadevi bodo razpravljali na prihodnjem zasedanju OEEC, kjer bo verjetno sprožen predlog, naj bi odnose med Skupnim tržiščem in Svobodnim področjem za izmenjavo ne urejevali več zunanji ministri, temveč izvršni odbor SET, v katerem prevladujejo Francozi in Nemci. Če se bo to zgodilo, bo brez dvoma prišlo do dokončnega razdora z vlado Velike Britanije.

Medtem pa je bila objavljena danes sklepna resolucija zasedanja vodstva CGIL, ki je bilo 5. in 6. t. m. Resolucija poudarja, da označuje sedanji položaj okrepljena ofenziva velikih delodajalcev s posebnim ozirom na Confindustrio in na velike monopole, ki so zelo aktivni pri podrejanju državne in privatne industrije. V takem položaju so zelo važne borbe delavstva za obnovo nacionalnih delovnih pogodb nekaterih industrij, okrepljena akcija kmečkega delavstva, mezdno gibanje javnih nameščencev, kakor tudi borbe, ki se vršijo v številnih podjetjih v raznih javnih in privatnih proizvodnih panogah.

Resolucija poudarja nato pravilnost zahtev CGIL v Brescii in Arezzu: da se ugodi mezdnim zahtevam vseh kategorij in vseh sektorjev kmetijstva in javnih služb. Dalje se zahteva rešitev vprašanj za zboljšanje socialnega skrbstva in zagotovi množična strokovna izobrazba. CGIL poudarja nato samostojnost presoje in borbe, ki je brez vsakršnega vpliva od zunaj, ter izjavlja, da je prišel trenutek, ko je potrebno ugoditi željam delavskih množic po enotnosti ter uresničiti sindikalni sporazum med CGIL, CISL in UIL za dosego nekaterih osnovnih in neposrednih smotrov, na katerih so zainteresirani vsi delavci in nameščenci.

Končno je v resoluciji rečeno, da je izvršni odbor CGIL sprejel predlog tajništva, da se parlamentu predloži zakonski načrt za izvajanje čl. 39 ustave. Odbor je tudi sklenil, da bo peti kongres CGIL najpozneje januarja 1960.

Nenni piše v svojem običajnem uvodniku za «Avanti», da bi vsi od desnice do levice hoteli takšno PSI, kakršna ona ni. Desnica bi hotela, da bi bila PSI centristična in protikomunistična — nekaka pomočnica krščanske demokracije in pri tem še ultra-atlantska. Na levici pa bi hoteli, da bi bila socialistična stranka «frontistična» in se vklenila v mrtve in preživele oblike, ki so «nesposobne korakati brez blokovskih bergel». Ker pa ne morejo desničarji imeti take PSI, kakršno bi hoteli, bi jo najrajši videli v ledenici.

Nato se dotakne Nenni zunanje politike in poudarja, da desnica ustvarja vojno ozračje okrog Berlina. In to je tista desnica, ki danes vlada v deželi, ki nima pripravljene nobene rešitve za nobeno konkretno vprašanje, ki je prepolna sovraštva in strahu, prisiljena, da straši tudi v primeru, ko to pomeni sprožiti proti sebi sovraštvo. Zato bodo socialisti tako desnico pobijali, ker na ta način opravljajo le svoj poklic.

Saragat pa v svojem uvodniku za «La Giustizia» polemizira s PSI in trdi, da je samostojnost PSI iluzorna, ker da sta obe stranki združeni v CGIL, v zadružnem gibanju in v tisočerih občinskih upravah. Za zadnje zasedanje CK PSI pravi Saragat, da je Nennijeva demokratična alternativa «prava past za varanje volivcev, za poskus razbijanja PSDI, za dosego absolutne večine s prevaro skupaj s KPI, ki je nujno potrebna za zavojevanje oblasti.»

«Nennijev primer je po Saragatovem mnenju smrtno nevarna bolezen, ki ogroža svobodne ustanove v državi in proti kateri je potrebna borba, prej kot bo prekasno, za ustvarjanje pogojev politike levega centra».

Avstrijski veleposlanik v Rimu, ki je bil v teh dneh najhujše krize zaradi Južne Tirolske odsoten, se je vrnil v Rim. Nekateri tolmačijo njegov povratek kot znak začetka druge, pomirljive faze južnotirolske krize.

V zvezi s tem je izšel v zadnji številki tednika «Mondo» nadvse trezen članek, v katerem njegov avtor A. Spinelli zatrjuje, da je Italija samo zaradi tega ker je bila v prvi svetovni vojni zmagovalka, dobila Istro in Južno Tirolsko kot vojni plen. Celo Cesare Battisti se je boril samo za mejo pri Salornu, ne pa na Brenneru. Če je poražena Italija po drugi svetovni vojni Južno Tirolsko se mora za to zahvaliti obveznostim, ki jih je sprejela s podpisom sporazuma Gruber - De Gasperi. Zato svetuje rimski vladi, naj te obveznosti končno izpolni; v nasprotnem primeru se bo iz Južne Tirolske rodila mala Alžirija.

A. P.

Danes v vsej Franciji volitve občinskih svetov

PARIZ, 7. — Jutri bodo v Franciji upravne volitve, ki so že četrte volitve v komaj šestih mesecih. Prihodnji mesec pa bodo še senatne volitve. Jutri bo odšlo na volitve 27 milijonov volivcev, da izvolijo pol milijona občinskih svetovalcev. Volili bodo tudi v francoskih prekomorskih departmajih in v kolonijah, medtem ko bodo v Alžiriji volili 19. aprila.

V Franciji bodo volili na podlagi večinskega sistema z morebitno ponovitvijo volitev, razen v trinajstih večjih mestih, med katerimi so Pariz, Lion, Marseille, Nica, Lille, itd., kjer bodo volili s proporcionalnim sistemom. Večinski sistem velja za vse občine, ki ne dosežejo 120.000 prebivalcev.

Občinski sveti niso bili v Franciji obnovljeni od leta 1953, ko so bili izvoljeni na podlagi proporcionalnega sistema v vseh občinah, ki imajo več ko 7000 prebivalcev.

Nedeljske volitve so tudi politične važnosti, ker bodo dale tudi večino volivcev prvega senata pete republike in morda del velikih volivcev predsednika republike, če De Gaulle ne bo vseh sedem let predsednik.

Za izid teh volitev vlada veliko pričakovanje, ker se je zadnje čase pri delnih volitvah pokazalo, da golistična zveza za novo republiko zgublja pozicije in da so si komunisti ponekod spet opomogli. Vendar pa imajo v glavnem korist od zgubljanja golistov neodvisni. Delno sliko si bo mogoče ustvariti samo v večjih mestih, kjer velja proporcionalni sistem. Vendar pa ni niti za Pariz zadeva tako lahka, če se računa, da se je prijavilo 966 kandidatov, razdeljenih na 96 list, ki se potegujejo za 90 mest v občinskem svetu. Največja borba je med zvezo za novo republiko in neodvisnimi. Neodvisni imajo namreč večino v občinskem svetu, ki je bil izvoljen leta 1953. Leta 1947 pa je večino imelo golistično «zbiranje francoskega ljudstva».

V Njasi se nadaljujejo aretacije

BLANTYRE, 7. — Danes so javili, da je bilo med incidenti, ki so bili v četrtek v Mlombe v okraju Zomba, ubitih 6 Afričanov. Skupno število žrtev v Njasi znaša 37 mrtvih.

Danes je policija aretirala drugih 12 Afričanov, med katerimi sta tudi pravni svetovalec Afriškega narodnega kongresa Orton Chrwa in njegova žena. Aretirali so ju med preiskavo v njunem stanovanju.

Položaj se je ponovno poslabšal po incidentih, ki so se dogodili v kraju Imponela, kjer je policija včeraj streljala na večjo množico Afričanov, ki so demonstrirali. Ranjeni so bili 3 demonstranti. V Blantyre so obsodili štiri Afričane na pet let zapora, enega pa na dve leti prisilnega dela, ker so sodelovali pri demonstracijah. V nekaterih krajih so uvedli policijsko uro.

V Londonu pa je tajnik za informacije v afriškem kongresu Kaniama Chiume izjavil, da ni noben Afričan nikoli mislil, da bi pobijal Evropce v Njasi in da sploh ni bilo nobene zarote v ta namen. Chiume je pribežal v London iz Nairobija, kamor je bil pribežal po množičnih aretacijah voditeljev afriškega kongresa. Dodal je, da je predsednik kongresa dr. Banda dobil v dar veliki boben, ki so ga našli v njegovem stanovanju skupno z zbirko sulic in ščitov, ko je potoval po deželi. Dodal je, da ni res, kar trdi vlada, da bi moral ta boben dati znak za splošen pokol v zvezi s tako imenovano «zaroto bobnov».

Chiume je obsodil policijski teroristični režim v Njasi in dejal, da bo ta dežela, ko bo postala neodvisna, uresničila program, ki je bil določen na vseafriški konferenci v Akri in ki določa združitev afriških neodvisnih držav po področjih v pričakovanju bodočih afriških združenih držav. Pripomnil je, da bo Njasa, ko bo neodvisna, pripravljena priznati Evropejcem državljanstvo, ukinjene pa bodo plemenske prednosti.

Demonstracije v Regina Coeli

RIM, 7. — Kaznjenci v zaporu Regina Coeli so včeraj demonstrirali in glasno zahtevali amnestijo. Demonstracije so se začele okoli 17. ure, ko je skupina kaznjencev imela v kapeli pevske vaje. Nenadoma je eden od teh zavpil «amnestija». Po vsem zaporu so se kmalu zatem začeli razlegati vzkliki «amnestija». Zvečer pa je bilo ponovno vse mirno.

Titove izjave v Beogradu ob vrnitvi s potovanja mir...

(Nadaljevanje s 1. strani)

za enakopravne odnose. Bojijo se, da ne bi Jugoslavija «pokvarila» drugih držav in narodov. Nato je poudaril, da je molčal tri mesece, ker ni hotel o tem govoriti v tujini, čeprav so ga večkrat vprašali, zakaj Jugoslavijo tako napadajo. Izogibal se je neposrednim odgovorom na to vprašanje in izjavljal, da bo na to odgovoril, ko se bo vrnil domov.

«Toda praktična vrednost protijugoslovanske gonje,» je poudaril Tito, «je enaka ničli. Nasprotno, s tem se je še povečal njen ugled, kajti kolikor jo bolj napadajo, toliko bolj čist je njen obraz.» Na trditve nekaterih praških listov, da je obiskal države Azije in Afrike zato, da bi ustvaril tretji blok, je Tito ugotovil, da tisti, ki to trdijo, dobro vedo, da to ni res, kajti Jugoslavija je bila vedno proti vsakemu bloku. «Toda ustvarjanje tretjega bloka ni niti potrebno, ker med Jugoslavijo in državami, ki jih obtožujejo, da ustvarjajo tretji blok, vlada taka enotnost, kakršne ni niti v enem od obstoječih blokov. To je taka moralna sila, s katero se mora računati, ko se rešujejo važna mednarodna vprašanja,» je poudaril Tito.

Prav tako je označil kot izmišljeno trditev, da je Jugoslavija po balkanskem paktu povezana z atlantskim paktom. «Balkanskega pakta, je dejal Tito, ki je tako rekoč zaspal, Jugoslavija ne misli oživljati. Temu paktu, ki je nekoč imel vojaško veljavo, je bilo dano pomembno sodelovanje na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih. Jugoslavija ni bila nikoli posreden član atlantskega pakta, ker je mnenja, da pakti ne prinašajo človeštvu nič dobrega. Pakti so preživela stvar in potrebno je že enkrat začeti s pogajanji brez rožljanja z orožjem in brez oboroževalne tekme.»

Tito je nato omenil, da je podpredsednik sovjetske vlade Mikojan, čeprav ga po imenu ni omenil, opozoril ameriške imperialiste, da so neumni, če pomagajo Jugoslaviji, ker da jih bo prevarala, češ da bi Sovjetska zveza lahko kupila Jugoslavijo za sto milijonov letno! «Jugoslavija se ne more kupiti niti z milijoni niti z milijardami, je poudaril Tito, ker Jugoslavija ni naprodaj!»

V zvezi z obtožbami na 21. kongresu KP SZ, da so jugoslovanski komunisti izdali interese delavskega razreda, da razbijajo mednarodno delavsko gibanje in da zmanjšujejo vlogo partije, je Tito ugotovil, da ima ZKJ odločilno vlogo v izgradnji socializma. «Toda ZKJ deluje v interesu svojega ljudstva, tako kot jugoslovansko misli, da je najbolje in tako kot so ga jugoslovanski komunisti naučili. Toda ne po navodilih od zunaj!» je dejal Tito.

Značilno je, je nadaljeval Tito, da Hruščev očita jugoslovanskim narodom, da ... padajo kitajske komunis... stega pa, kar se na Kita... piše in govori proti Ju... viji, noče nihče vedeti ... Jugoslovani od časa do ... odgovarjajo na te napad... daj so oni napadalci ... glede internacionalne ... nosti se Jugoslaviji ne ... nič očitati, ker je bil... vedno med prvimi, ko j... potrebno internacional... darnost, kot na primer v... nji vojni in v drugih ... rih, konkretno pokazal... je opozoril na nelojaln... nanje vzhodnega tiska ... dia, ki pripisujeta Jug... razne neresnične stvari... sta objavila niti ene be... uradnih poročil o razgo...

«To je nepoštena po... je ugotovil Tito. «Oni ... objavljajo, ker bi s tem ... kali vse svoje pravljice ... rekovanja o Jugoslaviji ... pa ne vidijo samo njihovi ... rodi, temveč narodi ... Azije in Afrike in ... svetu.» Po besedah Ti... «kritiki» Jugoslavije ne ... pričakovali, da jih bo ob ... obiskom v državah Az... Afrike pričel napadati ... so videli, da jih ne ... so pričeli oni z napadi ... čakovali so, da bo Ju... vija ravnala tako, kot ... sami, ko se obiskujejo ... zato, da bi povečali ... in napade na Jugoslavijo ... je izjavil, da obrekovan... goslavije dobro vedo, ... napadi ne morejo spo... enotnosti jugoslovanskih ... dov, toda ti napadi so ... trebni za njihovo ... uporabo.

Oni govore, da so za ... vanje v meddržavnih od... in istočasno nazivajo ju... vanske voditelje z ... imeni, med drugim, da ... šisti in agenti. «Ne vem, ... mislijo sodelovati z ... je poudaril Tito. Dejal ... se ne morejo izboljšati ... z Jugoslavijo v medd... odnosih in istočasno ... Jugoslavijo na vseh ... področjih. Jugoslovanski ... munisti so pripravljeni ... pravljati o teoretičnih ... glasjih, čeprav velikih ... tičnih nesoglasij sploh ...

So nesoglasja samo ... katerih vprašanjih, k... je postavila praksa ... listične izgradnje. ... šanje razprave je, kako ... ba ta vprašanja rešiti ... to se ne bi smelo obr... ti s tako mržnjo in ... gandi, kot delajo tisti, ... padajo Jugoslavijo.

«Kako morejo dovoliti ... nas, kot na primer v ... niji, v Bolgariji in ... nekateri voditelji tako ... govorno sovražno vojno ... ško napadajo. Oni lahko ... preprečijo in ker tega ... pravijo, ne vidimo, da ... drugače», je dodal Tito.

«Mar je po vsem tem ... mogoče govoriti o izboljš... odnosov? Jugoslavija ... bre odnose z vzhodnimi ... vami, ker je realist in ... se to vprašanje mora ... Toda ne more se govoriti ... bo do dobrih odnosov ... ko sedanji voditelji ... je ne bodo več voditelji ... ti, je poudaril Tito, ... voditelji, dokler bodo ... sposobni in umno spo... dokler jih bo ljudstvo ... io. Nihče drug jih ne ... odstraniti s tega položaja.

Tito je nadalje izjavil, ... iredentistična gonja, ki ... dijo razni Živkovi in ... nima nobene zveze s ... stičnimi odnosi in inter... nalizmom. V zvezi z ... v albanskem parlamentu ... se bo vprašanje manjšin ... Kosmetu postavilo pred ... žene narode, je Tito ... da če se ima kdo za ... niti na Združene ... daj ima to samo ... ki bi morala postaviti ... nje sovražne in vojno... gonje, ki jo vodijo ... goslaviji albanski ... pred Združene narode ... torej napovedal, da ... goslavija obrnila na ... narode, če albanski ... ne bodo prenehali ... vojnohujskaško gonjo.

Ob koncu svojega ... Tito poudaril, da bi ... le morale nesebično ... drž. Azije in Afrike ... vih naporih, da se ... zaostalosti, ki je ... lonialne preteklosti. ... dal, da jim bo ... kolikor je mogoče ... pomagala. Maršal Tito ... ključil svoj govor ... tvijo, da je bil namen ... vega potovanja utrditi ... v svetu.

B.

Hruščev je včeraj v treh govorih ponovil zahteve o mirovni pogodbi

Zvečer je Hruščev govoril v vzhodnem Berlinu, kjer bo ostal preko torka

LEIPZIG, 7. — Predsednik sovjetske vlade Hruščev je danes popoldne prisostvoval seji vsenemške konference delavcev, ki jo je organizirala vzhodnonemška enotna socialistična stranka. Ob tej priložnosti je imel govor, v katerem je izjavil, da je glavna točka nemškega vprašanja sklenitev mirovne pogodbe; združitev Nemčije pa se tiče Nemcev samih. Taka združitev ne bo mogoča na kapitalistični podlagi, ker je Vzhodna Nemčija že na poti v socializem.

Zatem je Hruščev izjavil, da se bo morebitna nova vojna končala s porazom kapitalizma. Obtožil je Zahod, da hoče nadaljevanje hladne vojne, ker bi v nasprotnem primeru NATO izginila.

Ponovil je zahteve za podpis mirovne pogodbe z obema Nemčijama in potrdil, da bo SZ podpisala pogodbo samo z Vzhodno Nemčijo, če bo Zahodna Nemčija odklonila podpis. O Berlinu je izjavil: «Kaj se bo zgodilo v Berlinu? Nič se ne bo zgodilo. Če hočejo zahodni Berlinčani ostati na strani kapitalizma, se mi temu ne bomo upirali, ker v okviru svobodnega mesta bodo lahko imeli socialni red, ki ga želijo.»

Nadaljeval je: «Nismo rojeni, da bi okrepili kapitalizem. Ne bomo likvidirali nemške demokratične republike. Nikoli ne bomo dovolili, da bi kapitalizem likvidiral to državo delavcev in kmetov.» Izjavil je zatem, da je naklonjen enotnosti Nemčije, toda ne «kapitalistični enotnosti». Ponovno je zagovarjal predlog o federaciji med obema Nemčijama in je zatem obtožil Zahod, da noče podpisati mirovne pogodbe z Nemčijo, ker hoče nadaljevati hladno vojno in ker hoče strašiti človeštvo z «nevarnostjo komunizma», da lahko nadaljuje politiko vojaških blokov in oboroževanja.

Hruščev je nato izjavil, da vojna ni več neizbežna. To pa ne zaradi tega, ker so imperialisti boljši, pač pa ker so šibkejši, medtem ko so sile miru močnejše ko kdaj koli.

Govornik je zanikal govorice, da se Sovjetska zveza boji Kitajske in da so odnosi med obema državama v krizi. Govoril je zatem o dogodkih v drugi svetovni vojni in je izjavil, da so zahodne države skušale doseči izkrvavitev Nemčije in hkrati izkoristiti težave Sovjetske zveze. Njih namen je bil nadvladati svet. Dejal je še, da so zahodne države odprle drugo fronto šele tedaj, ko so uvidele, da bi sovjetska vojska lahko prišla do Pariza. Očital je zahodnim državam, da niso pomagale pri obnovitvi Sovjetske zveze in da so začele blokado proti njej. «Toda, je dodal Hruščev, mi smo razbili to blokado z našo medcelinsko balistično raketo.»

Zvečer je Hruščev prispel v vzhodni Berlin v spremstvu Grotewohla, Ulbrichta, vzhodnoberlinskega župana Eberta in drugih osebnosti. Prvi tajnik vzhodnoberlinske enotne socialistične stranke Paul Werner je v pozdravnem govoru izjavil, da bo obisk Hruščeva nudil priložnost razpravljati o nemški mirovni pogodbi in o zahodnem Berlinu.

Hruščev je imel kratek govor, v katerem je med drugim izjavil: «Čakamo odgovor na predloge, ki se tičejo Nemčije, ki smo jih sporočili zahodnim državam. Upamo, da bo odgovor v skladu z zdravim razumom in z voljo narodov.»

«Naša stvar, je dodal Hruščev, je pravična. Ne potrebujemo avantur, da bi spravljali v red naše zadeve. Naša pot v komunizem je nezadržna. Zaradi tega ponavljamo, da je treba vprašanje mirovne pogodbe z Nemčijo rešiti. V zahodnem Berlinu je treba postavit tak red, ki bo v skladu z miroljubnimi težnjami Berlinčanov.»

Še pred Hruščevom je govoril vzhodnonemški župan Ebert, ki je pozdravil predsednika sovjetske vlade.

Danes je imel skupno tri govore. Govoril je tudi delegaciji vzhodnonemške mladine v Leipzigu in je med drugim izjavil: «Podpis mirovne pogodbe bo pomenil, da nemško ljudstvo sprejema in priznava meje, ki so jih določile velike države. Kdor noče podpisati mirovne pogodbe in se ne strinja z mejami, ki so bile določene po vojni, bo torej težil po mobiliziranju sil, ki želijo spremembo, t. j. vojno.»

Nocoj je predstavnik vzhodnonemške vlade izjavil, da se bo bivanje Hruščeva v Berlinu podaljšalo preko torka.

Makarios o odnosih med Grki in Turki

NIKOZIJA, 7. — Na tiskovni konferenci je nadškof Makarios med drugim izjavil: «Želim, da bi se ciprski Grki prijateljsko obnašali do ciprskih Turkov.»

Makarios je izjavil, da je voditelj ciprskih Turkov Kučuk protestiral pri njem, ker so v nekaterih vaseh skušali nekateri grški mladeniči povzročiti nerede, ko so vzklikali «Dol s Kučukom! Živel Makarios!»

Nekemu časnikarju, ki ga je vprašal, na kakšen način bo polk. Grivas odpotoval s Cipra, je Makarios odgovoril: «Dostojanstveno.»

Guverner Foot pa je pozval turistične agencije, naj skušajo povečati dotok tujih turistov na Ciper.

Pozneje je Makarios po razgovoru z guvernerjem Footom izjavil, da bo guverner govoril jutri po radiu in obrazložil skrivnost okoli prihodnjega položaja voditelja EOKA Grivasa». V poučenih krogih pravijo, da se je Makarios razgovarjal s Footom o podrobnosti Grivasovega odhoda z otoka. Na vprašanje, ali bo Grivas zadovoljen s sporazumom, je nadškof izjavil: «Mislim.» Ni pa hotel povedati, ali je govoril z Grivasom. Izjavil je, da bo guverner govoril tudi «o vseh straneh amnestije».

«»

PARIZ, 7. — Voditelj alžirske osvobodilne fronte Ben Bela, ki so ga aretirali oktobra 1956, je preteklo noč prispel iz Pariza na otok Ile d'Aix, kamor so ga prepeljali z letalom.

Ameriški osnutek odgovora SZ poslan v zahodne prestolnice

Sledila bodo posvetovanja po diplomatski poti - Mac Millan pride jutri v Pariz

WASHINGTON, 7. — Ameriški državni departma je danes javil, da so pripravili splošne obrise osnutka odgovora na zadnjo sovjetsko noto za začetek pogajanj o Berlinu in Nemčiji. Domnevajo, da bodo o ameriškem osnutku razpravljali po diplomatski poti z vladami Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije.

Predstavnik državnega departmaja Joseph Reap je izjavil, da so poslali svojim poslanikom v London, Pariz in Bonn mnenje o sovjetski noti in splošne obrise odgovora. Ne ve pa še, kdaj bodo odgovori izročeni.

Reap je izjavil, da se bodo še posvetovali z drugimi tremi vladami, preden se bodo sporazumeli o odgovoru Sovjetski zvezi. Posvetovali se bodo tudi z drugimi člani NATO.

V poučenih krogih pravijo, da ameriški osnutek za odgovor izreka ugodno mnenje za udeležitev Poljske in ČSR na konferenci, ki naj bi se je udeležili kot opazovalki v zvezi z vprašanji, ki se tičejo evropske varnosti. Ameriška vlada pa nasprotuje udeležbi teh dveh držav pri pogajanjih o Berlinu in nemški mirovni pogodbi.

V poučenih krogih pravijo, da bi ZDA želele, naj bi konferenca zunanjih ministrov bila konec aprila v Ženevi.

Britanski poslanik v Washingtonu je po razgovoru z državnim podtajnikom Herterjem izjavil časnikarjem: «Nimam kaj reči razen tega, da smo govorili o tekočih zadevah, in ni težko uganiti o katerih. Odgovoriti moramo na sovjetsko noto in naš ministrski predsednik bo prišel sem čez petnajst dni. Določiti moramo naše prihodnje korake».

V državnem departmaju sta se zglasila tudi zahodnonemški poslanik in kanadski poslanik, ki sta govorila s podtajnikom Merchantom.

Bela hiša je javila, da predsednik Eisenhower upa, da se bo Mac Millan lahko sestal z državnim tajnikom Dullesom, ko bo prišel v Washington. Dodal je, da bo morebitni razgovor med Dullesom in Mac Millanom odvisen izključno od zdravja državnega tajnika.

V Londonu je predstavnik Foreign Officea zanikal trditve iz Washingtona, da je Mac Millan pripravil in sporočil v Washington «začasen načrt» zahodne akcije v zvezi z Berlinom in nemškim vprašanjem. Trdi se, da je Mac Millan predlagal takojšnje sklicanje konference najvišjih, ne da bi čakali na pripravljalno konferenco zunanjih ministrov. «Ni točno, je izjavil predstavnik, da je ministrski predsednik pripravil kakršen koli načrt. Mac Millan ima nekatere ideje, ki so v zvezi z njegovim potovanjem v Moskvo in o katerih misli razpravljati s svojimi zahodnimi zavezniki».

V londonskih vladnih krogih poudarjajo, da je britanska vlada še vedno prepričana, da je potrebno pripraviti morebitno konferenco najvišjih s prejšnjo konferenco zunanjih ministrov.

V ponedeljek bo Mac Millan prišel v Pariz. V torek se bo razgovarjal s predsednikom De Gaullom. Danes se je Mac Millan vrnil iz Belfasta v London, kjer se bo posvetoval s svojimi ministri, zlasti o vprašanjih, o katerih bosta on in Selwyn Lloyd govorila prihodnji teden v Parizu in v Bonnu in pozneje v Ottawi in Washingtonu.

Popoldne je Mac Millan imel v Belfastu tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da so odnosi med Vzhodom in Zahodom še vedno resna zadeva in da sovjetsko stališče ni tako, da bi ga Zahod lahko ugodno sprejel. Glede Berlina je izjavil, da je zanj sedaj jasno, da je to vprašanje, ki je pred nekaj meseci predstavljalo nevarnost ultimata, sedaj v ospredju kot predmet pogajanj.

Londonski «Times» piše, da bližnje potovanje Mac Millana v Pariz, Bonn in Washington kaže, da je Mac Millan postal ne samo zahodni poslanik pri komunističnem svetu, pač pa tudi posredovalec med zahodnimi državami. List dodaja, da se je odgovornost Mac Millana povečala, ker je ameriška zunanja politika ošibela in kaže negotovosti zaradi starosti in bolezni njenih voditeljev.

List pravi zatem, da je «splošni ton ameriških izjav dozdevno postal trši, čeprav gre morda samo za manever pred prihodom Mac Millana», in dodaja, da ostaja dejstvo, da imajo Američani dvome v učinkovitost pogajanj na najvišji stopnji ter niso zadovoljni s tem, da bi razgovore na konferenci zunanjih ministrov omejili na Berlin in mirovno pogodbo z Nemčijo. Vendar pa so pripravljeni privoliti v udeležbo Poljakov in Čehoslovakov pri konferenci. List zaključuje, da je potrebno soglasje Zahoda pred razgovori s Sovjetsko zvezo, in dodaja, da je Mac Millan sedaj človek, ki lahko najbolje omogoči to soglasje.

20 mrtvih zaradi alkohola

MEKSIKO, 7. — Dvajset oseb je umrlo, ker so pile metilni alkohol, ki so ga ukradle iz neke cisterne. Avto s cisterno, polno metilnega alkohola, se je ustavil v bližini vojaškega taborišča in taborišča kmetijskih delavcev. Vojaki in delavci so opazili, da cisterna pušča, in so si natočili več steklenic alkohola. Zvečer so se zbrali, da so skupno pili. Kmalu zatem pa so mnogi od njih ob strašnih bolečinah v trebuhu umrli. Do sedaj jih je umrlo 20, drugih 40 pa je v brezupnem stanju v bolnišnici.

Še en dokument o tovarištvu v borbi

(Nadaljevanje z 2. strani)

vlade že osvobojene Italije! In ta Italija je slovenskemu narodu priznavala pravico do združitve in neodvisnosti in jo je takrat branila proti fašističnemu in nacističnemu razkosanju in zatiranju — določitev meja pa je sporazumno prepuščala razdobju po skupni zmagi!

Upravičeno se torej vprašujemo, kako more ista Italija, ki je izšla iz te skupne zmage nad nacifašizmom, postaviti na zatožno klop in obdolžiti veleizdaje bivše benečanske partizane samo zato, ker je mirovna konferenca potegnila mejno črto v izključno njeno korist in v izključno škodo beneških Slovencev?

Orožje za nasprotnike Fidel Castra

HAVANA, 7. — Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je izjavil, da sovražniki revolucionarne vlade odkrito kupujejo orožje v Miamiju, ne da bi krajevne oblasti to preprečile. Pripomnil pa je, da revolucionarna vlada ni zaskrbljena in bi «lahko celo dala sredstva za izkrcanje njenih sovražnikov, ker se nima nič bati, ker uživa podporo ljudstva».

«»

KAIRO, 7. — Predsednik sudanske vlade general Abud je dopisniku kairskega lista «Al Ahram» izjavil, da preosnova v sudanskem vojaškem svetu ne bo povzročila spremembe notranje in zunanje politike Sudana. Dodal je, da so odnosi med Sudanom in ZAR še vedno iskreni in prijateljski. Na koncu je še izjavil, da je položaj v Hartumu sedaj normalen.

7 dni v svetu

Hruščev v Leipzigu

Hruščev je te dni obiskal mednarodni velesejem v Leipzigu. Tu si je ogledal številne paviljone in se tam razgovarjal s številnimi poslovnimi ljudmi. Obiskal je tudi zahodnonemški paviljon, kjer razstavlja znani industrijski trust Krupp. Tu je voditelje paviljona zaprosil, naj sporočijo njegove pozdrave Alfriedu Kruppu (ki je bil po vojni proglašen za vojnega zločinca). Izrekel je tudi zadovoljstvo z napravami za izdelovanje umetnih vlaken, ki jih je to podjetje dobavilo Sovjetski zvezi.

Ob svojem prihodu v Leipzig je Hruščev govoril na velikem zborovanju in pozneje je še večkrat govoril na posameznih sprejemih. V vseh teh govorih je ponovil sovjetsko stališče glede Nemčije in Berlina. Napovedal je, da bo SZ sklenila mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, če bodo zahodne države odklonile sklenitev pogodbe z obema Nemčijama. Pri tem pa je dodal, da rok 27. maja, ki ga je SZ določila za prenos oblasti v vzhodnem Berlinu na vzhodnonemške oblasti, ni dokončen in se lahko podaljša na junij ali julij, če zahodne države pokažejo voljo do pogajanj.

Razgovor De Gaulla z Vinogradovom

V petek je sovjetski poslanik v Parizu zaprosil za sprejem pri De Gaullu in se z njim razgovarjal eno uro. Ni znano, kaj je Vinogradov povedal De Gaullu. Sporočili pa so, da sta govorila o vprašanjih, ki se tičejo predvsem odnosov med obema državama in o Nemčiji. Baje je Vinogradov predlagal tudi sklenitev nenapadalne pogodbe med obema državama. Vsekakor pa je dejstvo, da so v Moskvi zelo nezadovoljni s politiko De Gaulla in z ustvarjanjem skupne fronte z Bonnom. Moskovska «Pravda» je s tem v zvezi poudarila, da so nemški militaristi, ki nočejo demilitarizacijo Srednje Evrope, našli v Parizu podporo. Ravnanje Pariza in Bonna pa nikakor ni v korist miru. Baje je Vinogradov opozoril De Gaulla, da bo taka politika močno škodovala odnosom med SZ in Francijo.

Italija

S prihodnjim tednom bo Segnijeva vlada končno mogla začeti s pravim delom. Po razpravi o programu, ki je bila prejšnji teden v senatu, je vlada v petek dobila zaupnico tudi v senatu s 143 glasovi proti 97. Tudi v senatu so zanjo glasovali poleg demokristjanov še liberalci, oboji monarhisti in fašisti. To jim je omogočil ne samo Segnijev program kot prejšnji teden v poslanski zbornici, temveč tudi oster ton zaključnega govora predsednika vlade proti levici. Sama razprava ni pokazala nič novega, razen da je moral Segni odgovarjati na govor avstrijskega zunanjega ministra Figla v avstrijskem parlamentu, pri čemer je treba poudariti, da ni mogel pobiti nobene Figlove trditve glede položaja Južnih Tirolcev, ki zahtevajo, da rimska vlada do kraja izpolni obveznosti, ki jih je sprejela s podpisom pariškega sporazuma Gruber-De Gasperi leta 1946.

Druga novost pa je poslabšanje krize južnotirolskega vprašanja; med tednom je bil v Tridentu izvršen atentat na spomenik Cesaru Battistiju, italijanski fašistični mladinci pa so v Rimu vrgli bencinsko bombo na sedež avstrijskega kulturnega zavoda, katerega delovanje je avstrijski prosvetni minister takoj ukinil, avstrijski poslanik pa je dobil nalog, naj v palači Chigi vloži zaradi atentata protestno noto. Segnijev govor na žalost ni takega položaja izboljšal: vlada namreč neupravičeno trdi, da je pariški sporazum izpolnila medtem ko to ni res, in imajo Avstrijci prav, ko poudarjajo, da bodo postavili to vprašanje pred mednarodni forum, če razgovori med obema vladama ne bodo rodili pozitivnih rezultatov. Seveda bi bila avstrijska vlada še bolj moralno upravičena zahtevati pravice za Južne Tirolce, če bi ne ravnala še mnogo slabše s koroškimi Slovenci, kot ravna italijanska vlada z nemško manjšino. Ves svet ji lahko očita, da ne more zahtevati spoštovanja mednarodnih obveznosti od drugih, če pa jih sama ne izpolnjuje, o čemer priča predvsem njeno nenehno kršenje člena 7 državne pogodbe.

Drugi važen dogodek tedna je bilo zasedanje centralnega komiteja Italijanske socialistične stranke. Po dvodnevni razpravi je bila sprejeta sklepčna resolucija, za katero pa je glasovala samo Nennijeva večina, t. j. le 49 članov medtem ko je proti resoluciji glasovalo 27 članov CK, ki spadajo v levico pod vodstvom Vecchiettija; voditelja tretje struje Basso in Avolio pa sta se glasovanja vzdržala. V resoluciji se poudarja, da je vzrok padca Fanfanijeve vlade v dejstvu, da italijanski kapitalizem ni mogel privoliti niti v tiste skromne reforme, ki jih je začel Fanfani izvajati, čeprav je hotel z njimi prikriti režimsko politiko, ki se je začela s Scelbovim centrizmom, in je bil Fanfanijev integralizem le njeno nadaljevanje. Krščanska demokracija je s Fanfanijevim odhodom opustila parlamentarno linijo in nadaljuje režimsko politiko v še slabši obliki, ker se je povezala s protiustavnimi monarhističnimi in fašističnimi silami. Zato je dolžnost socialistov ostra borba proti novi vladi ob istočasni borbi za demokratično alternativo. Pogoj za to pa je sodelovanje vseh opozicijskih sil, toda tako da vsaka stranka ali skupina obdrži nedotaknjeno svojo individualnost in deluje na področju, ki mu ga je dodelila njegova tradicija, zgodovina in možnost akcije.

Tvrdka LORENZI

Lambretta TV 175
TRST, Ul. S. Lazzaro tel. 24-245
in mehanična delavnica v Ul. S. Francesco ... kjer dobite vse mestne dele in p... vila tekom dneva.
Izvaža: KOLESA ... in ženska, znamke ... DANIA z vsemi ... nami 18.000 ... LAMBRETE, VESPE ... MOTORJE. OBISCITE ...

RIBARIČ IVAN
IMPORT - EXPORT
VSEH VRST LESA, TRDI GORI...
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-583
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510